

**DIAGNOZA SYTUACJI
SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ,
PRZESTRZENNEJ
I KLIMATYCZNO-
ŚRODOWISKOWEJ GMINY
DRAWSKO POMORSKIE**

Autorami „Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Drawsko Pomorskie” są członkowie zespołu specjalistów spółki REFUNDA z siedzibą we Wrocławiu.

www.refunda.pl

Spis treści

WSTĘP	5
1. UWARUNKOWANIA GEOGRAFICZNE	6
2. SFERA SPOŁECZNA	11
2.1. Ludność i zachodzące procesy demograficzne	12
2.2. Edukacja	15
2.3. Kultura, sport, turystyka i rekreacja	19
2.4. Polityka społeczna	35
2.5. Ochrona zdrowia	38
2.6. Aktywność społeczna	39
2.7. Bezpieczeństwo publiczne	44
3. SFERA GOSPODARCZA	45
3.1. Podmioty gospodarcze i lokalny rynek pracy	46
3.2. Bezrobocie	49
3.4. Programy współpracy gminy Drawsko Pomorskie z innymi Jednostkami	50
4. SFERA PRZESTRZENNA	51
4.1. Gospodarka przestrzenna	52
4.2. Struktura przestrzenna i uwarunkowania	54
4.3. Mieszkalnictwo	57
4.4. Infrastruktura techniczna	59
4.5. Infrastruktura drogowa i dostępność komunikacyjna	63
5. SFERA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA	68
5.1. Klimat	69
5.2. Gleby	69
5.3. Sieć wodna	69
5.4. Obszary chronione	70
5.5. Stan i jakość powietrza	76
5.6. Zagrożenie powodzią	76
5.7. Zagrożenie suszą	79
6. FINANSE GMINY	82
6.1. Dochody budżetu gminy Drawsko Pomorskie	83
6.2. Wydatki budżetu gminy Drawsko Pomorskie	85
6.3. Wykonanie budżetu	86
7. BADANIE ANKIETOWE	87
7. ANALIZA SWOT	98
8. SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW	103

9.1.	Spis tabel	103
9.2.	Spis rysunków	104
9.3.	Spis wykresów	104

WSTĘP

Zgodnie z art.10a ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2024 poz. 342 z późn. zm.) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych.

Niniejsza diagnoza została przygotowana na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju gminy Drawsko

Pomorskie na lata 2026–2031 (dalej „Strategia”). Celem diagnozy jest analiza potencjału społeczno – gospodarczego gminy, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania.

Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i zadań.

Wnioski z przeprowadzonej diagnozy zostaną uwzględnione w Strategii.

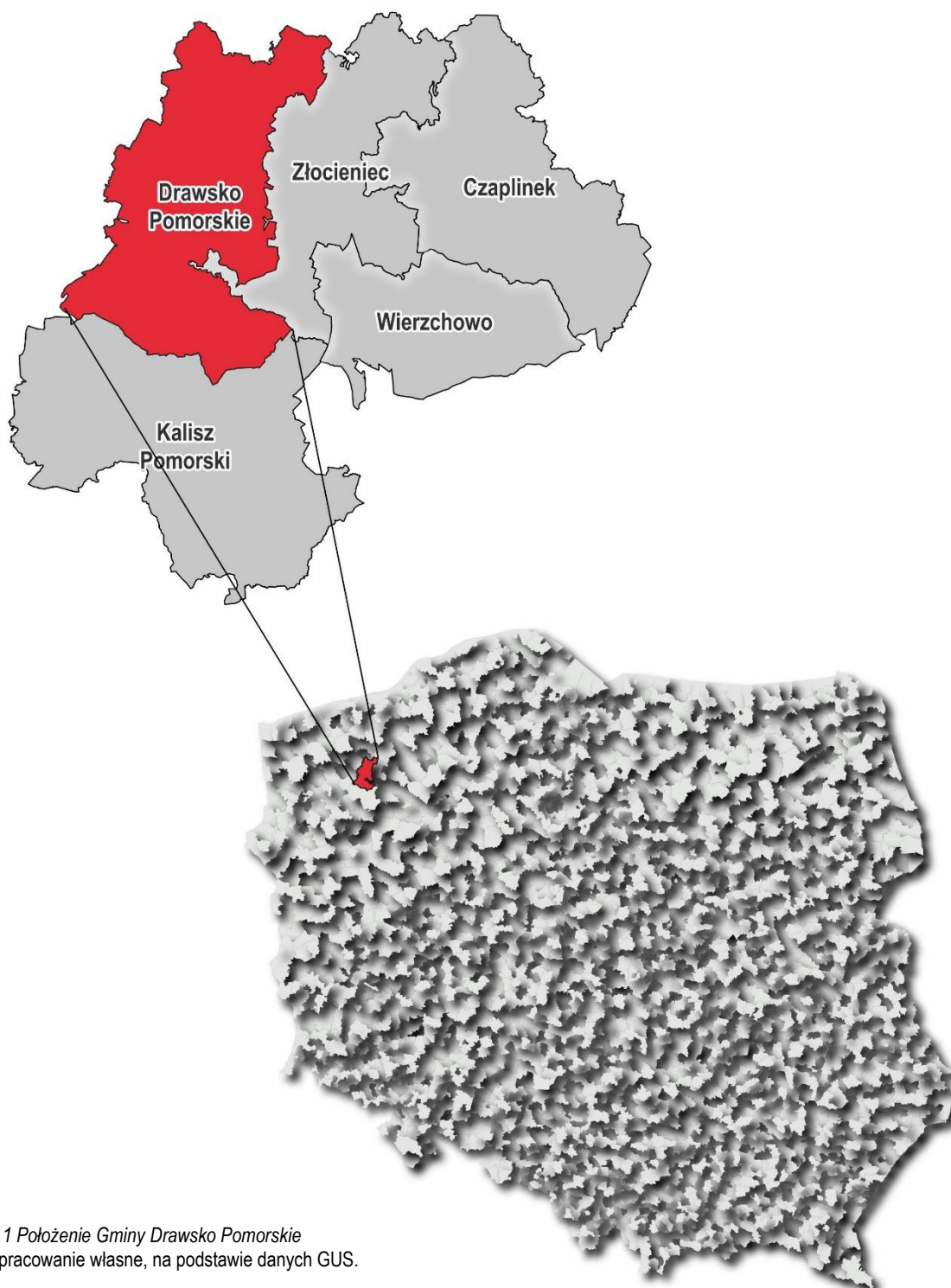

1. UWARUNKOWANIA GEOGRAFICZNE

Gmina Drawsko Pomorskie położona jest w północno-zachodniej części Polski, w województwie zachodniopomorskim, w powiecie drawskim. Drawsko Pomorskie jest miastem powiatowym. Gmina oddalona jest o 100 km od miasta wojewódzkiego – Szczecina i jest położona przy drodze krajowej nr 20.

Gmina graniczy z gminami:

- ❖ Kalisz Pomorski i Złocieniec (powiat drawski),
- ❖ Brzeżno (powiat świdnicki),
- ❖ Węgorzyno i Łobez (powiat łobeski),
- ❖ Brzeżno i Polczyn Zdrój (powiat świdwiński),
- ❖ Ińsko (powiat stargardzki).

Rysunek 1 Położenie Gminy Drawsko Pomorskie
Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS.

Na terenie gminy Drawsko Pomorskie położonych jest 18 sołectw: Borne, Dalewo, Dołgie, Gudowo, Jankowo, Jelenino, Konotop, Linowno, Łabędzie, Mielenko Drawskie, Nętno, Ostrowice, Przytoń, Rydzewo, Suliszewo, Zagózd, Zarańsko, Żółte.

Gmina Drawsko Pomorskie zajmuje powierzchnię 409,75 km². W południowej części gminy rozległy obszar zajmuje Poligon Drawski (Centrum Szkolenia Wojsk Lądowych Drawsko im. płk. dypl. Franciszka Sadowskiego). Stanowi on obszar zamknięty na podstawie decyzji nr 91/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 26 lipca 2024 r. w sprawie ustalenia terenów zamkniętych w resorcie obrony narodowej. Gmina Drawsko Pomorskie położona jest w obszarze mezoregionu Pojezierza Drawskiego oraz Równina Drawska. Gminę otaczają rozległe kompleksy leśne, będące częścią Puszczy Drawskiej. Gmina położona jest wśród wzgórz na wysokości ok. 100-200 m n.p.m. Przez gminę przepływa rzeka Drawa. Miasto otaczają lasy, przeważnie sosnowe, poprzecinane połączeniami pól.

Gmina Drawsko Pomorskie jest ponadlokalnym ośrodkiem administracyjnym, jednym z większych i atrakcyjniejszych ośrodków turystycznych na Pojezierzu Drawskim. Oprócz turystyki podstawowymi funkcjami miasta i gminy jest przemysł i rolnictwo.

Charakterystyka wsi sołeckich w gminie Drawsko Pomorskie ¹:

- ❖ Borne – wieś o układzie ulicowym, ulicowo-placowym, ośrodek umiarkowanego rozwoju z wiodącą funkcją rolnictwa oraz uzupełniającą mieszkalnictwa i turystyki. Na obszarze miejscowości znajduje się m.in. dworski park krajobrazowo-romantyczny z XIX wieku. Do 31 grudnia 2018 r. wieś należała do zlikwidowanej gminy Ostrowice.
- ❖ Dalewo - niewielka wieś o zwartym ulicowo-placowym układzie przestrzennym. Na obszarze miejscowości znajduje się m.in. kościół ewangelicki, obecnie pw. św. Stanisława Kostki, szachulcowy z końca XVIII wieku oraz park pałacowy z XIX wieku.
- ❖ Dołgie - wieś o układzie ulicowym, ulicowo-placowy, ośrodek umiarkowanego rozwoju z wiodącą funkcją rolnictwa oraz uzupełniającą mieszkalnictwa i turystyki. Na obszarze miejscowości znajduje się m.in. kościół pw. św. Jana Chrzciciela, szachulcowy, zbudowany w 1701 r. oraz park dworski z drugiej połowy XIX wieku. Do 31 grudnia 2018 r. wieś należała do zlikwidowanej gminy Ostrowice.
- ❖ Gudowo - wieś w układzie owalnicy, ulicowo-placowy, ośrodek rozwoju z wiodącą funkcją turystyki i rolnictwa oraz uzupełniającą mieszkalnictwa i działalności gospodarczej. Na obszarze miejscowości znajduje się m.in. kościół pw. św. Barbary z końca XVII wieku.
- ❖ Jankowo - wieś w typie ulicówki, ośrodek rozwoju z wiodącą funkcją turystyki, agroturystyki i rolnictwa oraz uzupełniającą mieszkalnictwa i działalności gospodarczej. Na obszarze miejscowości znajduje się m.in. park zabytkowy z XIX w.
- ❖ Jelenino - wieś w typie zespołu folwarcznego, ośrodek umiarkowanego rozwoju z wiodącą funkcją rolnictwa oraz uzupełniającą mieszkalnictwa. Na obszarze miejscowości znajduje się m.in. park dworski i zespół folwarczny z XIX w. Do 31 grudnia 2018 r. wieś należała do zlikwidowanej gminy Ostrowice.
- ❖ Konotop – miejscowość położona na obszarze poligonu wojskowego w układzie owalnicy. Ośrodek rozwoju z wiodącą funkcją mieszkalnictwa i obsługi terenów poligonowych oraz uzupełniającą rolnictwa i leśnictwa.
- ❖ Linowno - wieś o skupionym owalnicowym układzie przestrzennym, przekształconym w placową wielodrożnicę, ośrodek rozwoju z wiodącą funkcją rolnictwa i turystyki oraz uzupełniającą mieszkalnictwa i działalności gospodarczej. Na obszarze miejscowości znajduje się m.in. dwa zespoły dworsko-folwarczne z XIX w.
- ❖ Łabędzie – wieś wielodrożnica z przysiółkami, ośrodek rozwoju z wiodącą funkcją rolnictwa

¹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Drawsko Pomorskie.

- i działalności gospodarczej oraz uzupełniającą mieszkalnictwa i agroturystyki. Na obszarze miejscowości znajduje się m.in. kościół pw. św. Michała Archanioła z przełomu XVI i XVII wieku.
- ❖ Mielenko Drawskie - wieś w typie skupionej ulicówki z dwupasmowa kolonią, ośrodek rozwoju z wiodącą funkcją rolnictwa i działalności gospodarczej, w tym eksploatacji powierzchniowej kopalni oraz uzupełniającą mieszkalnictwa i agroturystyki. Na obszarze miejscowości znajduje się m.in. kopalnia surowców mineralnych (kruszyw, piasku i żwiru), kościół ewangelicki, obecnie pw. Matki Boskiej Królowej Polski, szachulcowy z XVII wieku oraz park dworski z XIX wieku.
  - ❖ Nętno – wieś placowa, ośrodek umiarkowanego rozwoju z wiodącą funkcją rolnictwa i turystyki oraz uzupełniającą mieszkalnictwa i agroturystyki. Na obszarze miejscowości znajduje się m.in. kościół ewangelicki, obecnie pw. Matki Bożej Anielskiej szachulcowy z XVIII wieku.
  - ❖ Ostrowice - wieś ulicowa, ośrodek rozwoju z wiodącą funkcją mieszkalnictwa, usług, działalności gospodarczej i rolnictwa oraz uzupełniającą mieszkalnictwa i agroturystyki. Miejscowość stanowiła siedzibę zlikwidowanej gminy Ostrowice. Na obszarze miejscowości znajduje się m.in. kościół ewangelicki, obecnie pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny z XVII wieku. Miejscowość stanowiła siedzibę zlikwidowanej gminy Ostrowice.
  - ❖ Przytoń - wieś ulicowa, ośrodek z wiodącą funkcją rolnictwa oraz uzupełniającą mieszkalnictwa i turystyki. Na obszarze miejscowości znajduje się m.in. zespół dworski z XIX wieku. Do 31 grudnia 2018 r. wieś należała do zlikwidowanej gminy Ostrowice.
  - ❖ Rydzewo - wieś wielodrożnica z rozproszoną kolonią, ośrodek z wiodącą funkcją rolnictwa i turystyki oraz uzupełniającą mieszkalnictwa i agroturystyki. Na obszarze miejscowości znajduje się m.in. kościół pw. Świętej Trójcy z XVI wieku przebudowany w 1785 r.
  - ❖ Suliszewo - wieś wielodrożnica z dominującym układem ulicowym, ośrodek z wiodącą funkcją rolnictwa, turystyki, agroturystyki i działalności gospodarczej oraz uzupełniającą mieszkalnictwa. Na obszarze miejscowości znajduje się m.in. kościół ewangelicki, obecnie pw. Chrystusa Króla pierwotnie szachulcowy z XVIII wieku i pałac z XVIII wieku. z parkiem.
  - ❖ Zagózd - wieś wielodrożnica, ośrodek z wiodącą funkcją rolnictwa oraz uzupełniającą mieszkalnictwa i agroturystyki.
  - ❖ Zarańsko - wieś o skupionym wielodrożnicowym układzie przestrzennym, ośrodek z wiodącą funkcją rolnictwa i turystyki oraz uzupełniającą mieszkalnictwa i działalności gospodarczej. Na obszarze miejscowości znajduje się m.in. dwa parki dworskie: jeden (wschodni) z drugiej połowy XIX w. a drugi (śródmiejski) z początku XX wieku.
  - ❖ Żółte - wieś o ulicowo-placowym układzie przestrzennym, ośrodek z wiodącą funkcją rolnictwa i turystyki oraz uzupełniającą mieszkalnictwa i działalności gospodarczej. Na obszarze miejscowości znajduje się m.in. kościół pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny z 1710 roku, murowany z murowano-ryglową wieżą i park dworski z XIX wieku.

Zmiany granic administracyjnych gminy Drawsko Pomorskie

Gmina Drawsko Pomorskie w dniu 1 stycznia 2019 r. zmieniała granice administracyjne. Na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2018 r. w sprawie zniesienia gminy Ostrowice oraz ustalenia granic gminy Drawsko Pomorskie i gminy Złocieniec. Do gminy Drawsko Pomorskie zostało włączonych

7 obszarów obrębów ewidencyjnych: Borne, Dołgie, Donatowo, Grzybno, Jelenino, Ostrowice i Przytoń, o łącznej powierzchni 6558,36 ha, z obszaru zniesionej gminy Ostrowice. Obszary te zamieszkiwało wówczas 1 141 mieszkańców.

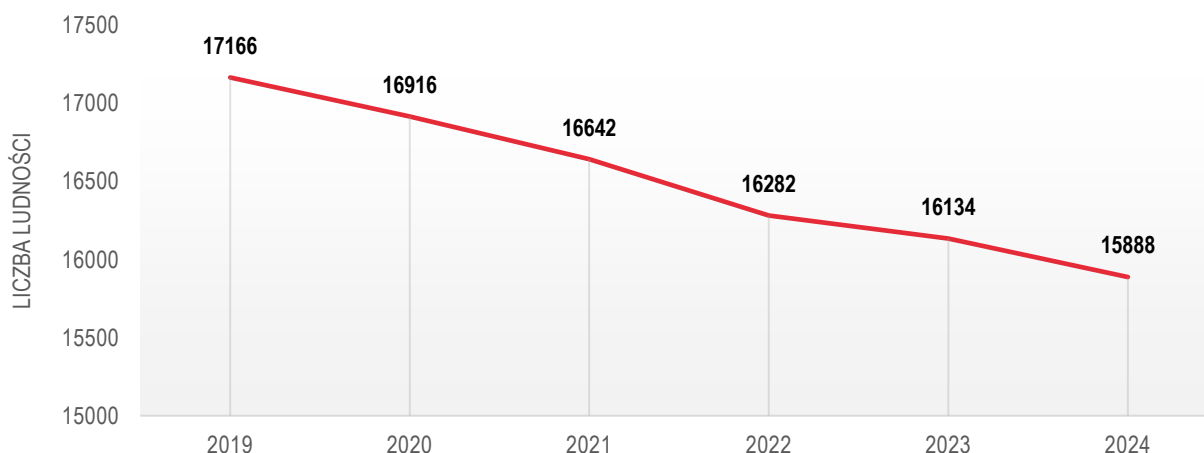
The image features a circular arrangement of dark silhouettes of hands reaching towards the center against a light blue background. The hands are positioned at various angles, creating a sense of unity and collective effort. A white rectangular box is centered over the image, containing the text '2. SFERA SPOŁECZNA' in a bold, black, sans-serif font.

2. SFERA SPOŁECZNA

2.1. Ludność i zachodzące procesy demograficzne

Gmina Drawsko Pomorskie jest zamieszkiwana przez 15 888 mieszkańców.² W ostatnich latach notuje się stały spadek liczby ludności gminy. W porównaniu do 2019 roku, liczba mieszkańców zmalała o 7,44%.

Obecne tendencje są tożsame z sytuacją spadkową zarówno w całej Polsce (-1,6%), jak i województwie (-3,3%) oraz powiecie (-5,4%).

Wykres 1 Liczba ludności w Gminie Drawsko Pomorskie w latach 2019-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA GMINY DRAWSKO POMORSKIE
39,9 os./km²

OBSZAR MIEJSKI
502,6 os./km²

OBSZAR WIEJSKI
13,2 os./km²

² Dane z ewidencji ludności prowadzonej przez Gminę Drawsko Pomorskie, stan na 2024 r.168

Najbardziej liczną miejscowością w gminie jest miasto Drawskie Pomorskie, liczące 10 634 mieszkańców. Biorąc pod uwagę tylko miejscowości wiejskie, najliczniejsza jest miejscowość Suliszewo 509 mieszkańców.

Tabela 1 Liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach gminy Drawsko Pomorskie w 2024 r.

Miejscowość	Liczba mieszkańców w 2019 r.	Liczba mieszkańców w 2024 r.	
Borne	122	125	↑
Dalewo	102	107	↑
Dołgie	151	148	↓
Gudowo	427	377	↓
Jankowo	584	506	↓
Jelenino	168	154	↓

Konotop	228	201	↓
Linowno	297	287	↓
Łąbędzie	361	344	↓
Mielenko	523	490	↓
Drawskie			
Nętno	211	213	↑
Ostrowice	498	472	↓
Przytoń	154	148	↓
Rydzewo	280	261	↓
Suliszewo	616	555	↓
Zagozd	308	282	↓
Zarańsko	554	479	↓
Żółte	116	105	↓
Drawsko Pomorskie	11 466	10 634	↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji ludności prowadzonej przez gminę Drawsko Pomorskie.

Struktura funkcjonalna ludności

Wśród czynników demograficznych, mających istotny wpływ na rozwój gminy, szczególne znaczenie ma poziom aktywności zawodowej mieszkańców. Analiza struktury ekonomicznej ludności gminy wykazuje zdecydowaną dominację osób w wieku produkcyjnym.

Na koniec 2023 roku udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wyniósł 16,85% w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców, w wieku produkcyjnym 58,01%, zaś w wieku poprodukcyjnym 25,15%³.

Ludność w wieku przedprodukcyjnym
16,85%

Ludność w wieku produkcyjnym
58,01%

Ludność w wieku poprodukcyjnym
25,15%

Ludność w wieku produkcyjnym mobilnym
59,4%

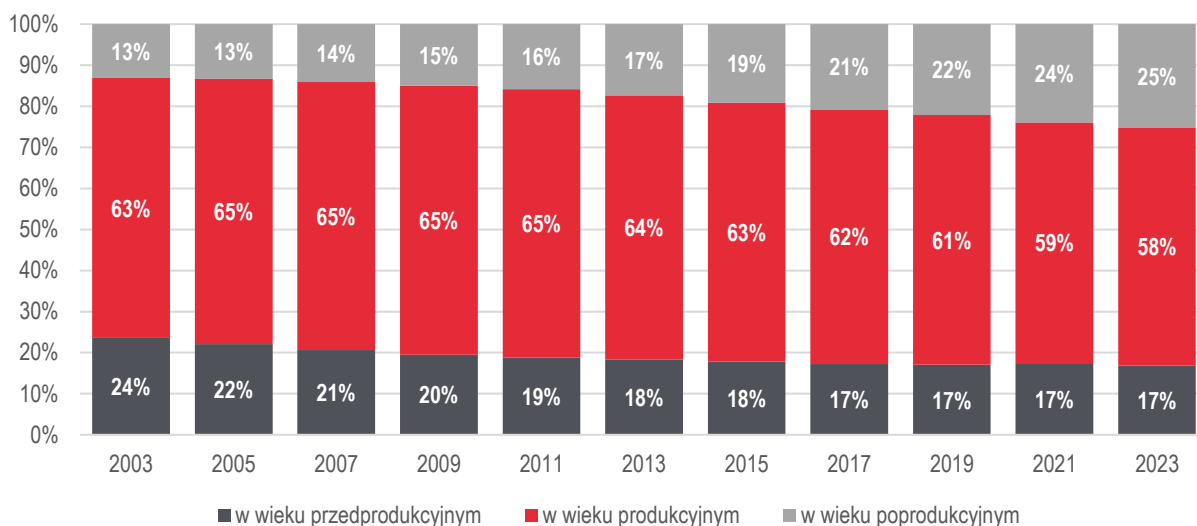

Ludność w wieku produkcyjnym niemobilnym
40,6%

³ GUS. Stan na 31.12.2023 r.

W ostatnich latach odnotowywany jest przyrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, przy niemalże rocznym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Opisane powyżej zjawisko powoduje wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego, co potencjalnie stanowi zagrożenie

dla rozwoju gminy. Zauważyć jednak należy, iż struktura wiekowa ludności zamieszkującej gminę Drawsko Pomorskie nie odbiega od ogólnej tendencji demograficznej związanej ze „starzeniem się” społeczeństwa województwa i kraju.

Wykres 2 Zmiany struktury ludności w gminie Drawsko Pomorskie w latach 2003-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ruch naturalny i wędrowny

Na terenie Gminy Drawsko Pomorskie dostrzega się stale ujemny przyrost naturalny. W przypadku salda migracji wewnętrznych dostrzegalna jest negatywna

tendencja charakteryzująca się sumarycznym odpływem mieszkańców z gminy.

Tabela 2 Ruch naturalny i wędrowny na obszarze gminy Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023.

	2019	2020	2021	2022	2023
urodzenia żywe	145	117	120	101	98
zgony	219	200	223	222	192
przyrost naturalny	-74	-83	-103	-121	-94
zameldowania w ruchu wewnętrznym	159	134	143	154	129
wymeldowania w ruchu wewnętrznym	240	203	239	198	203
saldo migracji wewnętrznych	-81	-69	-96	-44	-74
zameldowania z zagranicy	4	3	10	3	1
wymeldowania za granicę	2	2	2	1	1
saldo migracji zagranicznych	2	1	8	2	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2.2. Edukacja

Realizacja zadań oświatowych stanowi jedno z najistotniejszych zadań publicznych. Gmina zobligowana jest do prowadzenia szkół podstawowych i przedszkoli. Edukacja jest bowiem bardzo istotna zarówno dla społeczności lokalnej, jak i rozwoju samorządów. Zadania oświatowe realizowane przez jednostkę samorządu terytorialnego są jej zadaniami własnymi. Środki niezbędne do realizacji tych zadań, w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie

placówek wychowania przedszkolnego i szkół zagwarantowane są w dochodach jednostki samorządu terytorialnego. Jednym ze źródeł finansowania oświaty jest subwencja oświatowa. Wydatki na oświatę stanowią znaczny udział w budżecie gminy Drawsko Pomorskie, które w ogólnej kwocie wydatków w 2023 roku oscylowały wokół 1/5 wszystkich wydatków budżetu gminy.

Rysunek 2 Placówki, których organem prowadzącym jest gmina Drawsko Pomorskie
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Żłobki i kluby dziecięce

Na terenie gminy Drawsko Pomorskie funkcjonuje jeden żłobek – Bajkowa Kraina, sprawujący opiekę nad dziećmi od 5 m-ca do 3 roku życia, prowadzony przez Fundację „PARTNERSTWO DLA ROZWOJU”, ul. Złocieniecka 21, 78-500 Drawsko Pomorskie.

W gminie działa również Klub dziecięcy prowadzony przez Klubik Malucha „U cici Uli”, ul. gen. Wł. Sikorskiego 9, 78-500 Drawsko Pomorskie. Obie placówki otrzymują dotację celową z budżetu gminy Drawsko Pomorskie.

Przedszkola

W gminie Drawsko Pomorskie funkcjonuje jedno przedszkole publiczne, przy ulicy ul. Obrońców Westerplatte 49, 78-500 Drawsko Pomorskie. W przedszkolu działa 10 oddziałów, do których w 2025 r. uczęszcza 210 dzieci⁴. W przedszkolu zatrudnionych jest 22 nauczycieli.

Gmina Drawsko Pomorskie zapewnia miejsce w przedszkolu wszystkim dzieciom zgłoszonym w procesie rekrutacyjnym, które zamieszkują na terenie Gminy Drawsko Pomorskie i są w wieku 3–5 lat.

Ponadto funkcjonują takie placówki przedszkolne jak: Niepubliczne Przedszkole Specjalne w Gudowie, prowadzone przez Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym "RADOŚĆ Z ŻYCIA", do którego uczęszcza 40 dzieci; Niepubliczne Przedszkole "Bajkowa Kraina" w Drawsku Pomorskim, prowadzone przez Fundację „PARTNERSTWO DLA ROZWOJU”, do którego uczęszcza 45 dzieci; Niepubliczne Przedszkole "U cici Uli", do którego uczęszcza 51 dzieci; Przedszkole Specjalne w Drawsku Pomorskim, gdzie organem prowadzącym jest Powiat Drawski, do którego uczęszcza 58 dzieci.

⁴ Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych, <https://rspo.gov.pl/>, Stan na styczeń 2025 r.

Szkoły podstawowe⁵

W gminie Drawsko Pomorskie funkcjonuje 5 szkół podstawowych:

- ❖ Szkoła Podstawowa nr 1 im. majora Henryka Sucharskiego w Drawsku Pomorskim, ul. Obrońców Westerplatte 13 78-500 Drawsko Pomorskie, gdzie działa 25 oddziałów, do których uczęszcza 585 dzieci;
- ❖ Szkoła Podstawowa nr 2 im. Adama Mickiewicza w Drawsku Pomorskim, ul. Dworcowa 2A 78-500 Drawsko Pomorskie, gdzie działa 20 oddziałów, do których uczęszcza 441 dzieci;
- ❖ Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Mielenku Drawskim, Mielenko Drawskie 47, 78-500 Drawsko Pomorskie, gdzie działa 10 oddziałów, do których uczęszcza 175 dzieci;

- ❖ Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Nętynie, Nętno 38, 78-500 Drawsko Pomorskie, gdzie działa 9 oddziałów, do których uczęszcza 66 dzieci;
- ❖ Szkoła Podstawowa w Ostrowicach, Ostrowice 3, 78-506 Ostrowice, gdzie działa 9 oddziałów, do których uczęszcza 92 dzieci.

Ponadto funkcjonują takie placówki szklone jak: Niepubliczna Szkoła Podstawowa Specjalna im. Prof. Marty Bogdanowicz w Gudowie, prowadzona przez prowadzona przez STOWARZYSZENIE POMOCY DZIECIOM NIEPEŁNOSPRAWNYM "RADOŚĆ Z ŻYCIA", do której uczęszcza 68 dzieci; Szkoła Podstawowa Specjalna Filia w Drawsku Pomorskim, gdzie organem prowadzącym jest Powiat Drawski, do której uczęszcza 58 dzieci.

Szkolnictwo ponadpodstawowe⁶

Na obszarze gminy Drawsko Pomorskie funkcjonują następujące szkoły ponadpodstawowe prowadzone przez Powiat Drawski:

- ❖ Liceum Ogólnokształcące im. I Armii Wojska Polskiego w Drawsku Pomorskim, do którego uczęszcza 242 uczniów;

- ❖ Technikum w Drawsku Pomorskim, przy ul. Polczyńskiej 7, do którego uczęszcza 270 uczniów;
- ❖ Branżowa Szkoła I Stopnia w Drawsku Pomorskim, do której uczęszcza 90 uczniów
- ❖ Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna nr 2 w Drawsku Pomorskim, do której uczęszcza 40 uczniów.

Poziom kształcenia

Z analizy wyników egzaminu ósmoklasisty szkół na terenie gminy Drawsko Pomorskie w latach 2021–2024 wynika, że uczniowie osiągnęli wyniki zbliżone do wyników średnich dla powiatu drawskiego, jednak znacząco niższe od wyników województwa zachodniopomorskiego oraz krajowych, co wskazuje na jakość kształcenia w szkołach, poniżej średniej w kraju. Uczniowie obszaru miejskiego gminy uzyskiwali zazwyczaj wyniki wyższe niż uczniowie obszaru wiejskiego gminy.

⁵ Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych, <https://rspo.gov.pl/>, Stan na styczeń 2025 r.

⁶ Jw.

Tabela 3 Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty uzyskanych na terenie gminy Drawsko Pomorskie, powiatu drawskiego i województwa zachodniopomorskiego w latach 2021–2024.

Rok	Jednostka	Język polski	Matematyka	Język angielski
2021	Drawsko Pomorskie (obszar wiejski)	53%	37%	56%
	Drawsko Pomorskie (obszar miejski)	54%	41%	58%
	Powiat drawski	54%	38%	55%
	Województwo zachodniopomorskie	56%	42%	63%
2022	Drawsko Pomorskie (obszar wiejski)	50%	52%	58%
	Drawsko Pomorskie (obszar miejski)	49%	46%	59%
	Powiat drawski	50%	47%	56%
	Województwo zachodniopomorskie	55%	53%	65%
2023	Drawsko Pomorskie (obszar wiejski)	58%	49%	56%
	Drawsko Pomorskie (obszar miejski)	58%	42%	57%
	Powiat drawski	59%	43%	55%
	Województwo zachodniopomorskie	61%	49%	64%
2024	Drawsko Pomorskie (obszar wiejski)	44%	41%	49%
	Drawsko Pomorskie (obszar miejski)	48%	41%	58%
	Powiat drawski	49%	38%	53%
	Województwo zachodniopomorskie	55%	46%	64%

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu.

Współczynnik skolaryzacji brutto – to relacja liczby osób uczących się na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. Współczynnik skolaryzacji służy do oceny aktywności edukacyjnej ludności. Najwyższy współczynnik skolaryzacji, notowany jest w szkołach podstawowych, ponieważ w Polsce nauka w szkołach podstawowych jest obowiązkowa. Wartość współczynnika skolaryzacji w gminie Drawsko

Pomorskie w 2023 r. osiągnął najniższy wynik od 2019 r. i zrównał się z wynikiem dla powiatu drawskiego. Jest jednak wartość niższa niż z dla województwa, czy też dla kraju. Jednak wartość współczynnika mniejsza niż 100% nie musi oznaczać, że nie wszystkie dzieci, które powinny spełniać obowiązek szkolny, go nie realizują. Może to wynikać m.in. z tego, że część dzieci zameldowanych na danym terenie, kształci się poza jego granicami.

Tabela 4 Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych w latach 2019-2023 w gminie Drawsko Pomorskie w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju

Jednostka	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Gmina Drawsko Pomorskie</i>	89,86%	92,45%	90,97%	93,04%	88,30%
<i>Powiat drawski</i>	87,62%	89,30%	88,40%	87,38%	88,30%
<i>Województwo zachodniopomorskie</i>	92,67%	93,35%	94,69%	94,34%	93,10%
<i>Polska</i>	95,13%	95,95%	95,71%	95,96%	93,20%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2.3. Kultura, sport, turystyka i rekreacja

Miejsce kultury, sportu i rekreacji mają bardzo pozytywny i znaczący wpływ na jakość życia mieszkańców oraz świadczą o poziomie rozwoju społecznego. Placówki kultury i sportu, które znajdują się na terenie gminy, mają za zadanie prowadzić działalność upowszechniającą kulturę, sport i rekreację. Odbywa się to poprzez promowanie prowadzonych działań, organizowanie imprez, zajęć kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych.

Ośrodek Kultury w Drawsku Pomorskim

W gminie Drawsko Pomorskie funkcjonuje ośrodek kultury, który jest samorządową instytucją kultury, w ramach której funkcjonują następujące jednostki:

- ❖ Centrum Kultury im. Eugeniusza Poniatowskiego, ul. Dworcowa 2, Drawsko Pomorskie;
- ❖ Kino Drawa, ul. Dworcowa 2, Drawsko Pomorskie;
- ❖ Kawiarnia, działająca pod nazwą Kawiarnia Kinowa, ul. Dworcowa 2, Drawsko Pomorskie;
- ❖ Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Stefana Żeromskiego w Drawsku Pomorskim, ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 12, Drawsko Pomorskie;
- ❖ Świetlica przy ul. Piłsudskiego, ul. Piłsudskiego 12, Drawsko Pomorskie;
- ❖ Punkt biblioteczny, świetlica w Konotopie, Konotop 24;
- ❖ Filia biblioteki w Gudowie, Gudowo 6;
- ❖ Filia biblioteki w Łabędziach, Łabędzie 52;
- ❖ Filia biblioteki w Rydzewie, Rydzewo 71;
- ❖ Filia biblioteki, w Suliszewie, Suliszewo 70;
- ❖ Filia biblioteki w Zarańsku, Zarańsko 1;
- ❖ Filia biblioteki w Ostrowicach, Ostrowice 6;
- ❖ Świetlica w Gudowie, Gudowo 6
- ❖ Świetlica w Dalewie, Dalewo 20;
- ❖ świetlica w Rydzewie, Rydzewo 71;
- ❖ Świetlica w Jankowie, Jankowo 4;
- ❖ świetlica w Zarańsku, Zarańsko 1;
- ❖ świetlica w Suliszewie, Suliszewo 70;
- ❖ Świetlica w Nętnie, Nętno 22;

- ❖ Świetlica w Dołgim, Dołgie 24;
- ❖ Świetlica w Zagoździe, Zagozd 45;
- ❖ Świetlica w Żółtem, Żółte 28 (działalność wznowiona w 2024 r. po wybudowaniu nowej świetlicy).

Podstawową działalnością statutową ośrodka jest organizowanie i prowadzenie amatorskiego ruchu artystycznego, czyli sekcji, zespołów i grup zainteresowań dla dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców miasta i gminy oraz prezentowanie ich osiągnięć poprzez wiele koncertów, wystaw, wydarzeń okolicznościowych, konkursów. Wielotematyczne zajęcia prowadzone są codziennie, od poniedziałku do piątku (okazjonalnie również w soboty), w godzinach popołudniowych i wieczornych ze względu na uczęszczanie dzieci i młodzieży do szkół. Niektóre zajęcia skierowane do seniorów prowadzone są w godzinach przedpołudniowych. Zajęcia prowadzone są przez instruktorów posiadających wykształcenie kierunkowe lub osoby ze specjalizacją w danej dziedzinie. Amatorski Ruch Artystyczny w Ośrodku Kultury w Drawsku Pomorskim odgrywa kluczową rolę w rozwijaniu lokalnych talentów, integracji społecznej oraz propagowaniu szeroko pojętej kultury.

W ramach ośrodka kultury w Drawsku Pomorskim funkcjonują poniższe sekcje:

- ❖ Zespół Tańca Ludowego Diabaz;
- ❖ Kapela Ludowa i Zespół Śpiewaczy ZPIT DIABAZ (w tym również zajęcia taneczne dla dzieci (MAŁY DIABAZ);
- ❖ Sekcja Tańca Towarzyskiego RYTM (Seniorska Formacja Tańca Towarzyskiego RYTM oraz młodzieżowa Zespół Tańca Towarzyskiego RYTMIK);
- ❖ Grupa Taneczna Flamenco;
- ❖ Zajęcia taneczne pod nazwą „tańce świata”;
- ❖ Sekcje plastyczne dla dzieci i młodzieży i dorosłych;
- ❖ Grupy ceramiczne;
- ❖ Chór Canto Libero;

- ❖ Sekcje muzyczne – Zespół Śpiewaczy DIABAZ;
- ❖ Studio i zajęcia wokalne;
- ❖ Rękodzieło dla dzieci;
- ❖ Zajęcia dla seniorów (malowanie, przy kawie, rękodzieło)
- ❖ Nauka gry na instrumentach.

Niektóre z grup prezentują swoje umiejętności na przeglądach i festiwalach w regionie. Zespół Śpiewaczy DIABAZ wiosną 2024 r. został wyróżniony podczas kilku przeglądów, a wśród nagród jakie kapela zdobyła było I miejsce na XV Wojewódzkim Festiwalu Pieśni Ludowej w Drawnie (2024 r.).

Ośrodek Kultury organizuje szereg różnych imprez i wydarzeń kulturalnych, tym m.in.:

- ❖ Noc Świętojańska;
- ❖ Wydarzenia teatralne;
- ❖ Mikołajki;
- ❖ Święto Niepodległości;
- ❖ Pikniki;
- ❖ Koncerty Kolędowe;
- ❖ Konkursy i warsztaty fotograficzne;
- ❖ Warsztaty literacko-plastyczne;
- ❖ Warsztaty reporterskie;
- ❖ Spotkania autorskie;
- ❖ Narodowe Czytanie;
- ❖ Warsztaty zielarskie;
- ❖ Gry terenowe;
- ❖ Rajd rowerowy;
- ❖ Kiermasz Bożonarodzeniowy;
- ❖ Wystawy i wernisaże;
- ❖ Wydarzenia patriotyczno-historyczne;
- ❖ TEATR POLSKA - w ramach programu, profesjonalne teatry i grupy teatralne podróżują po całej Polsce, prezentując swoje spektakle;
- ❖ Pikniki wiejskie;
- ❖ Drawskie Święto Plonów – Dożynki.

Ośrodek Kultury w Drawsku Pomorskim zarządza 11 świetlicami wiejskimi, które stanowią lokalne centra aktywności kulturalnej w poszczególnych miejscowościach gminy. Każda świetlica dostosowuje swoją ofertę do potrzeb mieszkańców, łącząc tradycyjne formy spędzania czasu z nowoczesnymi

działaniami edukacyjnymi i artystycznymi. W świetlicach prowadzone są różnego rodzaju zajęcia świetlicowe, rękodzielnicze, animacyjne. W niektórych świetlicach spotykają się Koła Gospodyń Wiejskich. Świetlice otwarte są 5 dni w tygodniu po 4 h (świetlice działają od wt. do sob., 1 świetlica funkcjonuje 8h dziennie; przy niektórych świetlicach funkcjonują filie bibliotek (4 h dziennie), co sprawia, że budynki, gdzie funkcjonują świetlica + filia biblioteki, są dostępne łącznie 8 h dziennie. W bibliotekach odbywają się spotkania autorskie, warsztaty literackie, plastyczno-literackie, czy konkursy czytelnicze. Biblioteki wspierają organizację turniejów gier, zajęć informatycznych i cyberbezpieczeństwa dla seniorów, organizują różne koła zainteresowań, które mogą działać w przestrzeniach biblioteki (warsztaty robotyki, klub szydełka, zajęcia gier planszowych o różnej tematyce). Wydarzenia realizowane w bibliotece wzbogacone są niekiedy o wystawy, koncerty, czy projekcje filmowe.

Kino Drawa

Kino w obecnym miejscu zaczęło funkcjonować już w 1931 r. W latach 2011-2012 została przeprowadzona inwestycja pn. "Rozbudowa kina Drawa na Centrum Kultury w Drawsku Pomorskim". Dzięki realizacji inwestycji powstała sala widowiskowa na 250 miejsc pełniąca funkcje Sali kinowej, teatralnej i koncertowej. Przy kinie działa „Kawiarnia Kinowa”. Kino poza swoją podstawową działalnością organizuje również pracę Dyskusyjnego Klubu Filmowego. Kino odrywa ważną rolę w życiu mieszkańców z całego regionu. W ramach działalności Kina Drawa realizowany jest Program „KinoSzkoła”. Seanse wyświetlane w ramach programu poprzedzane są wprowadzeniem do tematu przez prelegenta. Seanse rocznie ogląda łącznie ponad 3 tysiące uczniów. W kinie prowadzony jest cykl koncertów z muzyką na żywo pod nazwą Kawiarnia Kinowa Muzycznie. Sala widowiskowa Kina Drawa wykorzystywana jest do organizacji szeregu innych wydarzeń kulturalnych (koncerty, spektakle, kabarety, wydarzenia okolicznościowe realizowane przez inne lokalne instytucje).

Rysunek 3 Kino Drawa

Źródło: Strona internetowa Urzędu Miejskiego Drawsko Pomorski,
<https://drawsko.pl/>, dostęp styczeń 2025 r

Dni Drawska Pomorskiego

Ośrodek Kultury w Drawsku Pomorskim wraz z Urzędem Miejskim w Drawsku Pomorskim corocznie w pierwszy weekend lipca organizuje 3 dniowe wydarzenie – Dni Drawska Pomorskiego. W tych dniach bierze udział kilka tysięcy osób, podczas których odbywają się koncerty, wydarzenia kabaretowe i kulturalne, konkursy rodzinne, strefy gastronomiczne, wesołe miasteczko, dyskoteka, pokazy laserowe oraz ciekawe i liczne wydarzenia sportowe dla dzieci i dorosłych. Ważnym elementem na zakończenie Dni Drawska są również koncerty chopinowskie od wielu lat organizowane w parku im. F. Chopina. Wydarzenia odbywają się w Parku Chopina lub przy ul. Toruńskiej w Drawsku Pomorskim.

Rysunek 2 Dni Drawska Pomorskiego

Źródło: Raport o stanie gminy Drawsko Pomorskie za 2023 r.

Festiwal Teatrów Ulicznych PARK

Wydarzenie odbywa się w połowie sierpnia. Organizatorem wydarzenia jest Ośrodek Kultury w Drawsku Pomorskim, w ramach które odbywa się parada uliczna oraz spektakle teatrów z całego kraju, pokazy i przedstawienia dla dzieci i dorosłych. Wydarzenia odbywają się w Parku Chopina.

Rysunek 4 Festiwal Teatrów Ulicznych PARK

Źródło: Strona internetowa Urzędu Miejskiego w Drawsku Pomorskim, <https://drawsko.pl/>, dostęp: styczeń 2025 r.

Zabytki⁷

Na obszarze gminy Drawsko Pomorskie znajduje się wiele obiektów zabytkowych. Obecnie wpisanych jest do 912 kart adresowych do gminnej ewidencji zabytków, do rejestru zabytków wpisanych jest 77 obiektów. Są to następujące obiekty:

Borne

- ❖ Cmentarze ewangelickie z 2. poł. XIX w.,
- ❖ Kościół fil. pw. bł. Maksymiliana Kolbe z 4. ćw. XIX w.,
- ❖ Osady,
- ❖ Park dworski z 2. ćw. XIX w.,
- ❖ Punkty osadnicze,
- ❖ Ślady osadnicze.

Cianowo

- ❖ Cmentarz rodowy von Köllerów z pocz. XX w.,
- ❖ Dwór z pocz. XX w.,
- ❖ Park dworski z 1. poł. XIX w.,
- ❖ Zespół dworsko-folwarczny z pocz. XX w.

Dalewo

- ❖ Cmentarz ewangelickie z 2. poł. XIX w.,
- ❖ Cmentarzyska,
- ❖ Kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki filialny pw. św. Stanisława Kostki z końca XVIII w.,
- ❖ Osady,
- ❖ Park pałacowy z pocz. XIX w.,
- ❖ Punkty osadnicze,
- ❖ Ślad osadnicze.

Donatowo

- ❖ Cmentarz ewangelicki z 2. poł. XIX w.,
- ❖ Cmentarz ewangelicki przykościelny z XIX w.,
- ❖ Grodzisko,
- ❖ Kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. pw. Najśw. Serca Pana Jezusa z 1909 r.,
- ❖ Osada,
- ❖ Punkty osadnicze,

- ❖ Ślady osadnicze.

Dołgie

- ❖ Cmentarz wiejski - parafialny ob. rzymskokatolicki z XIX w.,
- ❖ Cmentarz ewangelicki, przykościelny z XVIII w.,
- ❖ Cmentarzyska,
- ❖ Grodzisko,
- ❖ Kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki pw. św. Jana Chrzciciela z XVIII w.,
- ❖ Osady,
- ❖ Park dworski z 3. ćw. XIX w.,
- ❖ Punkty osadnicze,
- ❖ Ślady osadnicze,
- ❖ Zespół dworsko-folwarczny z przełomu XIX/XX w.

Drawsko Pomorskie

- ❖ Cmentarz ewangelicki, ob. komunalny z 2. poł. XIX w.,
- ❖ Cmentarz przykościelny z XIV w.,
- ❖ Cmentarz wojenny żołnierzy I Armii Wojska Polskiego z 1968 r.,
- ❖ Cmentarz żydowski wraz z zadrzewieniem z 2. poł. XVIII w.,
- ❖ Dom z 1820 – 1830 r.,
- ❖ Dom z 1906 r.,
- ❖ Dom z końca z XVIII w.,
- ❖ Domy z 1. poł. XIX w.,
- ❖ Domy z przełomu XVIII/XIX w.,
- ❖ Grodzisko,
- ❖ Kamienica z 1800 – 1830 r.,
- ❖ Kamienica, ob. plebania z 1800 r.,
- ❖ Kamienica z oficynami z 1909 r.,
- ❖ Kamienica z oficynami z 1914 r.,
- ❖ Kościół pw. Zmartwychwstania Pana Naszego Jezusa Chrystusa jest jedną z najstarszych zachowanych budowli Drawska Pomorskiego, znajduje się obok rynku i góruje nad miastem. Budowla została wzniesiona przełomie XIV i XV w. na miejscu wcześniejszej, prawdopodobnie drewnianej świątyni. Jest to halowa trójnawowa budowla z absydą

⁷ Narodowy Instytut Dziedzictwa, <https://samorzad.nid.pl/>, stan na marzec, 2024 r.

i wysoką 75 metrową wieżą, która została wzniesiona na fundamencie z obrobionych kamieni granitowych. Świątynia słynie z niespotykanych w innych kościołach Pomorza zdobień. Zabytkowe wyposażenie kościoła pochodzi z XVIII i XIX w. W jego skład wchodzi: barokowy ołtarz główny z balustradą z 1706 r., neobarokowe empor organowe, prospekt organowy, ambona oraz ławy kolatorskie. Z początku XX w. pochodzi zespół pięciu geometryczno-roślinnych witraży w oknach prezbiterium oraz dwa witraże w oknach wieży kościelnej, ufundowane przez możne rody drawskie.

Rysunek 5 Kościół pw. Zmartwychwstania Pana Naszego Jezusa Chrystusa

Źródło: Strona internetowa gminy Drawsko Pomorskie,
<https://drawsko.pl/>

- ❖ Magazyn Solny ob. muzeum regionalne i punkt Informacji Turystycznej,
- ❖ Zabytkowy zespół dworca z magazynem z 1877 r., obecnie budynek użyteczności publicznej,
- ❖ Obozowisko,
- ❖ Osady,
- ❖ Park im. Fryderyka Chopina z poł. XIX w.,
- ❖ Plebania z I poł. XIX w. oraz dom katolicki z IV ćw. XIX w.,
- ❖ Pozostałości murów obronnych z XIV w.,
- ❖ Punkty osadnicze,
- ❖ Ratusz, ob. kamienica XVIII-XIX w.,
- ❖ Starostwo Powiatowe budynek wzniesiony w latach 1908-1909,
- ❖ Ślady osadnicze,

- ❖ Układ urbanistyczny - Teren Starego Miasta XIII-XIV w.,
- ❖ Willa z pocz. XX w.,
- ❖ Willa Superintendenta, ob. budynek użyteczności publicznej z 1911r.,
- ❖ Budynek mieszkalny Willa Metzler projektu Waltera Gropisa pocz. XX w.

Gajewo

- ❖ Osady,
- ❖ Park dworski z końca XIX w.,
- ❖ Punkty osadnicze,
- ❖ Ślady osadnicze.

Grzybno

- ❖ Park dworski z końca XIX w.

Gudowo

- ❖ Cmentarz ewangelicki, ob. rzymskokatolicki z 2. poł. XIX w.,
- ❖ Cmentarz ewangelicki, przykościelny z pocz. XVIII w.,
- ❖ Grodzisko,
- ❖ Kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki pw. św. Barbary wybudowany w 1646 roku, na miejscu średniowiecznej świątyni, która uległa spaleni. W latach 1715-1716 i w 2 połowie XIX w. został przebudowany w stylu neogotyckim. Wewnątrz znajduje się barokowy ołtarz główny z 1712 r.

Rysunek 6 Kościół p.w. św. Barbary w Gudowie

Źródło: Strona internetowa gminy Drawsko Pomorskie,
<https://drawsko.pl/>

- ❖ Obozowiska,

- ❖ Osady,
- ❖ pastarówka ob. budynek mieszkalny z pocz. XX w.,
- ❖ Ślady osadnicze.

Jankowo

- ❖ Cmentarz przykościelny z XV w.,
- ❖ Cmentarz ewangelicki z 2. poł. XIX w.,
- ❖ Osady,
- ❖ Park dworski, 1. poł. XIX w.,
- ❖ Punkty osadnicze,
- ❖ Spichlerz z pocz. XX w.,
- ❖ Zespół pałacowo-folwarczny wybudowany według projektu Waltera Gropiusa z pocz. XIX w.

Jelenino

- ❖ Cmentarz ewangelicki z 2. poł. XIX w.,
- ❖ Dwór z XIX w.,
- ❖ Park dworski z 2. poł. XIX w.,
- ❖ Punkty osadnicze,
- ❖ Ślady osadnicze,
- ❖ Zespół folwarczny z XIX w.

Karpno

- ❖ Zespół folwarczny z przełomu XIX/XX w.

Karwice

- ❖ Aleja lipowa pocz. XIX w.,
- ❖ Cmentarz ewangelicki z 1895 r.,
- ❖ Grodzisko,
- ❖ Pałac z pocz. XIX w.,
- ❖ Park z pocz. XIX w.,
- ❖ Symboliczna mogiła z 1942 r.

Kolno

- ❖ Cmentarz ewangelicki z 2. poł. XIX w.

Konotop

- ❖ Cmentarz ewangelicki, przykościelny z XVII w. lata. 20. XX w.,
- ❖ Ślady osadnicze.

Kumki

- ❖ Obozowisko,
- ❖ Ślad osadniczy.

Lasocin

- ❖ Cmentarz ewangelicki z 2. poł. XIX w.

Linowo

- ❖ Cmentarz ewangelicki z 2. poł. XIX w.,
- ❖ Cmentarz ewangelicki, ob. rzymskokatolicki z 2. poł. XIX w.,
- ❖ Domy z XIX w.,
- ❖ Dwór z poł. XIX w.,
- ❖ Dwór z 2. poł. XIX w.,
- ❖ Kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki filialny pw. św. Ignacego Loyoli z 1897-1899 r.,
- ❖ Obozowisko,
- ❖ Osady,
- ❖ Park dworski z 2. poł. XIX w.,
- ❖ Ślady osadnicze,
- ❖ Zespół dworsko-folwarczny z 1. poł. XIX w.

Łabędzie

- ❖ Cmentarz ewangelicki, ob. rzymskokatolicki z 2. poł. XIX w.,
- ❖ Cmentarz parafialny – wiejski z .,
- ❖ Kościół parafialny pw. św. Michała Archanioła z XIII – XIV w.,
- ❖ Osady,
- ❖ Punkty osadnicze,
- ❖ Ślady osadnicze.

Mielenko Drawskie

- ❖ Dom ogrodnika, lata 20. XX w.,
- ❖ Szkoła ob. budynek mieszkalny z lat 20 XX w.,
- ❖ Grodzisko,
- ❖ Grób,
- ❖ Kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki filialny pw. Matki Boskiej Królowej Polski wybudowany w 1662 roku na miejscu wcześniejszej średniowiecznej świątyni.

Rysunek 7 Kościół pw. Matki Boskiej Królowej Polski
Źródło: Strona internetowa gminy Drawsko Pomorskie,
<https://drawsko.pl/>

- ❖ Obozowiska,
- ❖ Osady,
- ❖ Pałac, ob. Wojskowy Ośrodek Szkolenia Pożarniczego z 1871 r.,
- ❖ Park pałacowy z 1 poł. XIX w.,
- ❖ Cmentarz przykościelny 1 poł. XIX w.,
- ❖ Ślady osadnicze,
- ❖ Park pałacowy z 1 poł. XIX w.

Nętno

- ❖ Cmentarz ewangelicki, przykościelny z poł. XVIII w.,
- ❖ Cmentarz ewangelicki, ob. rzymskokatolicki z 2 poł. XIX w.,
- ❖ Kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki pw. Matki Boskiej Anielskiej z poł. XVIII w.,
- ❖ Osady,
- ❖ Punkty osadnicze,
- ❖ Ślady osadnicze,
- ❖ Znaleźiska luźne.

Olchowiec

- ❖ Cmentarz ewangelicki z 2. poł. XIX w.,
- ❖ Cmentarz rodowy,
- ❖ Dwór z 2. poł. XIX w.,
- ❖ Park dworski z 2. poł. XIX w.,
- ❖ Punkty osadnicze,
- ❖ Dwór (ruina) 2 poł. XIX w.,
- ❖ Osady,
- ❖ Ślady osadnicze.

Oleszno

- ❖ Cmentarz ewangelicki z 2. poł. XIX w.,
- ❖ Cmentarzysko,
- ❖ Grodzisko,

Ostrowice

- ❖ Cmentarz przykościelny z poł. XIX w.,
- ❖ Cmentarz komunalny z końca XIX w.,
- ❖ Cmentarzysko,
- ❖ Kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki parafialny pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny z XVII w.,
- ❖ Osady,
- ❖ Park wiejski z końca XIX w.,
- ❖ Ślady osadnicze,
- ❖ Znaleźisko luźne.

Przytoń

- ❖ Cmentarz ewangelicki z pocz. XIX w.,
- ❖ Cmentarz ewangelicki, przykościelny z pocz. XIX w.,
- ❖ Grodzisko,
- ❖ Osady,
- ❖ Założenia parkowe z 2. poł. XIX w.,
- ❖ Punkty osadnicze,
- ❖ Ślady osadnicze,
- ❖ Zespół dworsko-folwarczny z przełomu XIX/XX w.

Rydzewo

- ❖ Cmentarz gminny z poł. XIX w.,
- ❖ Cmentarz ewangelicki, ob. rzymskokatolicki z XIX w.,
- ❖ Cmentarzysko,
- ❖ Cmentarzysko birtualne,

- ❖ Grób ciałopalny,
- ❖ Kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki filialny pw. Świętej Trójcy z XVII-XVIII w.,
- ❖ Osada,
- ❖ Punkty osadnicze,
- ❖ Ślady osadnicze,

Suliszewo

- ❖ Aleja lipowa z pocz. XX w.,
- ❖ Cmentarz parafialny z 2. poł. XIX w.,
- ❖ Cmentarz ewangelicki, ob. rzymskokatolicki, przykościelny z 2. poł. XVIII w.,
- ❖ Cmentarz rodu v. Knebel Doeberitz z 1880 r.,
- ❖ Cmentarzysko,
- ❖ Dom oficjalistów, ob. mieszkalny z lat 10. XX w.,
- ❖ Grodzisko,
- ❖ Kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki pw. Chrystusa Króla, murowany, wzniesiony w XVIII wieku i przebudowany pod koniec XIX w.

Rysunek 8 Kościół ewangelicki pw. Chrystusa Króla
Źródło: Strona internetowa gminy Drawsko Pomorskie,
<https://drawsko.pl/>

- ❖ Osady,
- ❖ Pałac z 1858-1860 r.,
- ❖ Park pałacowy z aleją grabową z 2. poł. XIX w.,
- ❖ Punkty osadnicze,
- ❖ Stajnia-wozownia w zespole folwarcznym, ob. garaż i magazyn z 1922 r.,
- ❖ Ślady osadnicze,

Szczytniki

- ❖ Cmentarz ewangelicki z 2. poł. XIX w.,
- ❖ Założenia parkowe z 1. poł. XIX w.,

- ❖ Trafostacja, ok. 1930 r.

Tęczyn

- ❖ Dwór (ruina) z końca XIX w.,
- ❖ Zespół folwarczny,
- ❖ Założenia parkowo-dworskie z końca XIX w.

Woliczno

- ❖ Cmentarz przykościelny z końca XIX w.,
- ❖ Grodzisko,
- ❖ Kościół filialny PW. Imienia Maryi, 1839 r.,
- ❖ Kurhan,
- ❖ Obozowisko,
- ❖ Park krajobrazowy z aleją dojazdową z pocz. XIX w.
- ❖ Ślady osadnicze,

Zagozd

- ❖ Cmentarze ewangelickie z 2. poł. XIX w.,
- ❖ Osady,
- ❖ Punkty osadnicze,
- ❖ Ślady osadnicze,
- ❖ Wiatrak Holender, poł XIX w , 1911 r.

Zarańsko

- ❖ Cmentarz ewangelicki, przykościelny z XVIII w.,
- ❖ Cmentarz ewangelicki z pocz. XX w.,
- ❖ Cmentarzyska,
- ❖ Cmentarzyska ciałopalne,
- ❖ Kościół pw. Stanisława Biskupa i Męczennika z 2 poł. XIX w
- ❖ Osady,
- ❖ Park dworski z pocz. XIX w.,
- ❖ Punkty osadnicze,
- ❖ Ślady osadnicze,
- ❖ Zespół dworsko-folwarczny z przełomu VIII/XIX w.,
- ❖ Zespół dworsko-folwarczny z 2. Poł. XIX w.

Zbrojewo

- ❖ Cmentarzysko ciałopalne,
- ❖ Obozowiska,
- ❖ Osady,
- ❖ Punkt osadniczy,
- ❖ Ślady osadnicze.

Ziemsko

- ❖ Cmentarzysko ciałopalne,
- ❖ Cmentarz ewangelicki z poł. XIX w.,
- ❖ Cmentarz ewangelicki, przykościelny z pocz. XIX w.,
- ❖ Ślad osadniczy,
- ❖ Cmentarz rodowy,
- ❖ Obozowiska,
- ❖ Osada,
- ❖ Park z 1. poł. XIX w.,
- ❖ Punkty osadnicze,
- ❖ Ślady osadnicze.

Żółte

- ❖ Budynek gospodarczy wielofunkcyjny z 1861 r.,
- ❖ Cmentarz przykościelny z poł. XIX w.,
- ❖ Cmentarz ewangelicki, ob. rzymskokatolicki z poł. XIX w.,
- ❖ Cmentarzysko,
- ❖ Grodzisko,
- ❖ Kościół filialny pw. Niepokalanego poczęcia NMP, 1710/2 poł. XIX w.,

- ❖ Osady,
- ❖ Park dworski z pocz. XIX w.,
- ❖ Ślady osadnicze.

Żołędowo

- ❖ Cmentarz rodowy von Brochhausenów z 1903 r.,
- ❖ Cmentarze ewangelickie z poł. XIX w.,
- ❖ Budynek mieszkalny - czworak folwarczny wzniesiony wg. projektu Waltera Gropiusa z 1907 r.,
- ❖ Grodzisko,
- ❖ Obozowiska,
- ❖ Osada,
- ❖ Park dworski z pocz. XIX w.,
- ❖ Ślady osadnicze.

Infrastruktura sportowa

❖ Stadion Miejski w Drawsku Pomorskim

Stadion Miejski w Drawsku Pomorskim położony jest na skraju Miasta przy ul. Okrzei 1, w południowej części Drawska Pomorskiego w pobliżu jeziora Okra. Boisko okrążone jest bieżnią. Przy zachodniej stronie boiska znajduje się trybuna na nasypie ziemnym mogąca pomieścić 600 widzów, w tym 40 w sektorze dla gości.

W skład kompleksu wchodzi: boisko z trawą naturalną (długość: 110,20m., szerokość: 68,10m.), bieżnia, budynek socjalny (w skład którego wchodzi: szatnie, natryski, sanitariaty, pokój sędziów, magazyn sportowy).

Rysunek 9 Stadion Miejski w Drawsku Pomorskim.

Źródło: Strona internetowa gminy Drawsko Pomorskie, <https://drawsko.pl/>

❖ Euroboisko

Euroboisko znajduje się przy ul. Okrzei w Drawsku Pomorskim w okolicy Stadionu Miejskiego. Jest to boisko piłkarskie z trawą sztuczną o wymiarach 100m x 65m, z systemem sztucznego oświetlenia oraz trybuną na 250 miejsc.

Rysunek 10 Euroboisko w Drawsku Pomorskim.

Źródło: Strona internetowa gminy Drawsko Pomorskie, <https://drawsko.pl/>

❖ Kort tenisowy

Kort tenisowy znajduje się w Parku Chopina w Drawsku Pomorskim. Obiekt składa się z dwóch kortów o nawierzchni ceglastej i ściany treningowej, wyposażony w sztuczne oświetlenie. Korty mają wymiary: długość 23,77 m, szerokość 8,23 m (gra pojedyncza) lub 10,97m (debel). Na kortach zamontowane są ławki dla zawodników i kibiców. Ponadto w obrębie kortów znajduje się lekki budynek kontenerowy z szatnią, magazynkiem i sanitariatami. Korty są dostępne dla wszystkich chętnych. Ostatnia kompleksowa modernizacja kortów miała miejsce w 2004 r.

Rysunek 11 Kort tenisowy w Drawsku Pomorskim.

Źródło: Strona internetowa Gminy Drawsko Pomorskie, <https://drawsko.pl/>

❖ Skatepark

Skatepark znajduje się przy ul. Gajowej w Parku Chopina. W pobliżu skateparku znajduje się również wybieg dla psów. Dzięki zainstalowanemu oświetleniu można z niego korzystać po zmroku.

Rysunek 12 Skatepark

Źródło: Strona internetowa gminy Drawsko Pomorskie, <https://drawsko.pl/>

❖ Boisko "Orlik 2012" Park Chopina

Boisko znajduje się w Parku Chopina. Jest to obiekt wielofunkcyjny z boiskiem do piłki nożnej o wymiarach 30,0m x 62,0m o nawierzchni z trawy syntetycznej oraz z boiskiem do piłki koszykowej o wymiarach 19,1m. x 32,1m. Na terenie kompleksu znajduje się również budynek sanitarno – szatniowy oraz trybuny na 224 miejsca siedzące.

Rysunek 13 Boisko "Orlik 2012" Park Chopina

Źródło: Strona internetowa gminy Drawsko Pomorskie,
<https://drawsko.pl/>.

❖ Boisko wielofunkcyjne w Gudowie

Boisko ma wymiary 22 m x 44 m, wyposażone jest w sztuczną nawierzchnię umożliwiającą uprawianie różnych dyscyplin sportowych m.in. piłki ręcznej, siatkówki, tenisa ziemnego.

Rysunek 14 Boisko wielofunkcyjne w Gudowie

Źródło: Strona internetowa gminy Drawsko Pomorskie,
<https://drawsko.pl/>.

❖ Boisko wielofunkcyjne w Nętynie

Boisko znajduje się przy Szkole Podstawowej pod adresem Nętno 38. Boisko ma wymiary 22 m x 44 m

i jest przystosowane do gry w piłkę nożną, siatkową i koszykową.

Rysunek 15 Boisko wielofunkcyjne w Nętynie

Źródło: Strona internetowa gminy Drawsko Pomorskie,
<https://drawsko.pl/>.

❖ Hala sportowa przy Szkole Podstawowej nr 1 w Drawsku Pomorskim

Hala wraz ze szkołą znajdują się przy ulicy Obrońców Westerplatte 13 w Drawsku Pomorskim. Hala ma 782 metry kwadratowe powierzchni użytkowej. Na hali można grać m.in. w koszykówkę, piłkę ręczną, czy siatkówkę. Oprócz sali do ćwiczeń w obiekcie znajduje się również pomieszczenie ze ścianką do wspinaczki.

❖ Boiska plażowe

Boisko do plażowej piłki siatkowej oraz boisko do plażowej piłki nożnej jest usytuowane na plaży miejskiej nad jeziorem Okra. Wymiary: boisko do siatkowej piłki plażowej 8m x 8m, boisko do plażowej piłki nożnej 40m x 20m.

❖ Hala Sportowa przy Szkole Podstawowej nr 2 w Drawsku Pomorskim

Hala wraz ze szkołą znajdują się przy ul. Dworcowej 2a. Hala jest obiektem pełnowymiarowym (wymiar boiska 24m x 44m), posiada dostawiane trybuny i pełne zaplecze socjalne.

❖ Hala sportowa przy Szkole Podstawowej w Mielenku Drawskim

Hala wraz ze szkołą znajdują się pod adresem Mielenko Drawskie 47. Wymiary hali sportowej to 32m x 19,70m, a jej wysokość wynosi 9,39 m.

❖ Boisko sportowe w Suliszewie

Boisko piłkarskie w Suliszewie ma nawierzchnię trawiastą o wymiarach 60x100 m, wyposażone jest w bramki i tyczki narożnikowe oraz ławki na ok. 100 miejsc. Boisko posiada również "klepisko" do koszykówki i siatkówki, wyposażone w kosze do koszykówki oraz siatkę.

Turystyka i rekreacja⁸

W Drawsku Pomorskim przy ul. Kilińskiego 4 funkcjonuje **Punkt Informacji Turystycznej**. Biuro oferuje turystom pomoc w zakresie informacji odnośnie bazy noclegowej i gastronomicznej, infrastruktury turystycznej, atrakcji turystycznych, szlaków rowerowych, konnych, pieszych i spacerowych, imprez kulturalnych i sportowych oraz wypożyczalni sprzętu turystycznego. Ponadto w informacji turystycznej można otrzymać nieodpłatne materiały promocyjne gminy. Informacja prowadzi także sprzedaż map, przewodników turystycznych, publikacji o historii miasta i regionu oraz pamiątek i gadżetów. Na miejscu można uzyskać informacje w języku polskim, angielskim i niemieckim. Punkt jest otwarty od poniedziałku do piątku w godz. 10:00-18:00.

Rysunek 16 Punkt Informacji Turystycznej w Drawsku Pomorskim.
Źródło: Strona internetowa gminy Drawsko Pomorskie,
<https://drawsko.pl/>

Od 2013 roku gmina Drawsko Pomorskie prowadzi **wypożyczalnię rowerów**. Wypożyczalnia jest wyposażona w 14 rowerów. Rowery znajdujące się w wypożyczalni są dostosowane do potrzeb zarówno dzieci, młodzieży, jak i osób dorosłych. Wypożyczalnia

⁸ Strona internetowa Gminy Drawsko Pomorskie,
<https://drawsko.pl/>

funkcjonuje przy boisku "Orlik" w Parku Chopina, a sprzęt wypożyczany jest w sezonie wiosenno-letnim, codziennie w godzinach 10:00 – 18:00.

❖ Park Miejski im Fryderyka Chopina

Park Miejski w Drawsku Pomorskim powstał w drugiej połowie XIX wieku. Malowniczo rozciąga się wzdłuż rzeki Drawy i mimo upływu lat zachował swój pierwotny układ oraz imponujący starodrzew, który ukształtował się pod koniec XIX i na początku XX wieku. Krajobraz urozmaicają aleje obsadzone kasztanowcami, lipami, jesionami i grabami. Na jednej z nich rośnie okazały dąb szypułkowy o obwodzie 505 cm, będący pomnikiem przyrody. Park oferuje również infrastrukturę rekreacyjną – znajdują się tu dwa korty tenisowe, boisko „ORLIK”, duży plac zabaw dla dzieci. Na jego obrzeżach mieści się także boisko wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią, które stanowi doskonałe miejsce do aktywnego spędzania czasu.

Rysunek 17 Park Miejski im Fryderyka Chopina
Źródło: Strona internetowa gminy Drawsko Pomorskie,
<https://drawsko.pl/>

❖ Śródmieście Drawska Pomorskiego

Najstarsza część Drawska Pomorskiego obejmuje tereny wokół rynku, znanego dziś jako Plac Konstytucji, oraz późnogotyckiego kościoła. Właśnie w tym rejonie do połowy XIV wieku skupiało się całe miasto. Po 1350 roku Drawsko Pomorskie zaczęło się rozrastać, obejmując nowy obszar położony między rzeką Drawą a Małą Drawą. Teren ten powstał dzięki wykopaniem kanałowi, który miał na celu połączenie meandrującej Drawy. Miasto w XIV wieku zostało otoczone murem obronnym wzmocnionym podwójnymi wałami i fosą.

Mimo upływu czasu, śródmieście zachowało swój średniowieczny układ urbanistyczny, z rynkiem w centralnym punkcie. Do połowy XIX wieku na rynku znajdował się drewniany ratusz, jednak po jego pożarze władze miasta przeniosły siedzibę do XVIII-wiecznej kamienicy, która przetrwała do dziś. W otoczeniu rynku można również znaleźć kilka kamienic z przełomu XIX i XX wieku, natomiast pozostała zabudowa pochodzi z lat 70. XX wieku. W latach 90. przeprowadzono przebudowę rynku, dodając zielone pasy.

Rysunek 18 Śródmieście Drawska Pomorskiego
Źródło: Strona internetowa gminy Drawsko Pomorskie,
<https://drawsko.pl/>

❖ Plaża miejska w Drawsku Pomorskim

Plaża miejska położona jest nad jeziorem Okra. Kąpielisko jest dobrze wyposażone i zapewnia komfortowy wypoczynek nad wodą. Do dyspozycji plażowiczów jest pomost z drabinkami zejściowymi oraz zjeżdżalnia dla dzieci. Teren kąpieliska został podzielony na strefy dla umiejących pływać, osób nieumiejących pływać oraz dla najmłodszych dzieci, co zwiększa bezpieczeństwo korzystających z wody. W okresie wakacyjnym nad bezpieczeństwem kąpiących się codziennie w godzinach 10:00 – 18:00 czuwają ratownicy WOPR. Przed rozpoczęciem sezonu dno kąpieliska jest oczyszczane przez pletwonurka, a jakość wody regularnie kontrolowana. Plaża o podłożu piaszczysto-trawiastym oferuje świetne warunki do relaksu i aktywnego wypoczynku. Dodatkowe atrakcje obejmują plac zabaw dla dzieci, boisko do siatkówki plażowej oraz boisko do piłki nożnej plażowej. Wypożyczalnia oferuje piłki do gier na przygotowanych boiskach. Tuż obok plaży znajduje się slip do wodowania łodzi, a w pobliżu funkcjonuje restauracja oraz miejsce na ognisko. Nieopodal dostępna jest również wypożyczalnia sprzętu wodnego, w której można wynająć kajaki, rowery wodne i łodzie

wiosłowe. Cały teren kąpieliska jest ogrodzony i bezpieczny, a w jego pobliżu znajduje się duży parking, co ułatwia dojazd i korzystanie z atrakcji.

Rysunek 19 Plaża miejska nad jeziorem Okra
Źródło: Strona internetowa gminy Drawsko Pomorskie,
<https://drawsko.pl/>

❖ Czerwony szlak rowerowy „Wokół jeziora Lubie”

Szlak o długości 50 km. Zaczyna się i kończy w Drawsku Pomorskim. Trasa prowadzi w pewnym oddaleniu od linii brzegowej wokół jeziora Lubie i trzykrotnie przecina nurt rzeki Drawy. Przebiega wszystkimi typami nawierzchni: od asfaltu po szutry i grząskie piachy. Na wielu odcinkach przebiega wspólnie ze szlakami pieszymi.

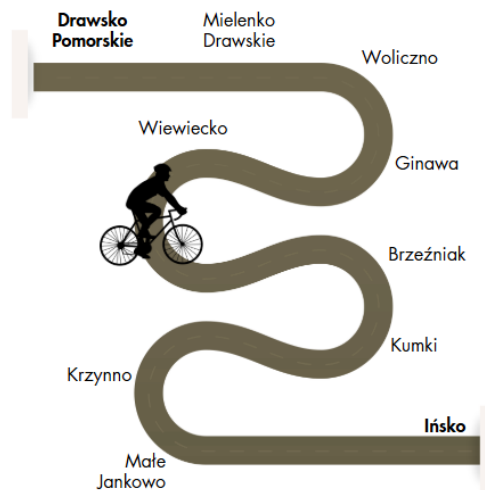
❖ **Niebieski szlak rowerowy „Wzgórza Moreny Czołowej”**

Szlak o długości 58 km, przebiega brzegami 8 jezior, poprzez wspaniale ukształtowane przez lodowiec tereny moreny czołowej i moreny dennej, pełne wzniesień i pagórków, dolin i obszarów równinnych.

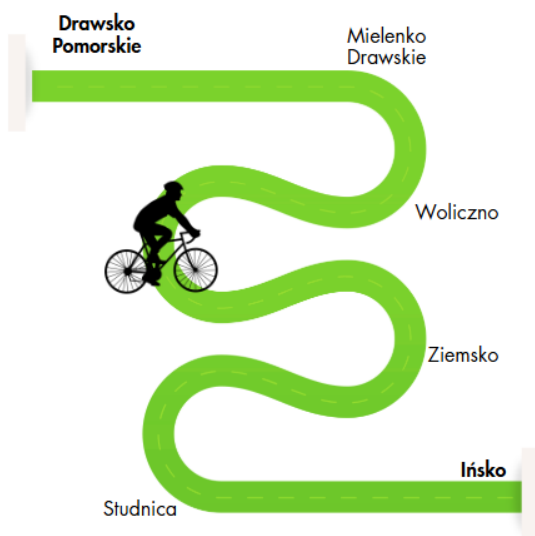
❖ **Czarny szlak rowerowy „Rzeka Brzeźnicka Węgorza – Wodospady”**

Szlak o długości 40,2 km, bardzo malowniczy okrężny szlak wiodący z Drawska Pomorskiego. Szlak biegnie zboczami pięknej i głębokiej doliny, której dnem płynie rzeka Brzeźnicka Węgorza mająca tutaj charakter górskiej rzeki.

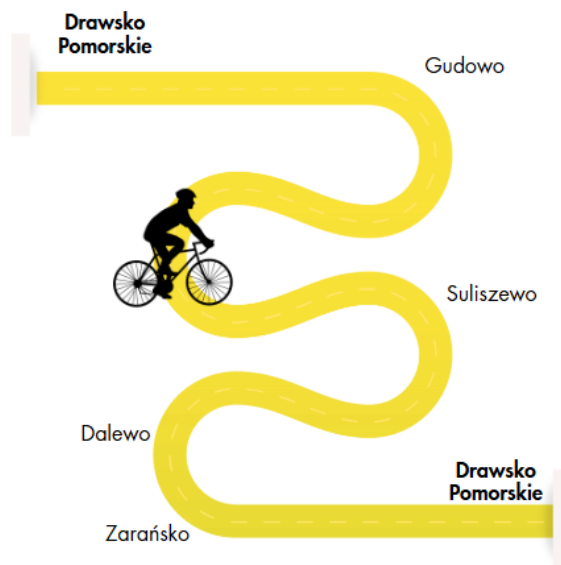
❖ **Zielony szlak rowerowy „Parki Krajobrazowe”**

Szlak o długości 27,2 km łączący Drawski Park Krajobrazowy oraz Iński Park Krajobrazowy. Wiedzie obrzeżami Poligonu Drawskiego, poprzez kompleksy leśne, Drawski Park Krajobrazowy, wzgórze morenowe i doliny rzeczne.

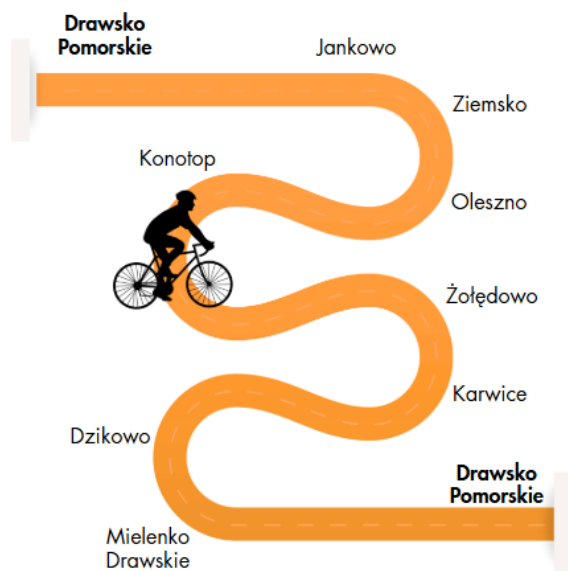
❖ **Żółty szlak rowerowy „Dolina rzeki Drawy”**

Szlak o długości 27,5 km. Szlak wiedzie najpierw południowym, a następnie północnym skrajem szerokiej doliny rzeki Drawy, dwukrotnie przecinając jej nurt. W większości szlak przebiega drogami asfaltowymi wśród pól i lasów.

❖ Pomarańczowy szlak rowerowy „Ścieżki przyrodnicze”

Szlak o długości 50 km. Szlak łączy 4 ścieżki przyrodnicze funkcjonujące na terenie gminy Drawsko Pomorskie.

❖ Zielony szlak rowerowy „GREENWAY – Naszyjnik Północy”

Szlak o długości 52 km (odcinek na terenie gminy Drawsko Pomorskie). W całości szlak liczy 850 km i wiedzie przez teren czterech województw.

❖ Spływy kajakowe

Z roku na rok spływy kajakowe rzeką Drawą cieszą się coraz większym zainteresowaniem i w ostatnich latach stały się najszybciej rozwijającą się formą turystyki w gminie Drawsko Pomorskie. Według organizatorów tych spływów, zapotrzebowanie na kajaki oraz usługi związane z ich wynajmem i obsługą jest bardzo duże. Niestety z powodu działań wojskowych pobliskiego poligonu, przez który przepływa rzeka Drawa, planowane jest jej odcinkowe zamknięcie dla ruchu turystycznego, a więc i przerwanie ciągłości szlaków kajakowych, co znacząco wpływanie na atrakcyjność spływów kajakowych.

- szlak kajakowy im. Ks. Kardynała Karola Wojtyły biegnący rzeką Drawą oraz licznymi jeziorami, przez które Drawa przepływa (odcinek w gminie Drawsko Pom – 47,5 km),
- szlak kajakowy rzeki KOKNY (prawy dopływ Drawy) o długości 12,5 km,
- szlak kajakowy "BRZEŹNICKA WĘGORZA" - Brzeźnicka Węgorza to lewy dopływ Regi, do której wpada nieopodal Łobza. Długość szlaku 40 km.

❖ Rajdy samochodowe

Drawsko Pomorskie to legendarne miejsce dla miłośników rajdów terenowych. Tutejsze trasy mogą być wyjątkowo wymagające, ale jednocześnie dostarczają ogromnej satysfakcji z jazdy. Odbывające się tu zawody, takie jak Wysoka Grzęda Baja Poland i Wysoka Grzęda Baja Drawsko Pomorskie, należą do najdłuższych rajdów tego typu w kraju. Zawodnicy mają okazję zmierzyć się z różnorodnym terenem – od piaszczystych odcinków, przez szybkie, otwarte przestrzenie z licznymi wzniesieniami, aż po wąskie, kręte leśne ścieżki. Trasy są dostosowane do różnych pojazdów, w tym samochodów terenowych, ciężarówek, pojazdów SSV, quadów i motocykli. Dzięki temu każdy, niezależnie od poziomu doświadczenia, budżetu czy sprzętu, może znaleźć wyzwanie na miarę swoich możliwości i cieszyć się jazdą w ekstremalnych warunkach.

❖ Szlaki off-road oraz truck

Drawsko Pomorskie to jedno z najlepszych miejsc w Polsce dla fanów off-roadu. Szlaki wiodą terenami gminy Drawsko Pomorskie oraz gmin sąsiednich, między innymi przez miejscowość Gudowo, wieżę widokową Ziemsko, oraz jelenińską hodowlę danieli i jelenia amerykańskiego. Ponadto szlaki docierają do wielu innych atrakcyjnych miejsc, biwaków, pól

namiotowych, miejsc widokowych itp. Głównym zadaniem szlaku jest zachęcenie do weekendowych oraz kilkudniowych pobytów szczególnie w okresie wiosennym i jesiennym.

Szlaki off-road:

- ZP-OR0 "Transpomerania";
- ZP-OR1 "Drawsko Pomorskie - Goleniów";
- ZP-OR2 "Goleniów - Drawsko Pomorskie";
- ZP-OR4 "Wilcza";
- ZP-OR8 "A" i "B" Śmiadowo -Szczecinek – Śmiadowo;
- ZP-OR7 "Zimna Wojna";
- ZP-OR5 "Tuczno"ZP-OR9 "Wilcze Doły".

Szlaki truck:

- ZPOR (T) 100 "Osinów – Drawsko";
- ZPOR (T) 101 "South – Drawsko Trek";
- ZPOR (T) 102 "South – West - Drawsko Trek";
- ZPOR (T) 103 " North-East – Drawsko Trek".

❖ Strzelnica w Ostrowicach

Strzelnica w Ostrowicach znajduje się przy drodze nr 173 za boiskiem Orlik w Ostrowicach. Wyposażona jest w oś 100m i 6 stanowisk oraz oś 50 m na 4 stanowiska. Podmiotem zarządzającym strzelnicą jest Wojskowy Klub Sportowy Poligon Drawski, działający przy Centrum Szkolenia Wojsk Lądowych Drawsko, który prowadzi sekcje strzelecką, kolekcjonerską, sportów wodnych i sportów atletycznych. Na strzelnicy organizowane są cieszące się dużą popularnością zawody strzeleckie takie jak Singleshot czy Polish Kahles Cup.

Rysunek 20 Strzelnica w Ostrowicach

Źródło: Strona internetowa gminy Drawsko Pomorskie,
<https://drawsko.pl/>

Wśród obszarów o dużym potencjale turystycznym wymienić można :

- ❖ Obszar wokół jeziora Okra w Drawsku Pomorskim (plaża, stadion, pumtruck, ścieki rowerowe, szlaki turystyczne, gestorzy branży turystycznej). Problemem w tym obszarze jest mała liczba miejsc parkingowych z niską perspektywą ich powstania, ze zględu na brak przestrzeni oraz wyjazd przez wąskie gardło (Sobieskiego => Chrobrego). Rozwój tego obszaru ogranicza również różnorodna struktura własności terenu, gdzie tylko niewielka część należy do gminy.
- ❖ Obszar nad jeziorem Lubie (Gudowo) – plaża wiejska, wielu gestorów branży turystycznej, dużo miejsc noclegowych.
- ❖ Obszar północny gminy - rejon z przewagą rozwoju agroturystyki i budownictwa letniskowego w formie rozproszonej

2.4. Polityka społeczna

Dzięki funkcjonowaniu pomocy społecznej udzielane jest wsparcie osobom i rodzinom w radzeniu sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi, z którymi nie są w stanie sobie sami poradzić. Istotne jest również wsparcie osób w procesie aktywizacji i usamodzielniania się oraz integracji społeczno-środowiskowej.

Pomoc społeczna prowadzona w gminie Drawsko Pomorskie przyjmuje formę zarówno wsparcia finansowego, rzeczowego jak i systemowego. Gmina wypełniając zadania z zakresu pomocy społecznej zapewnia m.in.:

Jednostką organizacyjną gminy Drawsko Pomorskie realizującą zadanie pomocy społecznej jest **Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drawsku Pomorskim**, z którego pomocy w 2023 r. skorzystały **343 osoby**.

Institucjami realizującymi działania na rzecz dziecka i rodziny w gminie Drawsko Pomorskie są:

- ❖ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) w Drawsku Pomorskim wraz Punktem Interwencji Kryzysowej, ul. Piłsudskiego 20, 78-500 Drawsko Pomorskie;
- ❖ Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Drawsku Pomorskim, ul. Piłsudskiego 20, 78-500 Drawsko Pomorskie;
- ❖ Ośrodek Środowiska Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Drawsku Pomorskim, ul. Obrońców Westerplatte 11, 78-500 Drawsko Pomorskie;
- ❖ Centrum Zdrowia Psychicznego wraz z Regionalnym Pogotowiem Kryzysowym, ul. Obrońców Westerplatte 11, 78-500 Drawsko Pomorskie;
- ❖ Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Drawsku Pomorskim, ul. Starogrodzka 9, 78-500 Drawsko Pomorskie;
- ❖ Miejsko–Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Starogrodzka 9, 78-500 Drawsko Pomorskie;
- ❖ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ul. Park Chopina 2, 78-500 Drawsko Pomorskie;
- ❖ Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Prześpięstwem w Drawsku Pomorskim, ul. Dworcowa 5, 78-500 Drawsko Pomorskie;
- ❖ Gminne Centrum Profilaktyki ul. Park Chopina 2, 78-500 Drawsko Pomorskie:
  - Punkt Prowadzenia Oddziaływań Edukacyjno – Korekcyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie
  - Punkt Informacyjno - Konsultacyjny dla Osób z Problemem Narkotykowym,
  - Punkt Informacyjno – Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
  - Punkt Informacyjno - Konsultacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym.

W ostatnich latach obserwuje się korzystny trend zmniejszania się liczby osób otrzymujących pomoc i wsparcie. Największy procentowy spadek dotyczy dzieci korzystających ze świadczeń, natomiast najmniejszy – osób w wieku poprodukcyjnym. Z roku na rok maleje również liczba osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej, choć w stosunku do ogółu beneficjentów skala tego spadku jest niewielka. Zauważalny jest natomiast wzrost liczby osób objętych wsparciem ze względu na **długotrwałą chorobę i niepełnosprawność**. W 2023 r. z powodu niepełnosprawności przyznano pomoc 91 rodzinom (liczba osób w rodzinach – 157); z powodu długotrwałej choroby przyznano pomoc 160 rodzinom (liczba osób w rodzinach – 259 osoby). Dla 83 osób organizowane były usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania.

Pomoc społeczna dla osób starszych i z niepełnosprawnościami

Gmina Drawsko Pomorskie pomoc społeczną kieruje również do osób starszych. Działania polegają zarówno na doraźnej pomocy, jak i na zapewnieniu pomocy w egzystencji osobom, które nie są w stanie zapewnić jej sobie same. Wsparcie kierowane jest głównie do osób samotnych, ale w niektórych przypadkach wsparcie otrzymują również osoby, którymi najbliższa rodzina nie jest w stanie się zaopiekować. Usługi opiekuńcze świadczone są przez opiekunki zatrudnione w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Drawsku Pomorskim. W 2023 r. Ośrodek realizował działania w ramach Programu „Opieka 75+”. Strategicznym celem programu była poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat i więcej. Z tej formy pomocy skorzystało 28 osób.

Ważnym zasobem w gminie, którego działalność rozpoczęła się w roku 2023 jest Klub Seniora przy ul. Generała Władysława Sikorskiego 23 w Drawsku Pomorskim.

W Drawsku Pomorskim pod zarządem powiatu drawskiego znajduje się Zakład Domowej Opieki Długoterminowej.

W 2023 r. została przeprowadzona Diagnoza potrzeb i potencjału seniorów gminy Drawsko Pomorskie. Na podstawie przeprowadzonych badań w Diagnozie pojawiły się poniższe wnioski. Działania gminy powinny dotyczyć kolejno: poprawy dostępności i jakości usług zdrowotnych, poprawy sytuacji materialnej, poprawy sytuacji finansowej, poprawy sytuacji życia społecznego i zdrowia psychicznego. Seniorzy w gminie spotykają się z różnymi problemami, z czego najliczniej wskazywane są te z zakresu zdrowia i sprawności ruchowej. Najczęściej wskazywane były kolejno: problemy ze zdrowiem fizycznym, niepełnosprawność, wykluczenie architektoniczne, problemy finansowe, problemy ze zdrowiem psychicznym, wykluczenie technologiczne, brak kontaktu z rodziną, wykluczenie społeczne, bezrobocie, uzależnienia, przemoc domowa. Problem ze zdrowiem fizycznym został wskazany przez 79,1% wszystkich respondentów. Znaczna większość seniorów biorących udział w badaniu wskazała, że posiada czas wolny i jest on przeważnie spędzany w miejscu zamieszkania. Udział w formach aktywności organizowanych dla seniorów zadeklarowało 12,9% osób, co stanowi niewielki odsetek, w szczególności względem 95,48% osób deklarujących potrzebę prowadzenia zajęć/aktywności dla seniorów. Za najważniejszą barierę uczestnictwa uznano zły stan zdrowia, a następnie problem z dojazdem. Wśród preferowanych kanałów kontaktu z seniorami za najskuteczniejszą formę uznano w badaniu bezpośrednie wiadomości wysłane drogą elektroniczną lub SMS. Bardzo duży odsetek badanych wskazał na potrzebę prowadzenia zajęć/aktywności dla seniorów, z czego trzy najważniejsze to: zajęcia dotyczące bezpieczeństwa seniora, wspólne wyjścia na wycieczki krajoznawcze i zajęcia dotyczące korzystania ze smartfona. W porównaniu do innych potrzeb seniorów sama organizacja otwartych spotkań czy zajęć tematycznych jest jednak niewielka, co wskazuje na mniejszą priorytetowość niż np. pomoc w dotarciu do urzędu, czy potrzeba wsparcia finansowego. Jako podsumowanie wyników przeprowadzonej diagnozy zdefiniowano takie główne oczekiwania i potrzeby seniorów jak⁹:

⁹ Diagnoza potrzeb i potencjału seniorów gminy Drawsko Pomorskie, 2023 r.

Pomoc społeczna dla osób dotkniętych przemocą i uzależnieniami

Gmina Drawsko Pomorskie zapewnia również pomoc osobom i rodzinom, w których występuje problem przemocy. W Gminnym Centrum Profilaktyki jest m.in. świadczone poradnictwo dla mieszkańców gminy, gdzie mogą oni uzyskać wsparcie ze strony terapeuty i psychologa.

Kolejną formą pomocy w gminie jest prowadzenie procedury **Niebieskiej Karty**. Procedura ma zastosowanie w przypadku uzasadnionego podejrzenia występowania przemocy w rodzinie. „Niebieska Karta”, jest zakładana przez przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Z roku na rok liczba prowadzonych spraw Niebieskich Kart spada.

Tabela 5 Liczba zgłoszeń Niebieskich Kart w latach 2021, 2022 i 2023.

Rok	2021	2022	2023
Liczba zgłoszeń Niebieskiej Karty	46	42	37

Źródło: Raport o stanie gminy Drawsko Pomorskie za rok 2021, 2022 i 2023.

Istotne jest również leczenie osób uzależnionych. W 2023 r. do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Drawsku Pomorskim wpłynęło 20 wniosków o skierowanie na leczenie. W porównaniu z rokiem 2022 nastąpił spadek liczby wniosków (zmniejszenie o 12 wniosków). Szczególna uwaga poświęcana jest dzieciom, które mogą być zarówno ofiarami przemocy jak i świadkami przemocy w rodzinie. W 2023 roku pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej i asystent rodziny w ramach pracy z rodziną prowadzili monitoring w 22 rodzinach. Gmina Drawsko Pomorskie prowadzi również placówkę wsparcia dziennego. 1 lutego 2023 r. swoją działalność,

w formie świetlicy opiekuńczej, rozpoczęła Placówka Wsparcia Dziennego w Drawsku Pomorskim, prowadzona przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drawsku Pomorskim. Placówka mieści się przy ul. gen. Władysława Sikorskiego 23 w Drawsku Pomorskim i jest czynna od poniedziałku do piątku przez 4 godzinny dziennie. Uczestnictwo dzieci w zajęciach jest nieodpłatne i dobrowolne, chyba że dziecko zostanie skierowane do placówki przez sąd.

Programy profilaktyczne realizowane przez gminę

- ❖ Strategia rozwiązywania problemów społecznych gminy Drawsko Pomorskie;
- ❖ Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w gminie Drawsko Pomorskie;
- ❖ Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomani w gminie Drawsko Pomorskie.

2.5. Ochrona zdrowia

System opieki zdrowotnej jest kluczowym elementem społecznej infrastruktury, który ma znaczący wpływ na aktywność obywateli oraz wydatki budżetu. Dostęp do opieki zdrowotnej zależy głównie od dostępności instytucji medycznych, ich lokalizacji oraz kosztów świadczonych usług.

Za ochronę zdrowia mieszkańców na terenie gminy Drawsko Pomorskie odpowiadają m.in. poniższe placówki:

**Niepubliczny Zakład Opieki
Zdrowotnej "ZDROWIE"
Sp. z o.o.**
ul. Obrońców Westerplatte
1A
78-500 Drawsko Pomorskie

**Drawskie Centrum
Specjalistyczne**
ul. B.Chrobrego 4
78-500 Drawsko Pomorskie

**Szpital im. Matki Teresy z
Kalkuty**
ul. Bolesława Chrobrego 4
78-500 Drawsko Pomorskie

Terapia bólu
ul. Kosynierów 8
78-500 Drawsko Pomorskie

Ova-med. NZOZ
ul. Marszałka Józefa
Piłsudskiego 43,
78-500 Drawsko Pomorskie

**MB Stomatologia - Monika
Bogusz**
ul. A. Mickiewicza 6, 78-500
Drawsko Pomorskie

**Ev med - Centrum
Rehabilitacji Ewa
Jesiółowska**
ul. W. Reinera 21,
78-500 Drawsko Pomorskie

Apteka "Hipokrates"
ul. Plac Konstytucji 13
78-500 Drawsko Pomorskie

Apteka "Centrum zdrowia"
ul. Obrońców Westerplatte 7
78-500 Drawsko Pomorskie

Apteka "Drawska II"
ul. Obrońców Westerplatte
1A
78-500 Drawsko Pomorskie

Apteka "Cefarm"
ul. Bednarska 4
78-500 Drawsko Pomorskie

Na przestrzeni lat 2019–2023 nie zanotowano wzrostu korzystania przez mieszkańców z usług opieki zdrowotnej.

Tabela 6 Opieka zdrowotna na terenie gminy Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023.

	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Ambulatoryjna opieka zdrowotna – porady lekarskie</i>	136 314	110 300	119 571	119 786	133 353
<i>Podstawowa opieka zdrowotna – porady</i>	80 428	64 262	73 864	77 245	80 041

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2.6. Aktywność społeczna

Organizacje pozarządowe

Co roku gmina opracowuje Roczny program współpracy gminy Drawsko Pomorskie z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie prowadzącymi działalność pożytku publicznego. W najnowszym Programie na rok 2025 celami szczegółowymi są:

- ❖ poprawa jakości życia, poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb mieszkańców,
- ❖ pobudzenie nowych inicjatyw w zakresie działalności pożytku publicznego,
- ❖ integracja podmiotów realizujących zadania publiczne,
- ❖ prezentacja dorobku sektora i promowanie jego osiągnięć,
- ❖ wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych.

Tabela 7 Środki budżetowe przeznaczone na realizację zadań publicznych w otwartych konkursach ofert w latach 2020–2022.

	2021	2022	2023
<i>Środki budżetowe wydane na realizację zadań publicznych w otwartych konkursach ofert [zł]</i>	594,7 tys.	659,3 tys.	643,4 tys.

Źródło: Raport o stanie gminy Drawsko Pomorskie za rok 2021, 2022 i 2023.

W Programie Współpracy Gminy Drawsko Pomorskie z organizacjami pozarządowymi na rok 2025 zostały określone takie priorytetowe zadania publiczne jak:

wspieranie i
upowszechnianie
kultury fizycznej

przeciwdziałanie
uzależnieniom i
promocja zdrowego
trybu życia w
środowiskach
abstynenckich

organizacja imprez
turystyki aktywnej i
kwalifikowanej oraz
upowszechnianie
krajoznawstwa

ochrona
i
promocja
zdrowia

organizacja pomocy
rodzinom i osobom
w trudnej sytuacji
życiowej

organizacja działań w
zakresie ratownictwa i
ochrony mieszkańców

działalność na rzecz
dzieci i młodzieży, w
tym wypoczynku dzieci i
młodzieży

promocja
i organizacja
wolontariatu

rozwój wspólnot
i społeczności
lokalnych

organizacja życia kulturalnego
emerytów, rencistów i inwalidów

organizacja życia
kulturalnego
mieszkańców

Rysunek 21 Zadania priorytetowe realizowane na terenie Gminy Drawsko Pomorskie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Roczego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi na rok 2025.

Na terenie gminy Drawsko Pomorskie w 2023 roku funkcjonowało 95 stowarzyszeń i organizacji społecznych. Na terenie gminy w 2023 roku funkcjonowało 8 fundacji.

Tabela 8 Liczba stowarzyszeń i organizacji działających na terenie gminy Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	75	79	81	84	95

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W gminie Drawsko Pomorskie działają aktywnie również organizacje sportowe, do których należą m.in.:

- ❖ Stowarzyszenie Sportowe „Sokół”, ul. Suliszewo 78, 78-500 Drawsko Pomorskie,
- ❖ Uczniowski Klub Sportowy UKS „Sportowiec”, ul. Mielenko Drawskie 7, 78-500 Drawsko Pomorskie,
- ❖ Wojskowy Klub Sportowy Poligon Drawski, ul. Główna 1, 78-513 Oleszno,
- ❖ Stowarzyszenie Sportów Siłowych „Rufian”, ul. Jankowo 21A/29, 78-500 Drawsko Pomorskie,
- ❖ Miejsko-Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Lider”, ul. Dworcowa 2A, 78-500 Drawsko Pomorskie,
- ❖ Akademia Piłkarska Drawsko Pomorskie, ul. Obr. Westerplatte 23/9, 78-500 Drawsko Pomorskie,
- ❖ Uczniowski Klub Sportowy „Olimpijczyk”, ul. Obr. Westerplatte 13, 78-500 Drawsko Pomorskie,
- ❖ Stowarzyszenie ZDRun Extreme, ul. Reinera 2, 78-500 Drawsko Pomorskie,
- ❖ Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Oyama”, ul. Pl. Konstytucji 6, 78-500 Drawsko Pomorskie,
- ❖ Klub Tańca Sportowego „FOCUS”, ul. Krasickiego 5/4, 71-333 Szczecin,
- ❖ Klub Piłkarski Drawa Drawsko Pomorskie, ul. 11 Pułk Piechoty 71/3, 78-500 Drawsko Pomorskie,
- ❖ Klub Sportowy „Błękitni Ostrowice”, ul. Ostrowice 67, 78-506 Ostrowice,
- ❖ Klub Sportowy Cross Team, ul. Jeleniogórska 14, 78-500 Drawsko Pomorskie,
- ❖ Stowarzyszenie Fitness Drawsko Pomorskie, ul. Dworcowa 9/2, 78-500 Drawsko Pomorskie,
- ❖ Zet United Kings Jiu Jitsu Drawsko, ul. Gdyńska 7/6a, 78-500 Drawsko Pomorskie.

Turystyka i krajoznawstwo

Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze Oddział w Drawsku Pomorskim
organizacja imprez turystyki aktywnej i kwalifikowanej oraz upowszechnianie krajoznawstwa, rajdy rowerowe oraz piesze

Ochrona i promocji zdrowia

Grupa Medyczna Drawsko
profilaktyka zdrowotna mieszkańców, zawody ratownicze o puchar Burmistrza

Stowarzyszenie „Amazonki”
profilaktyka zdrowotna mieszkańców gminy Drawsko Pomorskie, profilaktyka chorób nowotworowych

Pomo społeczna i przeciwdziałanie uzależnieniom

Stowarzyszenie Klub Abstynentów „Przystań”
przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym

Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów
organizacja pomocy rodzinom i osobom znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, pomoc żywnościowa dla mieszkańców

Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury

Stowarzyszenie Przyjaciół Drawska „Meander”
organizacja życia kulturalnego mieszkańców

Stowarzyszenie „Złoty Wiek” Uniwersytet Trzeciego Wieku
organizacja życia kulturalnego mieszkańców

Stowarzyszenie Seniorów w Drawsku Pomorskim
organizacja życia kulturalnego mieszkańców

Stowarzyszenie Artystyczne Diabaz
organizacja życia kulturalnego mieszkańców

Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów
organizacja życia kulturalnego mieszkańców

Frekwencja wyborcza

Najwyższy udział społeczeństwa zanotowano w ostatnich wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w 2023 r., gdzie frekwencja wyniosła 66,34%, jest to wynik wyższy niż w wyborach w 2019 r., jednakże

nadal dużo niższy niż frekwencja krajowa. Najniższą frekwencję zanotowaną w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2024 r. na poziomie 31,71%.

Tabela 9 Frekwencja wyborcza na terenie gminy Drawsko Pomorskie w latach 2019–2024.

Wybory	Rok	
Wybory do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej	2019	2023
<i>Sejm</i>	51,84%	66,34%
<i>Senat</i>	51,84%	66,18%
Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej	2020	
<i>I tura</i>	55,26%	
<i>II tura</i>	60,04%	
Wybory do Parlamentu Europejskiego	2019	2024
	36,28%	31,71%
Wybory samorządowe	2018	2024
<i>I tura (Wybory Burmistrza)</i>	46,73%	46,73%
<i>II tura (Wybory Burmistrza)</i>	42,49%	42,49%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej, <https://pkw.gov.pl/>.

2.7. Bezpieczeństwo publiczne

Straż Miejska i Policja

O bezpieczeństwo w gminie Drawsko Pomorskie dba zarówno Policja jak i Straż Miejska.

W gminie funkcjonuje Komenda Powiatowa Policji w Drawsku Pomorskim przy ul. Obrońców Westerplatte 3.

Straż Pożarna

Na terenie gminy Drawsko działa Komenda Powiatowa Straży Pożarnej oraz pięć jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w Zagoździe, Olesznie, Linownie, Rydzewie i Ostrowicach.

Drawsko Pomorskie i turystów poprzez zwiększenie ilości działań ratowniczych w ogólnej liczbie działań. Projekt obejmował zakup dla każdej jednostki różnego rodzaju sprzętu, który został dobrany dokładnie pod potrzeby, umiejętności i możliwości każdej jednostki.

W 2023 r. został zrealizowany projekt zakupu sprzętu dla OSP z terenu gminy Drawsko Pomorskie. Dzięki realizacji zadania znacząco zwiększyła się ich rola w zapewnianiu bezpieczeństwa mieszkańcom gminy

W 2022 r. zanotowano najwięcej akcji ratowniczych Straży Pożarnej od 2018 r. Akcje ratownicze były głównie związane z miejscowymi zagrożeniami.

Tabela 10 Akcje ratownicze prowadzone przez jednostki Straży Pożarnej w gminie Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023.

	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Akcje ratownicze Straży Pożarnej ogółem</i>	283	458	313	650	310
<i>Pożary</i>	83	145	102	92	81
<i>Miejscowe zagrożenia</i>	183	287	201	526	201
<i>Fałszywe alarmy</i>	17	26	10	32	28

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

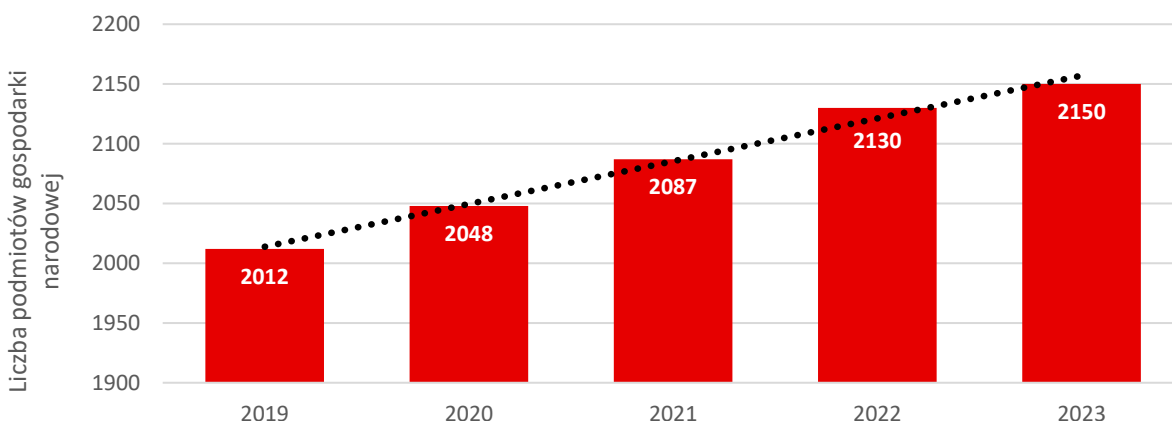
The image features several tall stacks of gold coins, with the number of coins decreasing from left to right. The foreground is filled with a large number of loose gold coins scattered across the surface. The background is a solid, dark blue-grey color. A semi-transparent white rectangular box is overlaid on the middle of the image, containing the text '3. SFERA GOSPODARCZA' in a bold, black, sans-serif font.

3. SFERA GOSPODARCZA

3.1. Podmioty gospodarcze i lokalny rynek pracy

Dominującymi sekcjami na terenie gminy są sekcje: F – budownictwo, G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa samochodów i motocykli, H – transport i gospodarka magazynowa, L – działalność związana z obsługą nieruchomości, Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna, S i T – pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników

Na terenie gminy Drawsko Pomorskie w 2023 r. zarejestrowanych było 2 150 podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON. Zauważalny jest coroczny przyrost ilości działalności, których wzrost od 2019 roku wyniósł 6,86%. 4,55% z zarejestrowanych podmiotów działa w sektorze publicznym, resztę stanowią podmioty prywatne.

Wykres 3 Podmioty gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON na terenie Gminy Drawsko Pomorskie w latach 2019-2023.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W sektorze prywatnym wśród podmiotów gospodarki narodowej wpisanej do rejestru REGON w 2023 r. największy udział stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Następną grupę stanowią stowarzyszenia, fundacje i organizacje społeczne.

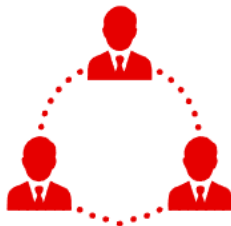
SEKTOR PRYWATNY

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą

1 593

Spółki handlowe

42

Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego

10

Spółdzielnie

6

Stowarzyszenia, fundacje i organizacje społeczne

103

Tabela 11 Podmioty gospodarcze w gminie Drawsko Pomorskie według sekcji własności PKD 2007 w 2023 r.

Sekcje własności według PKD 2007	Liczba podmiotów
 Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	88
 Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	2
 Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	114
 Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3
 Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	10
 Sekcja F – Budownictwo	330
 Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	413
 Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	182
 Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	67
 Sekcja J – Informacja i komunikacja	24
 Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	52
 Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	211
 Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	128
 Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	44
 Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	18
 Sekcja P – Edukacja	77
 Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	161
 Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	35
 Sekcja S i T – Pozostała działalność usługowa i Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	175

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

* Rozbieżności w liczbach wynikają z faktu, że w tab. 14 nie są prezentowane wszystkie formy prawne podmiotów wg sekcji PKD, dlatego dane liczbowe nie sumują się na ogółem podmioty gospodarki narodowej.

W gminie Drawsko Pomorskie przodują małe podmioty większych podmiotów kształtuje się na podobnym gospodarcze, zatrudniające do 9 osób. Liczba poziomie w ostatnich latach.

Tabela 12 Klasy wielkości podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023.

Klasa wielkości	2019	2020	2021	2022	2023
0–9	1 948	1 984	2 024	2 068	2 091
10–49	53	53	52	51	48
50–249	10	10	10	10	101
249–999	1	1	1	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na funkcjonowanie działalności gospodarczej znaczący wpływ ma Poligon Drawski oraz statut miasta powiatowego. Rozwój działalności gminie w dużym stopniu zależy również od wpływu naturalnych i społeczno-ekonomicznych czynników, wśród których kluczowe są wysokie zasoby siły roboczej oraz dogodnie położenie komunikacyjne na trasie Szczecin–Warszawa.

Tabela 13 Największe przedsiębiorstwa i pracodawcy na terenie gminy Drawsko Pomorskie.

Podmiot	Adres	Zakres	Liczba pracowników
16 Wojskowy Oddział Gospodarczy w Olesznie, Centrum Szkolenia Bojowego Drawsko	-	Działalność wojskowa	Brak danych
Kabel Technik Polska	Podmiejska 1, 78-500 Drawsko Pomorskie	Produkcja aparatury rozdzielczej i sterowniczej energii elektrycznej	~300
Abek Sp. z o.o.	Jankowo 12A, 78-500 Drawsko Pomorskie	Produkcja artykułów gospodarstwa domowego, toaletowych i sanitarnych	~210
Szpital im. Matki Teresy z Kalkuty w Drawsku Pomorskim	B. Chrobrego 4 78-500 Drawsko Pomorskie	Opieka zdrowotna	~200
Starostwo Powiatowe w Drawsku Pomorskim	plac Orzeszkowej 3, 78-500 Drawsko Pomorskie	Administracja	117
Szkoła Podstawowa nr 1 w Drawsku Pomorskim	Obrońców Westerplatte 13, 78-500 Drawsko Pomorskie Poland	Szkolnictwo podstawowe	85
Szkoła Podstawowa nr 2 w Drawsku Pomorskim	Dworcowa 2a,	Szkolnictwo podstawowe	73

Urząd Miejski w Drawsku Pomorskim	78-500 Drawsko Pomorskie		
	Generała Władysława Sikorskiego 41, 78-500 Drawsko Pomorskie	Administracja	82

Źródło: Dane przekazane przez Urząd Miejski w Drawsku Pomorskim.

3.2. Bezrobocie

Dzięki aktywnym działaniom gminy Drawsko Pomorskie na rzecz ograniczenia bezrobocia oraz sytuacji ogólnokrajowej, liczba osób pozostających bez pracy z roku na rok maleje. Pozytywna tendencja jest widoczna zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn oraz wśród osób w różnym wieku. Ogólna sytuacja na rynku

pracy w gminie Drawsko Pomorskie jest zadowalająca. Bezrobocie rejestrowane w 2023 r. w gminie Drawsko Pomorskie wynosiło mniej od stopy bezrobocia dla powiatu drawskiego, województwa zachodniopomorskiego oraz dla całej Polski. Mieszkańcom doskwiera jednak atrakcyjność miejsc pracy.

Tabela 14 Bezrobocie w gminie Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023.

	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Ogółem</i>	553	628	527	426	385
<i>Do 25 roku życia</i>	79	89	48	35	43
<i>Do 30 roku życia</i>	175	176	117	94	90
<i>Powyżej 50 roku życia</i>	156	178	151	122	108
<i>Długotrwale bezrobotni</i>	277	302	285	225	177

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.4. Programy współpracy gminy Drawsko Pomorskie z innymi Jednostkami

Gmina Drawsko Pomorskie współpracuje z trzema gminami partnerskimi:

- ❖ Złocieniec,
- ❖ Bad Bramstedt,
- ❖ Strasburg.

Ponadto gmina Drawsko Pomorskie należy do dwóch stowarzyszeń oraz do dwóch związków tj.

- ❖ Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania "Partnerstwo Drawy z Liderem Waleckim",
- ❖ Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Pomerania,
- ❖ Związku Miast Polskich,
- ❖ Celowy Związek Gmin R-XXI.

4. SFERA PRZESTRZENNA

4.1. Gospodarka przestrzenna

System planowania przestrzennego w Polsce odbywa się zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Dotychczas w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, sporządzane było studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwanego dalej „Studium”. Studium sporządzało się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy. Ustalenia Studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych, w których określa się przeznaczenie terenu, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu. W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następuje w drodze decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

24 września 2023 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Przyjęte przepisy mają zapobiec postępującej – chaotycznej suburbanizacji i dewastacji przestrzeni oraz mają przywrócić racjonalność procesów gospodarowania przestrzenią. Nowelizacja wiąże się również z wprowadzeniem nowego narzędzia planistycznego – planu ogólnego gminy, który będzie uchwalany obligatoryjnie dla całej gminy (z wyłączeniem terenów zamkniętych). Ustalenia zawarte w planie ogólnym będą wiążące zarówno dla planów miejscowych jak i dla decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Inaczej niż studium, plan ogólny jest aktem prawa miejscowego. W związku z nowelizacją uchylone zostają przepisy dotyczące studium uwarunkowań i kierunków

zagospodarowania przestrzennego gminy. Istniejące studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do dnia wejścia w życie planu ogólnego w danej gminie. Na przygotowanie planu ogólnego gminy mają czas do 30 czerwca 2026 r. Istniejące studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do dnia wejścia w życie planu ogólnego w danej gminie. Zagadnienia strategiczne i kierunkowe, w tym kreowanie polityki przestrzennej gminy, będą przedmiotem strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego. Natomiast zasady realizacji polityki przestrzennej będą ustalane w planie ogólnym gminy.

Nowym rozwiązaniem będzie ponadto zintegrowany plan inwestycyjny („ZPI”) stanowiący szczególną formę planu miejscowego. Może on zostać uchwalony przez radę gminy, na wniosek inwestora złożony za pośrednictwem wójta / burmistrza albo prezydenta miasta. ZPI będzie mógł być przyjęty także dla obszarów, dla których obowiązuje już miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. W takiej sytuacji, wejście w życie ZPI spowoduje utratę mocy planów miejscowych lub ich części odnoszących się do terenu objętego tym ZPI.

Obecnie na terenie gminy Drawsko Pomorskie obowiązuje Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy, zatwierdzone uchwałą nr VIII/59/2003 Rady Miejskiej w Drawsku Pomorskim z dnia 25 kwietnia 2003 r. z późn. zm. Ostatnia zmiana w Studium została uchwalona uchwałą nr XCI/797/2024 Rady Miejskiej w Drawsku Pomorskim z dnia 31 stycznia 2024 r. Obecnie w opracowaniu znajduje się Plan ogólny gminy Drawsko Pomorskie.

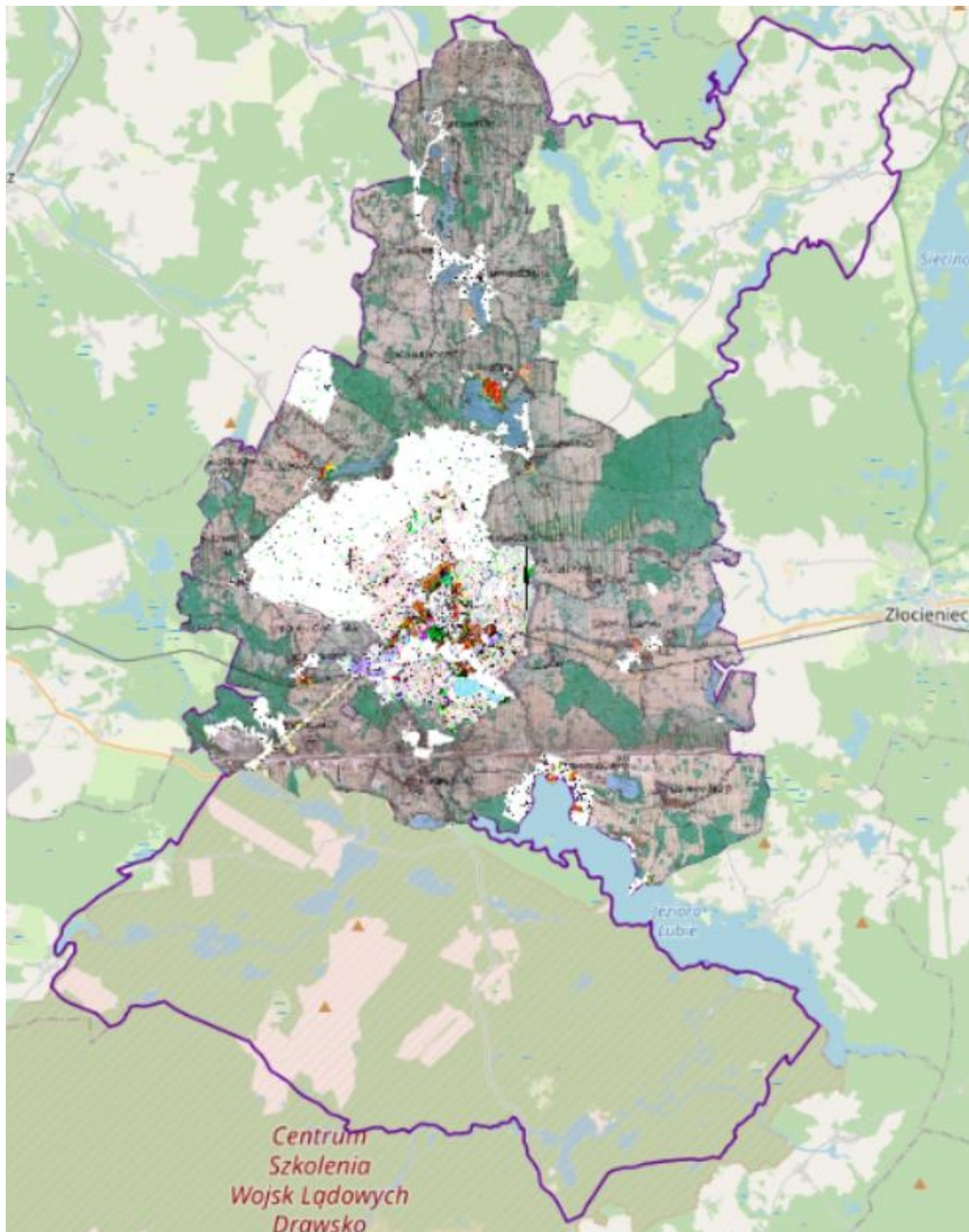
Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego

Do końca 2023 r. na terenie gminy Drawsko Pomorskie były 42 obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, z czego 40 z nich zostało uchwalonych na podstawie ustawy z dnia 23

marca 2003 r. o planowaniu przestrzennym i zagospodarowaniu przestrzennym. Łączna powierzchnia uchwalonych i obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

na terenie gminy Drawsko Pomorskie do końca 2023 r. wyniosła około 23 839 ha, co stanowiło 58,2% pokrycia powierzchni gminy. Należy podkreślić, że pozostałe tereny, które nie są pokryte MPZP stanowi

Drawski oraz obszar przyłączonej gminy Ostrowice. Drawsko Pomorskie. Większość terenów objętych MPZP jest przeznaczona jako tereny rolne oraz tereny zieleni i wód.

Rysunek 23 Obszar gminy Drawsko Pomorskie objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.
Źródło: Inspire Hub - Platforma do publikacji danych przestrzennych dla gmin <https://mapa.inspire-hub.pl/>

Tabela 15 Powierzchnia gminy Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023.

	2019	2020	2021	2022	2023
powierzchnia objęta obowiązującymi MZP	27 516 ha	27 516 ha	27 516 ha	23 839 ha	23 839 ha
udział powierzchni objętej obowiązującymi MZP w powierzchni ogółem	67,2%	67,2%	67,2%	58,2%	58,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W związku z bardzo dobrym stanem pokrycia MPZP gminy Drawsko Pomorskie, (z wyjątkiem przyłączonej w 2019 r. gminy Ostrowice) kształtowanie przestrzeni

gminy na podstawie wydawanych decyzji o warunkach zabudowy następuje w stopniu marginalnym.

4.2. Struktura przestrzenna i uwarunkowania¹⁰

Na strukturę przestrzenną gminy Drawsko Pomorskie składa się dominująca obszarowo strefa ekologiczno – rolnicza, obejmująca obszary leśne, łąki, wody powierzchniowe, pola uprawne oraz strefa zurbanizowana (jednostki osadnicze) obejmująca miasto i wsie. Szczególną formą zagospodarowania gminy jest poligon wojskowy.

Miasto Drawsko Pomorskie znajduje się w centrum gminy Drawsko Pomorskie. Struktura przestrzenna Miasta opiera się o historyczny średniowieczny układ przestrzenny z prostokątną siatką ulic zwarciem zabudowanych, skupionych wokół dawnego rynku. Główne osie przestrzenne układu urbanistycznego tworzą ul. Piłsudskiego /Sybiraków, Sikorskiego. W centrum miasta przy Placu Konstytucji (dawny Rynek) oraz przy ul. Piłsudskiego zachowało się wiele XIX w. kamieniczek oraz dawny ratusz miejski z końca XVIII w. przy ul. Ratuszowej. Obszar centralnej części miasta otoczony jest strefą ochrony konserwatorskiej. Rejon historyczny wymaga rewaloryzacji i modernizacji zabudowy. W północnej części miasta, w sąsiedztwie

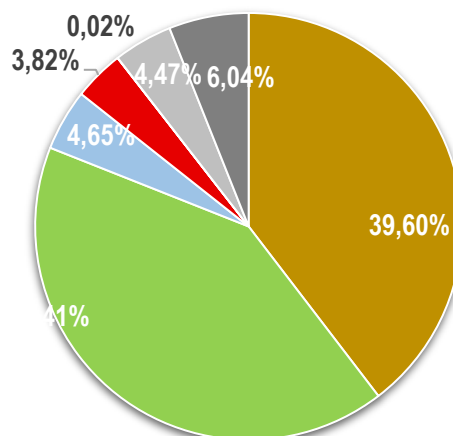
cmentarza zlokalizowane jest współczesne osiedle zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zamieszkiwane przez niemal 1,5 tys. osób. Jest to zabudowa blokowa z lat 80. o niezbyt ciekawej strukturze przestrzennej i wizerunku estetycznym.

Na 46 wsi i osad ponad 17 ma wyraźnie wykształconą strukturę przestrzenną i skupioną zabudowę. Kilka wsi ma cenny historycznie i charakterystyczny układ przestrzenny, do których należą m.in. wsie takie jak: Borne, Dołgie, Gudowo, Linowo, Nętno, Ostrowice, Przytoń, Rydzewo, Zarańsko, Żółte.

Gmina Drawsko Pomorskie posiada nadwyżkę terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną. W wyniku wzrostu poziomu życia, obserwuje się spadek zainteresowania mieszkaniem w budynkach wielorodzinnych. Następuje widoczny od kilku lat rozwój budownictwa mieszkaniowego jednorodzinne. Zgodnie z polityką przestrzenną gminy dalszy rozwój budownictwa będzie następował głównie w północnej części miasta Drawsko Pomorskie oraz na terenach wsi Gudowo, Suliszewo i Zarańsko.

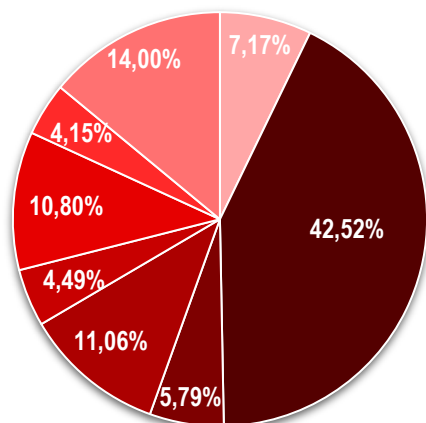
¹⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Drawsko Pomorskie uchwała nr XCI/797/2024 Rady Miejskiej w Drawsku Pomorskim z dnia 31 stycznia 2024 r.

- użytki rolne
- grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione
- grunty pod wodami
- grunty zabudowane i zurbanizowane
- użytki ekologiczne
- nieużytki
- tereny różne

Wykres 4 Kierunki wykorzystania powierzchni gminy Drawsko Pomorskie.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS 2013.

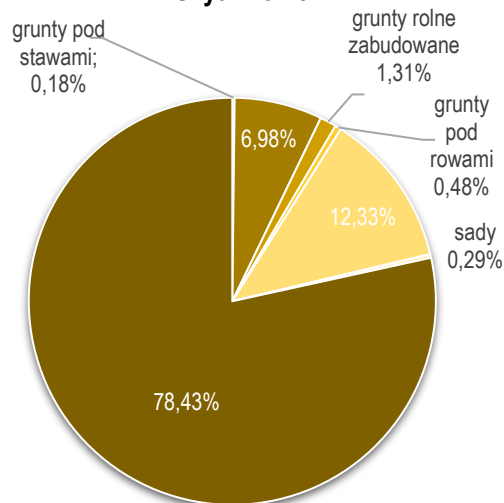
Grunty zabudowane i zurbanizowane

- tereny rekreacji i wypoczynku
- tereny komunikacyjne - drogi
- tereny komunikacyjne - kolejowe
- użytki kopalne
- tereny zurbanizowane niezabudowane
- tereny inne zabudowane
- tereny przemysłowe
- tereny mieszkaniowe

Wykres 5 Podział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w gminie Drawsko Pomorskie.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS 2013.

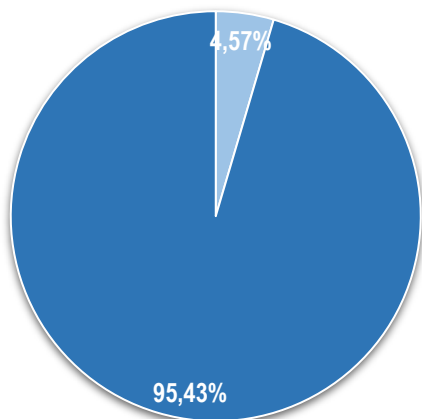
Użytki rolne

- grunty pod stawami
- pastwiska trwałe
- grunty rolne zabudowane
- grunty pod rowami
- łąki trwałe
- sady
- grunty orne

Wykres 6 Podział gruntów rolnych w gminie Drawsko Pomorskie.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS 2013.

Grunty pod wodami

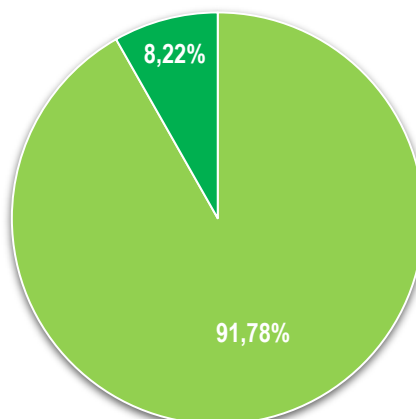

- grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi
- grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi

Wykres 7 Podział gruntów pod wodami w gminie Drawsko Pomorskie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS 2013.

Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione

- lasy
- grunty zadrzewione i zakrzewione

Wykres 8 Podział gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych w gminie Drawsko Pomorskie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS 2013.

4.3. Mieszkalnictwo

Mieszkalnictwo komunalne¹¹

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym do zadań własnych gmin należy tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych swoim mieszkańcom.

Zgodnie z ustawą o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, gminy mają obowiązek zapewniać lokale socjalne i lokale zamienne oraz zaspokajając potrzeby mieszkaniowe gospodarstw domowych o niskich dochodach. Wspomniane lokale stanowią majątek gmin i tworzą ich zasób mieszkaniowy. Wspomniana wyżej ustawa wskazuje, że rada gminy może uchwalać:

- ❖ wieloletnie programy gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy,
- ❖ zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy,
- ❖ zasady polityki czynszowej oraz warunki obniżania czynszu.

Obecnie na terenie gminy obowiązuje Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Drawsko Pomorskie na lata 2021–2025 przyjęty uchwałą nr XXXV/285/2020 Rady Miejskiej w Drawsku Pomorskim z dnia 26 listopada 2020 r.

Mieszkaniowy zasób gminy Drawsko Pomorskie tworzą lokale mieszkalne usytuowane w budynkach stanowiących w 100% własność gminy oraz lokale w budynkach wspólnotowych. W skład mieszkaniowego zasobu gminy Drawsko Pomorskie, według stanu na dzień 31 października 2020 roku, wchodziły 764 lokale mieszkalne w tym 442 lokale w budynkach stanowiących w 100% własność gminy i 322 lokale w budynkach stanowiących współwłasność gminy (wspólnoty mieszkaniowe).

Stan techniczny budynków należących do mieszkaniowego zasobu gminy Drawsko Pomorskie

jest zróżnicowany. Budynki wybudowane po 1990 roku są w dobrym stanie, natomiast starsze obiekty, które przeszły remonty i modernizacje, można ocenić jako zadowalające. Jednak znaczna część budynków, zwłaszcza tych powstałych przed 1945 rokiem, wymaga pilnych prac remontowych i modernizacyjnych, w szczególności renowacji elewacji oraz termomodernizacji.

W celu poprawy wykorzystania i racjonalizacji gospodarowania mieszkaniowym zasobem gmina Drawsko Pomorskie będzie podejmować następujące działania:

- ❖ zabezpieczenie corocznie w budżecie gminy stosownych środków na wykonanie remontów bieżących,
- ❖ ciągły monitoring stanu technicznego budynków mieszkalnych pod kątem ich remontów,
- ❖ wyłączenie z eksploatacji budynków i lokali w złym stanie technicznym, których remont jest ekonomicznie nieuzasadniony i przeznaczenie ich do sprzedaży lub rozbiórki,
- ❖ likwidacja lokali niesamodzielnych poprzez scalenie mieszkań, a najemcom ich części niesamodzielnych zapewnianie lokali zamiennych,
- ❖ pomoc przy dokonywaniu zamian lokali z przyczyn ekonomicznych, ze względu na zajmowaną powierzchnię użytkową, w celu poprawy warunków mieszkalnych, ze względu na stan zdrowia,
- ❖ najem lokali na potrzeby gminy od innych właścicieli nieruchomości.

¹¹ Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Drawsko Pomorskie na lata 2021–2025.

Gospodarka mieszkaniowa w gminie Drawsko Pomorskie

Wielkość zasobu mieszkaniowego w gminie Drawsko Pomorskie ulega powiększeniu. Na początku roku 2019 powierzchnia mieszkaniowego zasobu gminy wynosiła 458 848 m², a w 2023 roku 469 245 m².

Tabela 16 Zasoby mieszkaniowe w gminie Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023.

	2019	2020	2021	2022	2023
Mieszkania [szt.]	6 547	6 574	6 590	6 614	6 660
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	458 848	460 915	463 085	465 675	469 245

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W analizowanym okresie przeciętna powierzchnia mieszkaniowa jednego mieszkania zwiększyła się o 0,2 m². Podobny trend przyjął wskaźnik przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę (wzrost o 2,1 m² oraz wskaźnik mieszkań na 1 000 mieszkańców notując wzrost o 26,9. Jednakże wpływ na to miał spadek liczby mieszkańców gminy, a nie znaczna poprawa sytuacji mieszkaniowej w gminie.

Tabela 17 Struktura zasobów mieszkaniowych na terenie gminy Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023.

	2019	2020	2021	2022	2023
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²]	70,1	70,1	70,3	70,4	70,5
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m ²]	26,7	27,5	27,9	28,4	28,8
Mieszkania na 1 000 mieszkańców	381,2	391,6	396,7	402,7	408,1
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	2,62	2,55	2,52	2,48	2,45

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie gminy w 2023 roku 6 429 mieszkań było wyposażonych w łazienkę, co stanowiło 96,53 % wszystkich mieszkań znajdujących się na terenie gminy. Lepiej sytuacja wygląda z podłączeniem mieszkań do sieci wodociągowej, które miało 98,77 % mieszkań. W centralne ogrzewanie w 2023 roku wyposażonych było 5 566 mieszkań, co stanowiło 83,57% mieszkań.

Tabela 18 Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne w Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023.

	2019	2020	2021	2022	2023
Mieszkania podłączone do sieci wodociągowej	6 458	6 491	6 507	6 531	6 578
Mieszkania wyposażone w łazienkę	6 194	6 342	6 358	6 382	6 429
Mieszkania posiadające centralne ogrzewanie	5 250	5 477	5 493	5 519	5 566

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

4.4. Infrastruktura techniczna

Obecność sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie jednostki samorządu terytorialnego istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne oraz odbioru i oczyszczania ścieków. Wyposażenie obszaru w podstawową infrastrukturę techniczną zwiększa również atrakcyjność osiedleńczą dla potencjalnych mieszkańców oraz inwestorów. W celu poprawy dostępności do infrastruktury komunalnej na obszarze dawnej gminy Ostrowice, gmina Drawsko Pomorskie nieustannie prowadzi inwestycje w tym zakresie

W imieniu gminy gospodarkę wodno-ściekową prowadzi Zakład Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.

Sieć wodociągowa

Długość sieci wodociągowej od 2020 r. systematycznie rocznie. W ostatnich wzrosła również liczba awarii sieci

**Sieć
wodociągowa
153 km**

**Sieć
kanalizacyjna
123,8 km**

wodociągowej oraz zużycie wody na 1 mieszkańca w gospodarstwach domowych.

Tabela 19 Sieć wodociągowa na terenie gminy Drawsko Pomorskie w latach 2019-2023.

	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Długość sieci wodociągowej (rozdzielczej) [km]</i>	b.d.	145,5	148,1	148,7	153,0
<i>Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania</i>	1 366	1 420	1 470	1 488	1 515
<i>Awarie sieci wodociągowej</i>	11	10	11	15	15
<i>Woda dostarczona gospodarstwom domowym [dm³]</i>	474,7	494,4	489,9	476,5	488,3
<i>Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m³]</i>	27,5	29,3	29,4	28,8	29,9
<i>Ludność korzystająca z sieci wodociągowej</i>	15 738	15 428	15 293	15 128	15 045

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie miasta Drawsko Pomorskie eksploatowana jest stacja wodociągowa oraz istnieje sieć wodociągowa zaopatrująca miasto oraz tereny gminy. System zaopatrzenia w wodę na terenie gminy realizowany jest w oparciu o dziewięć ujęć wody: Drawsko Pomorskie, Linowo, Gudowo, Łabędzie, Ostrowice, Przytoń, Dołgie, Jeleninino i Borne.

Sieć kanalizacyjna

Gmina Drawsko Pomorskie posiada system kanalizacji grawitacyjnej i ciśnieniowej wspomaganą przez 54 przepompownie. Oczyszczalnia ścieków znajdująca się na terenie miasta Drawsko Pomorskie pochodzi z 1993 r., zmodernizowana w 2019 r. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna. Oczyszczone ścieki odprowadzane są do rzeki Drawy. Dodatkowo na

terenie gminy zlokalizowane są lokalne oczyszczalnie ścieków. Ścieki w pozostałych przypadkach odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków. Długość sieci kanalizacyjnej od 2019 r. z roku na rok wzrasta.

Tabela 20 Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Drawsko Pomorskie w latach 2019-2023.

	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]</i>	112,0	112,1	112,2	113,6	123,8
<i>Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania</i>	1 098	1 155	1 172	1 191	1 240
<i>Awarie sieci kanalizacyjnej</i>	19	13	16	14	11
<i>Ścieki bytowe odprowadzane siecią kanalizacyjną [dm³]</i>	469,1	499,9	492,3	513,8	521,5
<i>Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej</i>	13 166	13 024	12 906	12 787	12 779

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na podstawie uchwały nr XXXVIII/290/2020 Rady Miejskiej w Drawsku Pomorskim wyznaczona została aglomeracja Drawsko Pomorskie o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 15050 z oczyszczalnią ścieków zlokalizowaną w miejscowości Drawsko Pomorskie. Żółte, Kolonia Żółte, Rostoka, Zarańsko,

Gogółczyn, Jankowo Małe, Jankowo, Drawsko Pomorskie, Dalewo, Zagórki, Suliszewo, Woliczno, Gudowo, Linowo, Mielenko Drawskie, Oleszno wraz z częścią terenu poligonu wojskowego.

Zaopatrzenie w ciepło¹²

W 2025 r. zostały opracowane Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Drawsko Pomorskie na lata 2015–2039.

Na terenie gminy Drawsko Pomorskie działa system ciepłowniczy zarządzany przez Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. Obejmuje on siedem kotłowni gazowych wyposażonych w kotły kondensacyjne, w których jako paliwo wykorzystywany jest gaz ziemny. Ciepło dostarczane jest również za pośrednictwem

sześciu sieci zewnętrznych do odbiorców. W 2023 roku z ciepła sieciowego do celów grzewczych korzystało 62 odbiorców – liczba ta pozostawała niezmienna od 2021 roku. Roczne zużycie ciepła w 2023 roku wyniosło 34 830 GJ, co oznacza spadek o 17,22% w porównaniu do 2021 roku. W efekcie zmniejszyło się również zużycie paliwa potrzebnego do jego wytworzenia. W pozostałych budynkach energia cieplna produkowana jest za pomocą indywidualnych źródeł ciepła. Najczęściej wykorzystywanym źródłem ciepła są

¹² Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Drawsko Pomorskie na lata 2015–2039.

kotły gazowe, bojler gazowe, podgrzewacze gazowe przepływowe i kominki gazowe.

Gmina Drawsko Pomorskie podejmuje działania dotyczące termomodernizacji budynków oraz stopniowego zastępowania starych kotłów węglowych bardziej ekologicznymi systemami grzewczymi, co ogranicza emisję zanieczyszczeń i wpływa korzystnie na zdrowie mieszkańców.

Gmina Drawsko Pomorskie podpisała porozumienie z WFOŚiGW w Szczecinie w sprawie realizacji

programu „Czyste Powietrze”. W Drawsku Pomorskim funkcjonuje punkt konsultacyjny, w którym pracownicy Urzędu Miejskiego pomagają mieszkańcom w otrzymaniu dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach programu „Czyste Powietrze”. Gmina realizuje również projekt „Ciepłe Mieszkanie” dot. dotacji na termomodernizację obiektów wielorodzinnych, w tym dla wspólnot ze środków Unii Europejskiej.

Zaopatrzenie w gaz¹³

W gminie Drawsko Pomorskie działa sieć gazowa, której dostawcą jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o., Oddział Gazowniczy w Koszalinie. Gmina zasilana jest wysokometanowym gazem ziemnym podgrupy E ze stacji gazowej przy ul. Złocienieckiej w Drawsku Pomorskim.

W 2023 roku łączna długość gazociągu wynosiła 84 819 metrów, co oznacza wzrost o 7,96% w porównaniu do 2019 roku. Na terenie gminy w 2023 r. znajdowało się 1 430 przyłączy gazowych, z czego 1 250 obsługiwało budynki mieszkalne. W latach 2019–2023 liczba przyłączy wzrosła o 10,08%.

Tabela 21 Sieć gazowa na terenie gminy Drawsko Pomorskie w latach 2019-2023.

	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Długość czynnej sieci gazowej ogółem [km]</i>	78 563	79 764	80 193	81 124	84 819
<i>Czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)</i>	1 299	1 334	1 360	1 390	1 430
<i>Odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe) ogrzewający mieszkania gazem</i>	3 777	3 936	4 217	4 196	4 322
<i>Ludność korzystająca z sieci gazowej</i>	11 193	11 122	11 687	11 570	11 465

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zaopatrzenie w energię elektryczną¹⁴

Na terenie gminy Drawsko Pomorskie funkcjonuje sieć elektroenergetyczna o napięciu 110 kV, 15 kV i 0,4 kV, wraz ze stacjami transformatorowymi 15/0,4 kV. Zasilanie gminy odbywa się z jednego Głównego Punktu Zasilania, który znajduje się na jej terenie.

Na terenie gminy operatorem zarządzającym siecią elektryczną jest ENERGA Operator S.A. oddział w Koszalinie.

Za oświetlenie na terenie gminy Drawsko Pomorskie odpowiada Energa Oświetlenie Sp. z o.o. Łącznie na obszarze gminy znajduje się 2 609 opraw

^{13,17} Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Drawsko Pomorskie na lata 2015–2039.

oświetleniowych, z czego 742 należą do gminy Drawsko Pomorskie, a 1 867 jest własnością Energa Oświetlenie Sp. z o.o.

Na terenie gminy Drawsko Pomorskie rozwija się sektor fotowoltaiki. Panele fotowoltaiczne są wykorzystywane zarówno przez gospodarstwa domowe, przedsiębiorstwa, jak i instytucje publiczne, przyczyniając się do redukcji emisji CO₂ i obniżenia kosztów energii. Instalacje fotowoltaiczne wykorzystywane są m.in. przez gminne szkoły, ośrodek kultury czy Urząd Miejski.

Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami jest jednym z ważniejszych zagadnień ochrony środowiska. Niewłaściwe postępowanie z odpadami wywiera negatywny wpływ na otaczającą przyrodę, zdrowie ludzi oraz warunki bytowe. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki oraz minimalizacja ilości powstających odpadów.

Gmina Drawsko Pomorskie należy do Rejonu Celowego Związku Gmin RXXI (CZG R-XXI), w ramach którego działa Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Słajsinie.

Odbiór odpadów komunalnych od mieszkańców gminy realizowało konsorcjum firm ATF Sp. z o.o. oraz LOTOF SYSTEM Sp. z o.o. z siedzibą w Chojnicy. Gmina, we współpracy z CZG R-XXI, prowadzi również punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) przy Stacji Przeladunkowej Odpadów w Mielenku Drawskim. Przyjmowane są tam m.in. przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, elektrośmieci, meble, odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady zielone oraz odpady budowlane i rozbiórkowe pochodzące z gospodarstw domowych.

Na terenie gminy Drawsko Pomorskie działają trzy punkty, w których mieszkańcy mogą oddawać

Liczba zainstalowanych instalacji fotowoltaicznych w gminie:

- ❖ do 10kW - 692 szt.
- ❖ powyżej 10 kW -124 szt.

Do inwestycji „własnych” gminy można zaliczyć również pompy ciepła m.in. w świetlicach wiejskich. Obecnie na terenie gminy jest zainstalowane są 64 szt. pom ciepła. W gminie funkcjonuje również farma wiatrakowa „Drawsko” i „Drawsko II” – łącznie 6 wiatraków o mocy 15,3 MW.

przeterminowane leki, a także dwa punkty elektroodpadów, gdzie można pozostawiać m.in. płyty CD, telefony, ładowarki, tonery, żarówki i drobną elektronikę.

Według deklaracji o wysokości opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, liczba mieszkańców gminy wytwarzających odpady w 2023 roku wynosiła 12 958 osób, co oznacza spadek o 230 osób w porównaniu do roku poprzedniego.

W 2023 roku łączna masa odebranych odpadów komunalnych wynosiła 9 166,5 ton, z czego niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne ważyły 5 828,99 ton, co stanowiło ponad połowę wszystkich odpadów.

Od 2021 r. zgodnie z zapisami art. 3b ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach obowiązkowy poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych powinien wynosić co najmniej 35% w 2023 r. i 45% w 2024 r. Osiągnięty poziom recyklingu odpadów komunalnych w 2023 r. wyniósł 36,41% i przerósł ustawowy cel.

4.5. Infrastruktura drogowa i dostępność komunikacyjna

Ważnym elementem wpływającym na rozwój gospodarczy, a także jakość życia mieszkańców jest infrastruktura transportowa. Dobrej jakości, rozbudowany system komunikacji stanowi jeden z czynników przyciągających przedsiębiorców

i inwestorów oraz ma wpływ na bezpieczeństwo mieszkańców i realizację ich potrzeb.

Podstawowy układ komunikacji na obszarze gminy tworzą poniższe drogi:

Tabela 22 Wykaz podstawowej sieci drogowej na terenie gminy Drawsko Pomorskie.

Kategoria drogi	Numer drogi	Relacja	Długość [km]
krajowe	DK20	Stargard - Szczecinek	16,4
	DW148	Drawsko Pom.– Łobez	7,3
wojewódzkie	DW 162	Zarańsko - Świdwin	11,5
	DW 173	Drawsko Pom.– Połczyn	17,4
	DW175	Drawsko Pom.– Kalisz Pom.	15,7
powiatowe	DP4330/1950Z	Łabędzie – Zakrzyce	9,0
	DP1951Z	Lasocin – Przytoń	0,9
	DP1952Z	Olchowiec – Zarańsko	3,8
	DP1953Z	Zajezierze – gr.pow. Drawsko	8,1
	DP1954Z	dr. 1953Z – Jankowo – dr. 20	3,7
	DP1080/1955Z	Rzepczyno – Łabędzie	3,7
	DP1956Z	Karpno – Dołgie	6,1
	DP1957Z	Jelenino – Ostrowice	2,7
	DP1958Z	Szczytniki – Ostrowice	2,5
	DP1959Z	Dalewo – Suliszewo	3,6
	DP 1961Z	Ostrowice – Złocieniec	2,4
	DP 1978Z	dr. 175 – Oleszno	4,3
	DP 1979Z	Mielenko – kol. Mielenko	1,6
	DP1987Z	Drawsko Pom. – Złocieniec	7,2
	DP 1988Z	dr. Nr 20 – Zagórki	0,7
	DP 1989Z	Suliszewo – Gudowo	3,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Drawsko pomorskie, uchwała nr XCI/797/2024 z dnia 31 stycznia 2024 r

Droga krajowa DK20 pełni kluczową rolę w ruchu tranzytowym, co powoduje duże natężenie ruchu w Drawsku Pomorskim. Droga ta łączy gminę z innymi ważnymi szlakami komunikacyjnymi – drogą krajową nr 3 i 11, oraz pośrednio z drogą krajową nr 10 Brak obwodnicy sprawia, że cały ruch, w tym ciężarowy, odbywa się przez centrum miasta, co powoduje hałas i pogorszenia jakości powietrza. Wzmożony ruch negatywnie wpływa także na bezpieczeństwo

mieszkańców oraz przyspiesza degradację infrastruktury drogowej. Obwodnica mogłaby odciążać centrum miasta, poprawić komfort życia mieszkańców oraz zwiększyć bezpieczeństwo i płynność ruchu na tym odcinku. Droga krajowa, mimo swojej klasyfikacji jako trasa główna, nie spełnia obowiązujących wymogów technicznych ze względu na jej przekrój, niewystarczającą nośność. Stan techniczny

nawierzchni jest dobry poza fragmentem przy ul. Złocienieckiej w Drawsku Pomorskim.

Przez teren gminy Drawsko Pomorski przebiegają 4 drogi wojewódzkie o łącznej długości 51,9 km oraz 15 dróg powiatowych o łącznej długości 63,9 km, z czego:

- ❖ 56,2 km - drogi o nawierzchni bitumicznej,
- ❖ 7,0 km - drogi gruntowe o nawierzchni ulepszonej,
- ❖ 0,7 km - drogi gruntowe o nawierzchni nieulepszonej.

Łączna długość dróg gminnych wynosi ok. 55,98 km. Ponadto, na terenie gminy znajduje się około 300 km dróg wewnętrznych.

Drogi wojewódzkie oraz część dróg powiatowych charakteryzują się stosunkowo dobrym stanem nawierzchni, choć ich przekrój nie spełnia norm technicznych. W ostatnim czasie przeprowadzono modernizację drogi wojewódzkiej nr 175 na odcinku między Drawskiem Pomorskim a Kaliszem Pomorskim, obejmującą poszerzenie jezdni i wymianę nawierzchni. Jednak znaczna część dróg powiatowych na terenach wiejskich jest wąska, nienormatywna o złym stanie technicznym. Drogi na terenie miasta są w stanie dobrym poza ul. Zamkową wymagające pilnego remontu. Wiele dróg wewnętrznych jak i 15,4 km dróg gminnych nadal posiada nawierzchnię gruntową, co utrudnia ich użytkowanie, szczególnie w trudnych warunkach pogodowych. W celu dalszej poprawy jakości dróg w gminie Drawsko Pomorskie, konieczne jest zwiększenie w najbliższych latach nakładów materialnych na budowy i bieżące utrzymanie nawierzchni dróg. Niezbędne jest również kontynuowanie systematycznych działań remontowych.

Obecnie na terenie gminy Drawsko Pomorskie funkcjonują ogólnodostępne, bezpłatne parkingi:

- ❖ parking przy ul. Kilińskiego – ok. 40 miejsc parkingowych,
- ❖ parking przy US, ul. Piłsudskiego – ok. 75 miejsc parkingowych,

- ❖ parking przy szpitalu (ul. Chrobrego) – 80 miejsc parkingowych,
- ❖ parking przy targowisku miejskim ul. Obr. Westerplatte – ok 15 miejsc parkingowych,
- ❖ dwa parkingi przy ul. Gajowej – ok. 40 miejsc parkingowych,
- ❖ parking dla samochodów ciężarowych przy ul. Starogrodzkiej – 10 miejsc parkingowych dla samochodów ciężarowych z naczepami,
- ❖ parkingi w ramach os. mieszkaniowego przy ul. Toruńskiej – ok. 300 miejsc,
- ❖ parking przy cmentarzu – ok 50 miejsc,
- ❖ parking na osiedlu Gierymskiego – ok 70 miejsc,
- ❖ parking na Placu Kuczerawego – 20 miejsc,
- ❖ parking przy dworcu kolejowym – 15 miejsc,
- ❖ osiedle przy ul. Złocienieckiej – ok 100 miejsc,
- ❖ parking przy ul. Dworcowej – ok 30 miejsc,
- ❖ parking przy przedszkolu ul. Słoneczna – 30 miejsc,
- ❖ parking przy SP nr 1 – ok. 30 miejsc,
- ❖ parking przy Przychodni (obr. Westerplatte) – 15 miejsc,
- ❖ parking przy Przychodni Chrobrego – 20 miejsc,
- ❖ parking przy Starostwie - ok. 50 miejsc,
- ❖ parking nad jez. Okra – 30 miejsc,
- ❖ parking przy stadionie miejskim – 50 miejsc.

Ponadto w Drawsku Pomorskim funkcjonuje Strefa płatnego parkowania w centrum miasta obejmująca ulice: Sybiraków, Plac Konstytucji, Ratuszowa i częściowo Piłsudskiego (94 miejsca parkingowe).

Wśród najbardziej potrzebnych inwestycji drogowych wymienić należy:

- ❖ przeprawy mostowe przez rzekę Drawę (remont mostu na Piłsudskiego, budowa nowego mostu w okolicy Koleśna),
- ❖ inwestycje ponadlokalne mające na celu wyprowadzenie z ulic miejskich na obrzeża ruchu tranzytowego w ciągu drogi krajowej numer 20,
- ❖ modernizacja systemu ulic miejskich, w celu wyprowadzania ruchu miejskiego z centrum (obecnie, aby wyjechać z miasta praktycznie

- w każdym przypadku należy przejeżdżać przez centrum, co powoduje bardzo duże natężenie ruchu w centrum i problemy komunikacyjne,
- ❖ rowerowe połączenia komunikacyjne miasta z większymi wsiami realizowane wzdłuż drogi

krajowej, wojewódzkich i powiatowych, na wydzielonych trasach poza pasem drogi.

- ❖ realizacja większej liczby niedużych parkingów rozmieszczonych w rejonach koncentracji usług.

Komunikacja publiczna

Gmina Drawsko Pomorskie jest organizatorem gminnej komunikacji publicznej na 8 liniach komunikacyjnych zatwierdzonych w uchwale Nr XXXVII/310/2020 Rady Miejskiej w Drawsku Pomorskim z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie zgody na zawarcie umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego.

Gmina we współpracy z Powiatem Drawskim, na podst. art. 22 ust. 1 pkt 1 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym zawarła bezpośrednio w dniu 2 grudnia 2019 r. umowę o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego z Przedsiębiorstwem Komunikacji Samochodowej Złocieniec Sp. z o.o., jako operatorem publicznego transportu zbiorowego. Umowa ta obejmuje świadczenie usług publicznego transportu zbiorowego na terenie gminy Drawsko Pomorskie w tym organizację dowozu uczniów do szkół podstawowych i zapewnienie opieki tym uczniom w czasie podróży, wsiadania i wysiadania z pojazdu. Dzięki temu mieszkańcy gminy mają lepszy dostęp do transportu publicznego, ponieważ przewóz dzieci do szkół został zintegrowany z regularnymi liniami pasażerskimi. To rozwiązanie usprawniło organizację przejazdów i znacząco poprawiło dostępność komunikacji dla wszystkich użytkowników. Gmina Drawsko Pomorskie ma podpisaną umowę z przewoźnikiem realizującym publiczny transport zbiorowy na okres 10 lat od 01.01.2020 r. – 31.12.2029 r. W roku 2022 operator wykonał pracę przewozową wynoszącą 348.070,40 wozokilometrów.

Rozkład jazdy dostępny jest na stronie internetowej przewoźnika, gminy i w wyszukiwarce e–podróżnik.

Od 2020 roku gmina otrzymuje dofinansowanie na realizację zadania polegającego na organizacji przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej na terenie gminy Drawsko Pomorskie ze środków Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych. Na mocy podpisanej umowy z Wojewodą Zachodniopomorskim dotyczącej dopłat do połączeń (3 zł za wozokilometr) oraz umowy z Przedsiębiorstwem Komunikacji Samochodowej Złocieniec Sp. z o.o. na realizację połączeń autobusowych w 2023 r. gmina Drawsko Pomorskie uzyskała dopłatę w wysokości 968.119,20 zł.

Gmina Drawsko Pomorskie podjęła również inicjatywę współpracy z Powiatem Drawskim, mającą na celu ułatwienie mieszkańcom dostępu do kursów powiatowych. Gmina udzieliła w 2024 r. pomocy finansowej Powiatowi Drawskiemu w łącznej kwocie 20.000,00 zł z przeznaczeniem na świadczenie w 2024 r. usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego na terenie gminy Drawsko Pomorskie – utrzymanie linii komunikacyjnych użyteczności publicznej na trasach:

- ❖ Drawsko Pomorskie – Łobez przez Zagózd na odcinku Drawsko Pomorskie – Zagózd
- ❖ Drawsko Pomorskie – Połczyn-Zdrój przez Dołgie, Ostrowice na odcinku Drawsko Pomorskie – Ostrowice
- ❖ Złocieniec – Kołobrzeg przez: Suliszewo, Drawsko Pomorskie, Łabędzie, Świdwin, Sławoborze na odcinku Suliszewo – Łabędzie

Tabela 23 Autobusowe linie komunikacyjne, których organizatorem jest gmina Drawsko Pomorskie.

Numer linii	Relacja
1	Drawsko Pomorskie - Linowo przez: Mielenko kolonia, Mielenko Drawskie, Gudowo, Gudowo szkoła
2	Drawsko Pomorskie - Drawsko Pomorskie przez: Drawsko Pomorskie ul. Złocieniecka, Borne, Dołgie, Przytoń, Łabędzie, Żółte, Zarańsko
3	Drawsko Pomorskie - Drawsko Pomorskie przez: Drawsko Pomorskie ul. Złocieniecka, Zagozd, Gajewko
4	Drawsko Pomorskie - Nętno przez: Drawsko Pomorskie ul. Złocieniecka, Zarańsko, Żółte, Łabędzie kolonia, Łabędzie, Rydzewo, Lasocin
5	Drawsko Pomorskie - Mielenko Drawskie przez: Żołędowo, Karwice, Ziemsko, Oleszno
6	Drawsko Pomorskie - Drawsko Pomorskie przez: Drawsko Pomorskie ul. Złocieniecka, Jankowo Małe, Kumki, Krzynno, Jankowo, Woliczno, Mielenko Drawskie
7	Drawsko Pomorskie - Ostrowice przez: Drawsko Pomorskie ul. Złocieniecka, Drawsko Pomorskie ul. Połczyńska, Grzybno, Dołgie, Borne, Kolno, Jelenino
8	Drawsko Pomorskie - Dalewo przez: Mielenko kolonia, Mielenko Drawskie, Mielenko kolonia, Suliszewo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miejski w Drawsku Pomorskim.

Poza połączeniami, których organizatorem jest gmina Drawsko Pomorskie przewoźnik PKS Złocieniec obsługuje połączenia przebiegające przez gminę Drawsko Pomorskie m.in. do Kołobrzegu, Złocienica, Świdwina, Połczyzna-Zdroju, Koszalina, Kalisza Pomorskiego czy Czaplina.

Autobusy odjeżdżają z dworca autobusowego przy ul. Kolejowej 1, w bezpośrednim sąsiedztwie dworca kolejowego.

Kolej

Układ komunikacyjny tworzy także linia kolejowa nr **210** Chojnice – Runowo Pomorski. Linia kolejowa zapewnia połączenia na trasie Stargard – Szczecinek – Chojnice. Jest to linia niezelektryfikowana, dwutorowa zapewniająca przewozy pasażerskie i towarowe.

Stacja kolejowa zlokalizowana jest przy **ul. Kolejowej**. W 2011 r. budynek dworca został poddany kompleksowemu remontowi. Właścicielem budynku jest obecnie gmina Drawsko Pomorskie. W budynku znajduje się poczekalnia dla podróżnych oraz sala wystawowa. Mają tu również swoją siedzibę lokalne organizacje pozarządowe. Na terenie gminy zlokalizowane są jeszcze dwa przystanki kolejowe w **Jankowie i Suliszewie**.

5. SFERA KLIMATYCZNO- ŚRODOWISKOWA

5.1. Klimat

Klimat obszaru należy do umiarkowanego, przejściowego dla środkowej Europy w strefie przenikania się wpływów powietrza polarnego, arktycznego i zwrotnikowego. Teren gminy Drawsko Pomorskie leży na południowej granicy północnego pasa Pojezierza Pomorskiego (IV i V kraina klimatyczna). Z uwagi na bliskość i zasobność zbiorników wodnych oraz dużą powierzchnię lasów

charakteryzuje się dużą wilgotnością powietrza i wysokimi opadami.

Sąsiedztwo Bałtyku wpływa na ocieplenie zim i ochłodzenie okresu letniego. W porównaniu do obszaru całego kraju, dobowe i roczne amplitudy temperatury wykazują mniejsze wahania. Średnia roczna suma opadów wynosi około 800 mm, a w latach wilgotnych – 1000 mm i więcej.

5.2. Gleby¹⁵

Gleby gminy Drawsko Pomorskie są bardzo zróżnicowane i obejmują gleby mineralne, mineralno-organiczne oraz organiczne. Na wysoczyznach morenowych dominują piaski, żwiry i gliny morenowe, z których powstają gleby płowe i brunatne. Pola uprawne znajdują się głównie na glebach brunatnych

i płowych, a użytki zielone na czarnych ziemiach i madach. Na obszarach sandrowych przeważają gleby rdzawe i bielcowe. Około 1/3 użytków rolnych to gleby żyzne i średnio żyzne, głównie na wysoczyznach morenowych i we wschodniej części gminy. Pozostałe tereny pokrywają gleby słabe, wytworzone z piasków.

5.3. Sieć wodna¹⁶

Na terenie gminy występują liczne jeziora, przepływa tu wiele małych rzek i cieków wodnych.

Największą rzeką przepływającą przez gminę jest rzeka **Drawa**. Na terenie gminy jej koryto ma około 45 km długości. Drawa jest prawobrzeżnym dopływem Noteci, ma 185,9 km długości i zlewnię o powierzchni 3296,4 km². Wypływa z jeziora Krzywego na Pojezierzu Drawskim i przepływa przez kilka jezior, m.in. Drawsko i Lubie. Charakteryzuje się małowniczymi wąwozami, szybkim nurtem i stromymi zboczami, co sprawia, że przypomina rzeki górskie. Jest popularnym szlakiem kajakowym i sprzyja rozwojowi turystyki. Do zlewni Drawy zaliczają się następujące rzeki: Kokna (Koczynka) oraz Studzienica. Mniejszymi rzekami zlewni Drawy są rzeki: Ostrowitnica, Mnica, Drawka i Łącznik.

Północna część gminy jest odwadniana przez Starą Regę, która jest dopływem Regi. Do tej zlewni należą również rzeki Gręzówka, Brzeźnica, Olchowianka i Wilźnica. Brzeźnica wypływa z jeziora Czaple Małe i po niecałym kilometrze przepływu opuszcza granice gminy.

Niewielka ilość cieków wodnych związana jest z bardzo dużą jeziornością gminy. Większość wód powierzchniowych z terenu gminy odprowadzana jest krótkimi nienazwanymi ciekami bezpośrednio do jezior, skąd są odprowadzane przez Drawę lub Starą Regę dalej.

Teren gminy cechuje bardzo duża liczba zbiorników jeziornych. W gminie Drawsko Pomorskie znajduje się 37 jezior o powierzchni powyżej 5 ha i ponad 150 małych zbiorników wodnych o powierzchni poniżej 5 ha.

¹⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Drawsko Pomorskie uchwała nr XCII/797/2024 Rady Miejskiej w Drawsku Pomorskim z dnia 31 stycznia 2024 r.

¹⁶ jw.

Do granic gminy Drawsko Pomorskie przylega jezioro Lubie o powierzchni 1487,5 ha.

Największe zagrożenia dla stanu czystości i trofii wód jeziornych stanowi sąsiedztwo zwartych układów osadniczych.

Tabela 24 Największe jeziora w gminie Drawsko Pomorskie.

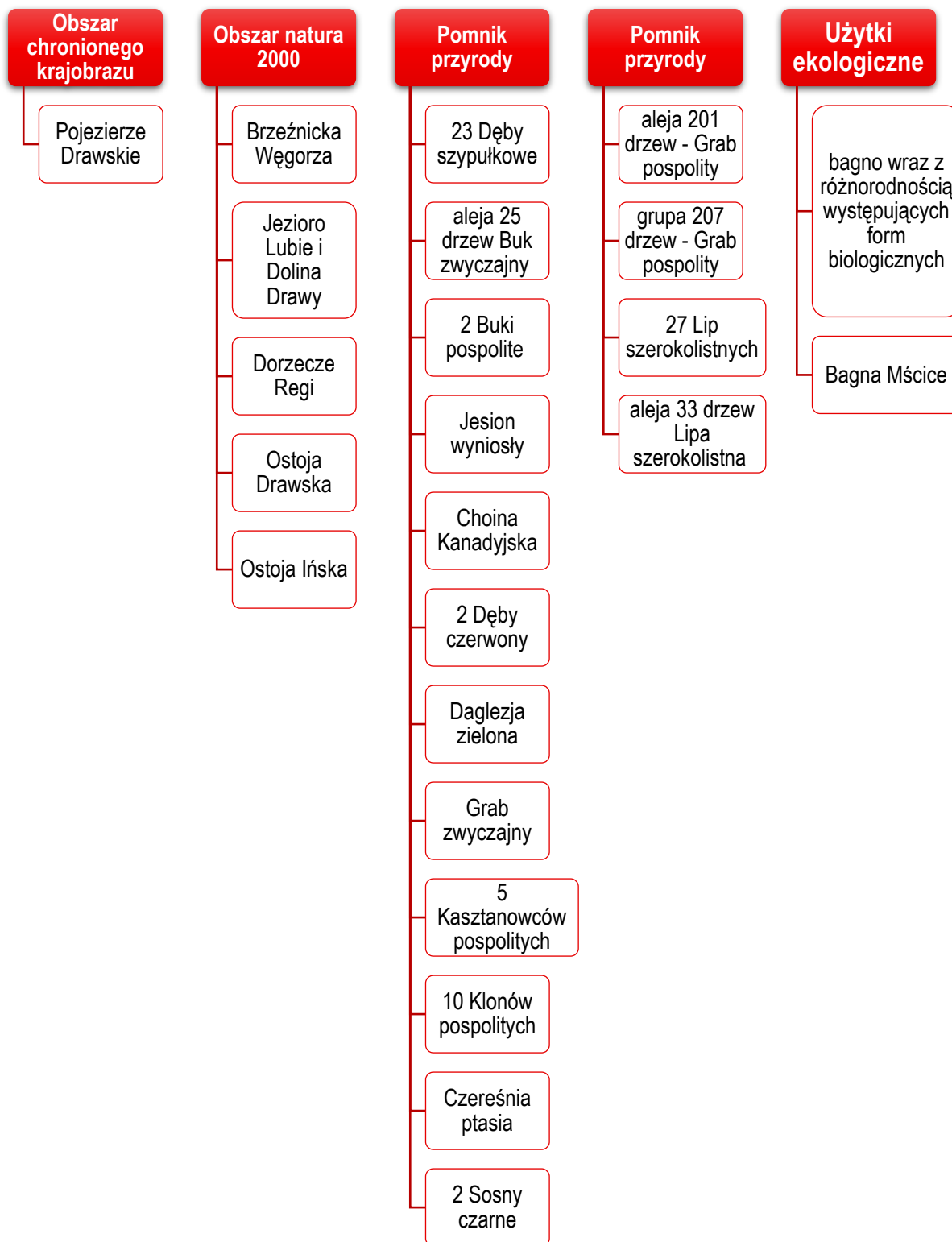
Nazwa	Powierzchnia [ha]	Zlewnia
Ostrowiec	388,0	Odry
Dołgie	310,0	Odry
Zarańskie	174,5	Regi
Bucierz Duży	146,0	Odry
Przytonko	109,9	Regi

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Drawsko Pomorskie uchwała nr XCI/797/2024 Rady Miejskiej w Drawsku Pomorskim z dnia 31 stycznia 2024 r.

5.4. Obszary chronione

Ochrona przyrody, zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody. Powyższa ustawa wyróżnia dziesięć następujących form ochrony przyrody: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów. Każda z

form spełnia inną rolę w polskim systemie ochrony przyrody i służy innym celom, dlatego charakteryzuje się odmiennym reżimem ochronnym oraz zakresem ograniczeń w użytkowaniu. Na obszarze gminy Drawsko Pomorskie występują cztery z powyższych form ochrony przyrody, a mianowicie obszary natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody. Łącznie obszary te pokrywają ponad 47% powierzchni obszaru gminy Drawsko pomorskie, zajmując ok. 19,37 km².

Rysunek 24 Formy ochrony przyrody w gminie Drawsko Pomorskie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Pojezierze Drawskie – jest to obszar chronionego krajobrazu, na który składa się Jezioro Drawsko z licznymi zatokami o mocno wyniesionych przybrzeżnych skarpach, porośniętych starodrzewami, głównie buczyn i dolina rzeki Drawy z mocno zróżnicowaną roślinnością wodną i szuwarową. Obszar obfituje również w bogactwo nieprzeżyźnionych jezior oraz liczne zbiorniki dystroficzne i oligotroficzne. Na terenie pojezierza występują duże kompleksy siedlisk olsowych i łągowych oraz oczka wytopiskowe z roślinnością torfowiskową. Obszar chroni ok. 45 gatunków chronionych oraz blisko 55 regionalnie zagrożonych wymarciem.

Brzeźnicka Węgorza – jest to obszar natura 2000, który obejmuje dolinę Brzeźnickiej Węgorzy wraz z jeziorami Brzeźniak, Żabice i Wierzno. Obszar charakteryzuje się dużą różnorodnością przyrodniczą i krajobrazową. W górnym biegu rzeka ma wartki nurt i kamieniste dno, a w dolnym płynie szeroką doliną otoczoną bogatą roślinnością, w tym lasami liściastymi i podmokłymi olsami. Występują tu rzadkie gatunki, m.in. krasnorost *Hildebrandtia rivularis*, a także ptaki, takie jak orlik krzykliwy i liczne gatunki kaczek. Obszar obejmuje pięć siedlisk z Załącznika I i cztery gatunki z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Dzięki dobrze zachowanym lasom liściastym kontrastuje z przekształconymi przez gospodarkę leśną terenami.

Jezioro Lubie i Dolina Drawy – jest to obszar natura 2000, na którym skoncentrowane są w dużej liczbie cenne siedliska przyrodnicze, ważne szczególnie dla jezior ramienicowych, eutroficznych i dystroficznych, torfowisk, przejściowych i nakredowych, suchych wrzosowisk. Jest to teren ważny także dla ochrony wydry, bobra, kumaka nizinnego, trzaski grzebieniastej i ryb, a także dla ochrony regionalnych zasobów lipiennika Loesela i sierpowca błyszczącego. W ostatnich latach utrwaliła się obecność żubra i wilka.

Dorzecze Regi – jest to obszar natura 2000. Ostoja obejmuje dolinę rzeki Regi i jej dopływy od Trzebiatowa. Rzeka należy do zlewiska Bałtyku, przepływa przez torfowiska, wilgotne łąki oraz lasy bukowe i grądy.

Istotnym elementem krajobrazu jest eutroficzne jezioro Rejowickie. Obszar wyróżnia się dużą różnorodnością siedlisk i występowaniem rzadkich gatunków zwierząt. Rega stanowi ważny szlak wędrówek tarłowych łososia atlantyckiego, choć zabudowa hydrotechniczna ogranicza dostępność rzeki dla ryb wędrownych. Znalaziono tu 15 typów siedlisk i 12 gatunków zwierząt z Dyrektywy Siedliskowej.

Ostoja Drawska – jest to obszar natura 2000, na którym stwierdzono u występowanie co najmniej 185 gatunków ptaków. Na terenie Ostoi Drawskiej notuje się również rozród 14 gatunków ptaków z Polskiej Czerwonej Księgi. Na obszarze Ostoi Drawskiej stwierdzono ponadto występowanie takich gatunków zwierząt jak: bóbr, wydra, mopek i nocek duży, żółw błotny, kumak nizinny, trzaska grzebieniasta. Na terenie występują również zagrożone gatunki roślin i zagrożone siedliska.

Ostoja Ińska – jest to obszar natura 2000, na którym gniazduje ponad 140 gatunków ptaków, z czego występuje co najmniej 27 gatunków ptaków chronionych, oraz 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Jest to bardzo ważna ostoja bielika i kilku innych gatunków drapieżnych, kilku gatunków kaczek i żurawia. Dobrze zachowane są zbiorowiska roślinne, zwłaszcza leśne, oprócz nich, duże znaczenie przyrodnicze ma roślinność wodna i terenów podmokłych. Występują tu też cenne zespoły roślinności łąkowej.

Ponadto gmina Drawsko Pomorskie położona jest w bezpośrednim sąsiedztwie Drawskiego Parku Krajobrazowego, gdzie dodatkowo na obszarze gminy znajduje się obszar otuliny Parku. Drugim sąsiadującym parkiem krajobrazowym jest Iński Park Krajobrazowy. Oba wymienione parki charakteryzują się wyjątkowymi walorami przyrodniczymi. Są to bardzo atrakcyjne tereny o zróżnicowanej bioróżnorodności, dużym bogactwie przyrody nieożywionej, flory i fauny.

Gminny program ochrony środowiska

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska gminy mają obowiązek opracowania Programu ochrony środowiska. Jest on podstawowym instrumentem służącym realizacji zadań własnych i koordynowanych w zakresie ochrony środowiska. Program powinien uwzględniać indywidualne cechy środowiska na danym obszarze, występujące lokalne zagrożenia, a także zapisy gminnych dokumentów strategicznych.

Gmina Drawsko Pomorskie posiada „Program Ochrony Środowiska lata 2022-2023 z perspektywą na lata

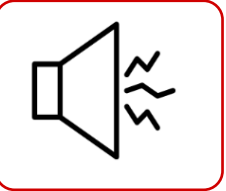
2024-2027”. Program został przyjęty na mocy uchwały nr LXXI/615/2022 Rady Miejskiej w Drawsku Pomorskim z dnia 29 grudnia 2022 r. Przyjęte w niniejszym Programie rozwiązania uwzględniają w pierwszym rzędzie działania prowadzące do zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, poprawy stanu środowiska, poprawy stanu jakości powietrza, zapewnienia racjonalnej gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej, przeciwdziałania zmianom klimatu i adaptacji do nich, zapobiegania klęskom żywiołowym.

Ochrona powietrza i klimatu

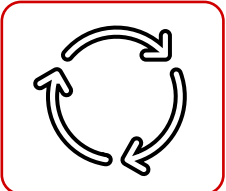
- Modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego gminy,
- Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, w tym montaż OZE,
- Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych,
- Monitoring zużycia paliw i nośników energii w budynkach użyteczności publicznej, system zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej,
- Organizacja akcji społecznych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii,
- Budowa i przebudowa dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i drogi krajowej,
- Modernizacja i budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy.

Ochrona przed hałasem

- Ograniczenie hałasu drogowego,
- Redukcja hałasu przemysłowego poprzez zastosowanie przez zakłady odpowiednich rozwiązań technicznych i organizacyjnych,
- Monitoring poziomów hałasu emitowanego przez przedsiębiorstwa.

Gospodarowanie zasobami geologicznymi

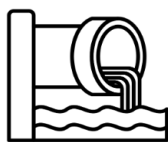
- Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż oraz eliminacja nielegalnego wydobycia,
- Rekultywacja i rewitalizacja terenów,
- Prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują ruchy, a także prowadzenie rejestru zawierającego informacje o tych terenach (art. 118 ust. POŚ).

Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

- Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami,
- Sukcesywne zapobieganie i usuwanie dzikich wysypisk odpadów,
- Przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest i opracowanie programu usuwania wyrobów zawierających azbest – aktualizacja PUA,
- Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy (dotacje dla mieszkańców),
- Prowadzenie i rozwijanie selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- Prowadzenie działalności informacyjnoedukacyjnej dotyczącej doskonalenia segregacji odpadów komunalnych,
- Prowadzenie kontroli przedsiębiorstw w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami.

Gospodarka wodami

- Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu, w tym wzmocnienie monitoringu wód,
- Utrzymanie i bieżące remonty cieków i urządzeń wodnych,
- Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży.

Zasoby przyrodnicze, w tym leśne

- Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów,
- Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno - konserwacyjne zieleni przydrożnej,
- Promocja działań proekologicznych dla rolników,
- Budowa, modernizacja oraz pielęgnacja parków i skwerów, pielęgnacja i konserwacja pomników przyrody,
- Zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej, w tym: rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, zagospodarowanie terenów rekreacyjnych,
- Uporządkowanie ewidencji gruntów zalesionych poprzez inwentaryzację i sporządzanie uproszczonych planów urządzania lasów prywatnych oraz zwiększenie lesistości poprzez zalesienia,
- Wzmacnienie kontroli gospodarki leśnej na obszarach nowych nasadzeń i w lasach prywatnych,
- Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów porolnych.

Gleby

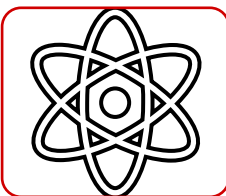

- Waloryzacja terenów pod względem ich przydatności do produkcji żywności,
- Kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb - rozwój sieci monitoringu gleb,
- Kontrole rolnictwa prowadzone przez WIORIN,
- Stosowanie dobrych praktyk rolniczych mających na celu przeciwdziałanie: spadkowi zawartości próchnicy, wzrostowi gęstości objętościowej i zmniejszaniu porowatości, zasolenia oraz zakwaszania gleb

Poważne awarie

- Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn, tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii),
- Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa technicznochemiczno-ekologicznego,
- Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku w razie zaistnienia takiej konieczności,
- Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska,
- Poprawa nadzoru nad logistyką transportową, w tym wyprowadzenie transportu substancji niebezpiecznych poza obszary zamieszkałe,
- Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii.

Pola elektromagnetyczne

- Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie niekonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego,
- Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń
- Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych.

Gospodarka wodno-ściekowa

- Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi,
- Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków,
- Działania edukacyjne, promocyjne,
- Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej na terenie Gminy Drawsko Pomorskie,
- Modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Drawsko Pomorskie.

Gmina Drawsko Pomorskie prowadzi także program dotyczący usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest przyjęty uchwałą Nr IX/79/2019 Rady Miejskiej w Drawsku Pomorskim z dnia 27 czerwca 2019 r. w sprawie Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Drawsko Pomorskie na lata 2019 - 2032.

Edukacja ekologiczna¹⁷

Istotnym elementem edukacji ekologicznej jest kształtowanie nawyków u dzieci i młodzieży. Na terenie

gminy Drawsko Pomorskie w 2023 r. powstała EKOPRACOWNIA w Szkole Podstawowej w Mielenku Drawskim. Celem jej powstania jak i zajęć w niej prowadzonych jest podniesienie poziomu świadomości ekologicznej, upowszechnianie wiedzy oraz kształtowanie postaw proekologicznych społeczeństwa (w tym dzieci i młodzieży) w zakresie tematyki: przeciwdziałania emisjom, odnawialnych źródeł energii i niskoemisyjnego transportu, zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

¹⁷ Raport o stanie gminy Drawsko Pomorskie za rok 2023.

5.5. Stan i jakość powietrza

Na obszarze gminy nie występują istotne źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Na jakość powietrza atmosferycznego mogą mieć jednak wpływ zanieczyszczenia emitowane w Drawsku Pomorskim, a w szczególności zanieczyszczenia komunikacyjne (przede wszystkim z drogi krajowej nr 20) oraz liczne emitory punktowe z indywidualnych palenisk domowych.

Na terenie Drawska Pomorskiego prowadzi się pomiary stężenia zanieczyszczeń, które można monitorować na żywo za pośrednictwem sieci czujników Airly¹⁸. W Drawsku Pomorskim lokalne czujniki monitorują jakość powietrza, w tym w szczególności pyłów zawieszonych w dwóch punktach pomiaru:

- ❖ Ul. Starogrodzka, Drawsko Pomorskie;
- ❖ Ul. Plac Konstytucji, Drawsko Pomorskie.

W trosce o stan jakości powietrza Gmina Drawsko Pomorskie przystąpiła do ogólnopolskiego programu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska pod nazwą „Program priorytetowy Czyste Powietrze”. Powyższy program polegał na dofinansowaniu wymiany w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych wszystkich źródeł ciepła zasilanych paliwem stałym na ekologiczne źródło ciepła. W ramach tego programu w 2024 r. przyjęto 142 wnioski. Gmina przystąpiła również do programu Ciepłe Mieszkanie, którego celem jest poprawa jakości powietrza oraz ograniczenie emisji pyłów i gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła oraz poprawę efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach wielorodzinnych.¹⁹

5.6. Zagrożenie powodzią

Zgodnie z art. 166 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2025 poz.960) w strategii rozwoju gminy powinny być uwzględnione obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Ponadto zgodnie z art. 326 ustawy w strategii rozwoju gminy uwzględnia się ustalenia dokumentów planistycznych, tj. Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Odry, przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 października 2022 r. (Dz.U. 2022 poz. 2714).

Status obszarów szczególnego zagrożenia powodzią został uregulowany w art. 16 pkt 34 ustawy Prawo wodne. Zgodnie z tym przepisem obszarami szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują przepisy odrębne określone w ustawie Prawo wodne są:

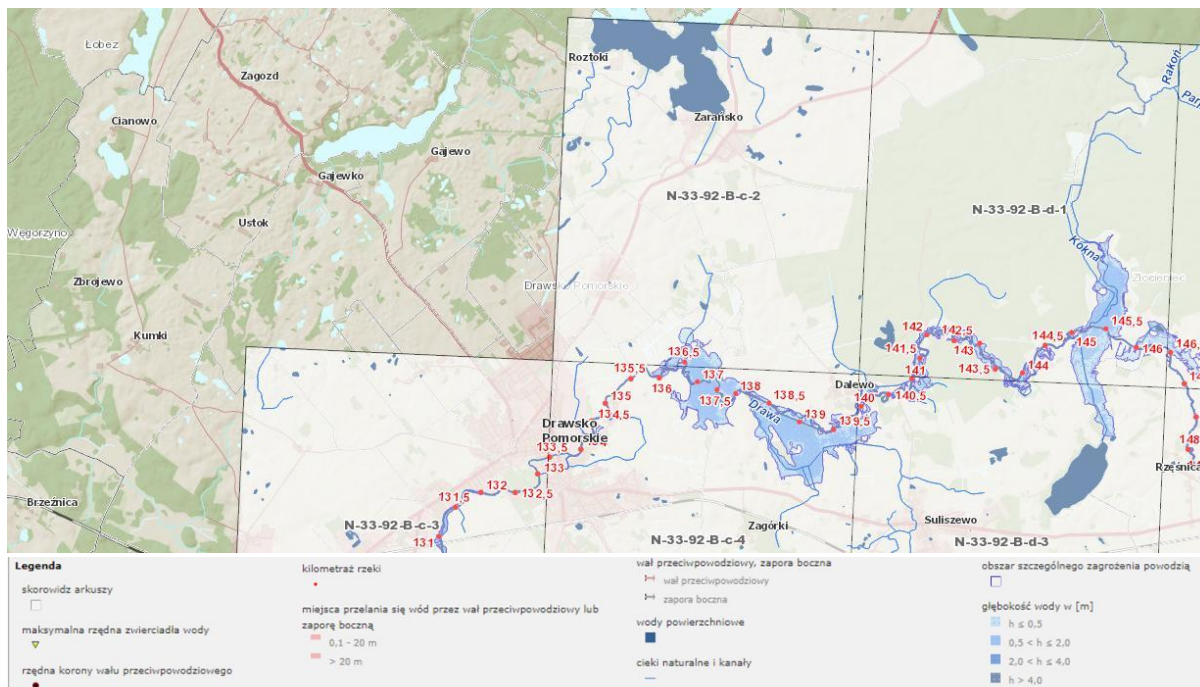
- a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1 %,
- b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10 %,
- c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
- d) pas techniczny.

Z danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oraz na podstawie aktualnie obowiązujących map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, podanych do publicznej wiadomości w dniu 22 października 2020 r. wynika, że

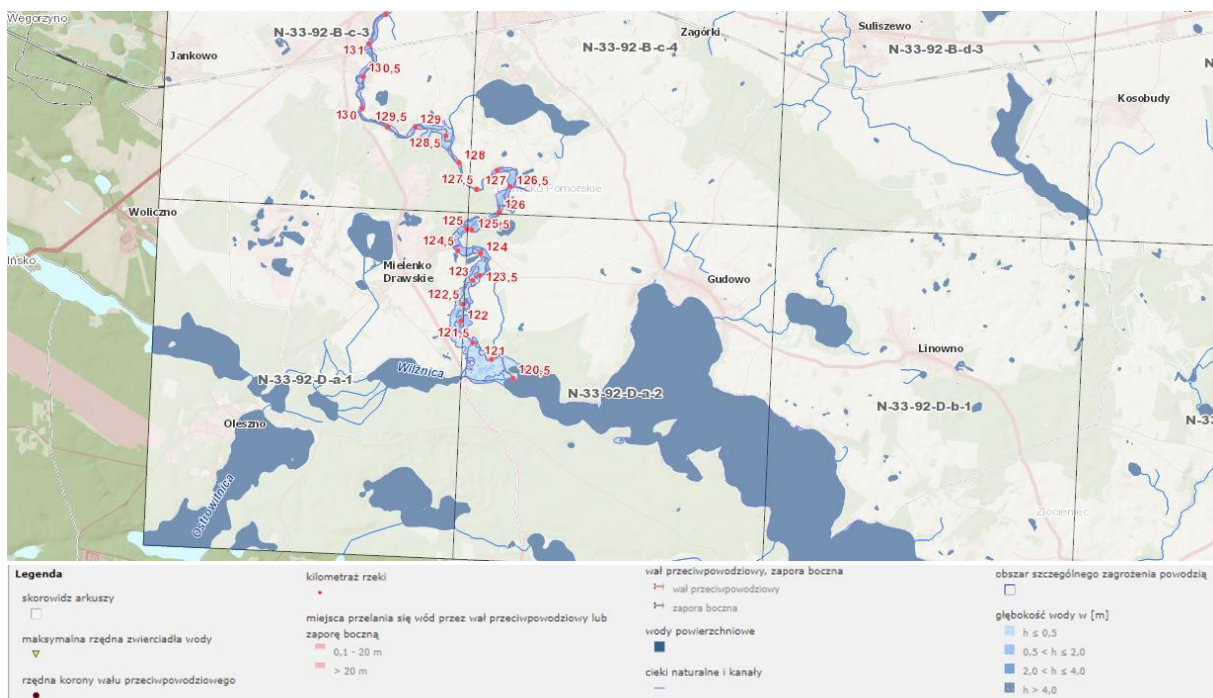
¹⁸ <https://airly.org/pl/> [dostęp: 08.04.2025].

¹⁹ Raport o stanie Gminy Drawsko Pomorskie za 2024 rok.

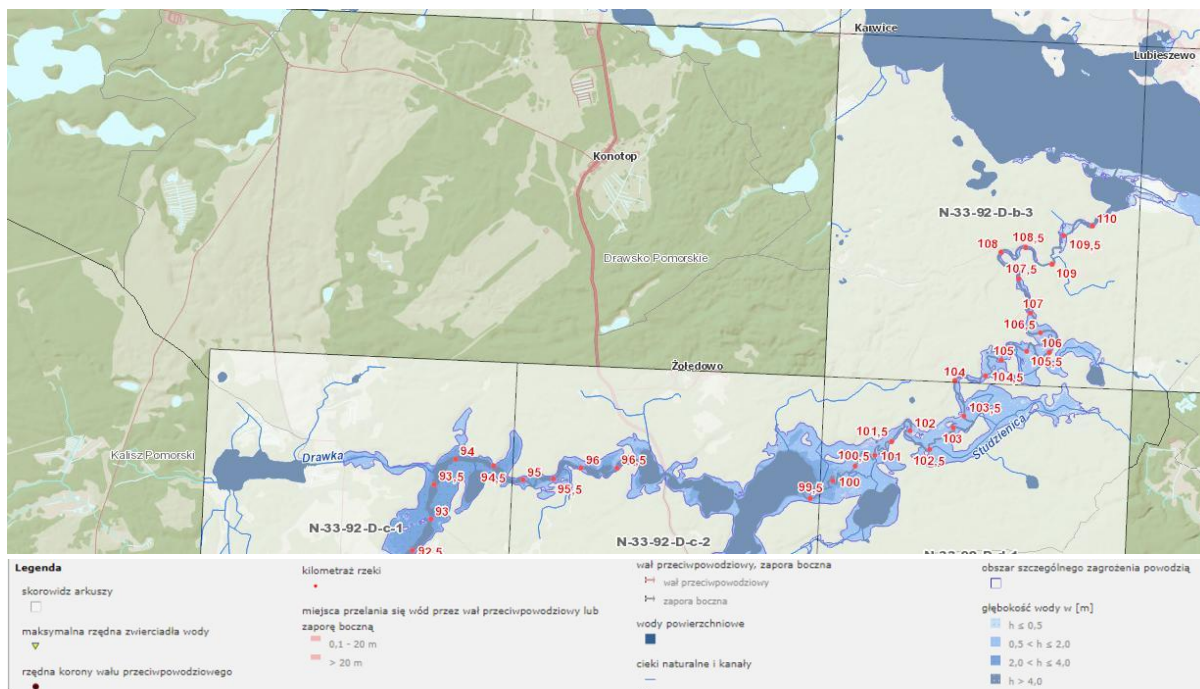
na terenie gminy Drawsko Pomorskie znajdują się obszary, o których mowa w art. 169 ust. 2 Prawa wodnego, w tym obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

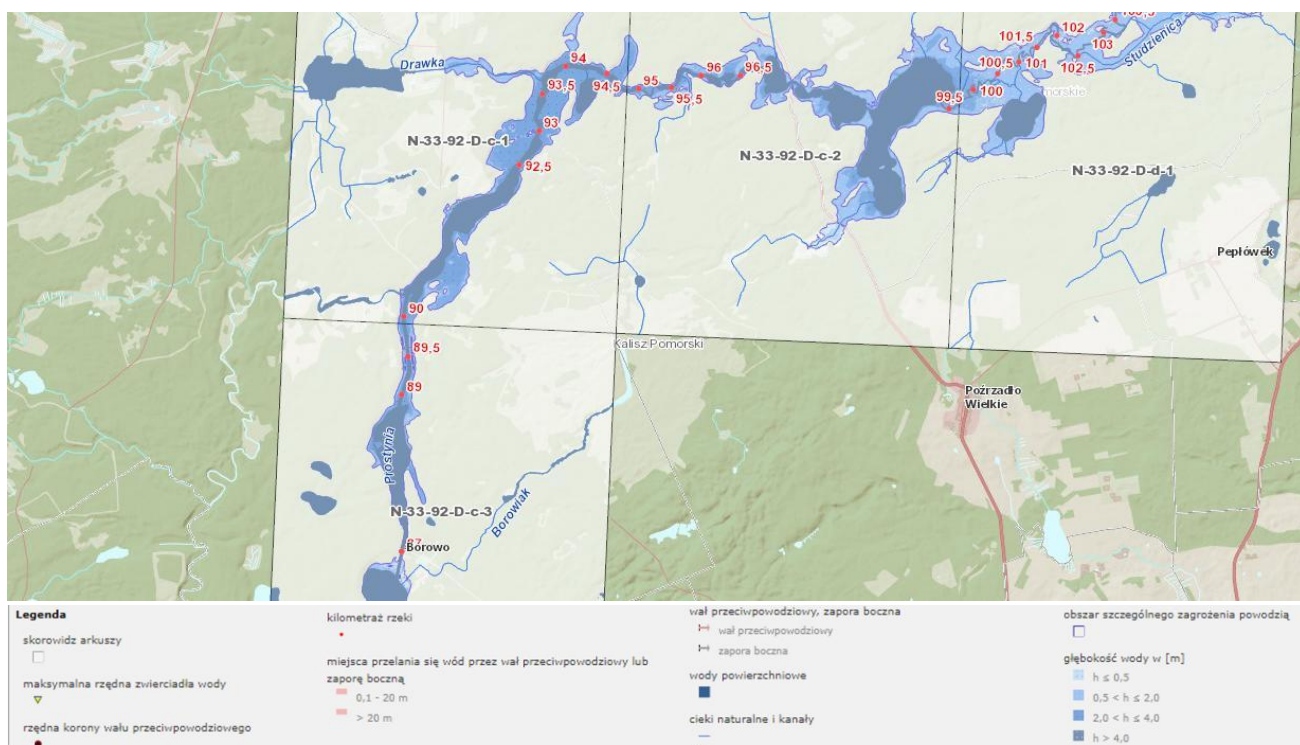
Rysunek 25 Mapy zagrożenia powodziowego dla gminy Drawsko Pomorskie z uwzględnieniem Q0,2%, Q1% oraz Q10%
Źródło: Hydroportal Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie wody.isok.gov.pl. [dostęp: 11.08.2025].

Rysunek 26 Mapy zagrożenia powodziowego dla gminy Drawsko Pomorskie z uwzględnieniem Q0,2%, Q1% oraz Q10%
Źródło: Hydroportal Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie wody.isok.gov.pl. [dostęp: 11.08.2025].

Rysunek 27 Mapy zagrożenia powodziowego dla gminy Drawsko Pomorskie z uwzględnieniem Q0,2%, Q1% oraz Q10%
Źródło: Hydroportal Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie wody.isok.gov.pl. [dostęp: 11.08.2025].

Rysunek 28 Mapy zagrożenia powodziowego dla gminy Drawsko Pomorskie z uwzględnieniem Q0,2%, Q1% oraz Q10%
Źródło: Hydroportal Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie wody.isok.gov.pl. [dostęp: 12.08.2025].

5.7. Zagrożenie suszą

Przeciwdziałanie skutkom suszy prowadzi się zgodnie z Planem przeciwdziałania skutkom suszy przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U. 2021 poz. 1615). Uwzględnia on podział kraju na obszary dorzeczy. Gmina Drawsko Pomorskie została w nim zakwalifikowana do obszaru dorzecza Odry. Plan ten, zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2024 poz. 1087 z późn. zm.) zawiera:

a) analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych;

- b) propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych;
- c) propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji;
- d) działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Ocenę łącznego zagrożenia suszą w powyższym dokumencie uzyskano poprzez zsumowanie wyników zagrożenia uzyskanych kolejno dla suszy rolniczej, hydrologicznej i hydrogeologicznej. W obszarze dorzecza Odry zasięg terenów ekstremalnego i silnego zagrożenia suszą stanowi 71,45%.

Tabela 25 Stopień zagrożenia suszą w obszarze dorzecza Odry (procent powierzchni obszaru dorzecza)

Tereny słabo zagrożone suszą	Tereny umiarkowanie zagrożone suszą	Tereny silnie zagrożone suszą	Tereny ekstremalnie zagrożone suszą
7,62	20,55	64,71	6,94

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (2021).

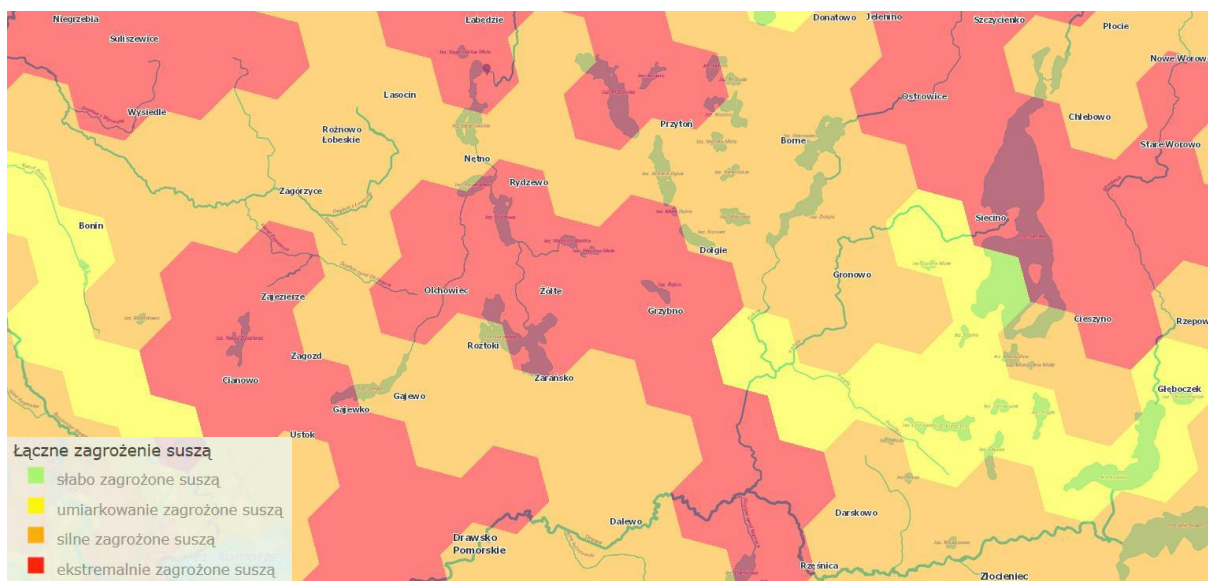
Skala zagrożenia zjawiska suszy zarówno w podziale na jej typy, jak i w ujęciu sumarycznym wskazuje na silną potrzebę realizacji działań zmierzających do obniżania potencjału jej ryzyka.

Występowanie zjawisk suszy, zwłaszcza atmosferycznej, hydrologicznej i rolniczej – spowodowane jest niedoborami wód powodowanymi w dużym stopniu przez zmiany klimatyczne oraz wpływ antropogeniczny związany ze zmniejszeniem retencji terenu (tworzenie powierzchni nieprzepuszczalnych, regulacja cieków). W gminie Drawsko Pomorskie przeciwdziałanie suszy powinno opierać się na zwiększaniu retencji wodnej poprzez przywracanie naturalnych mokradeł, zalesianie i ochronę terenów zielonych, które poprawiają mikroklimat i zatrzymują wodę. Modernizacja infrastruktury wodnej oraz zbieranie wód opadowych pomagają ograniczać straty

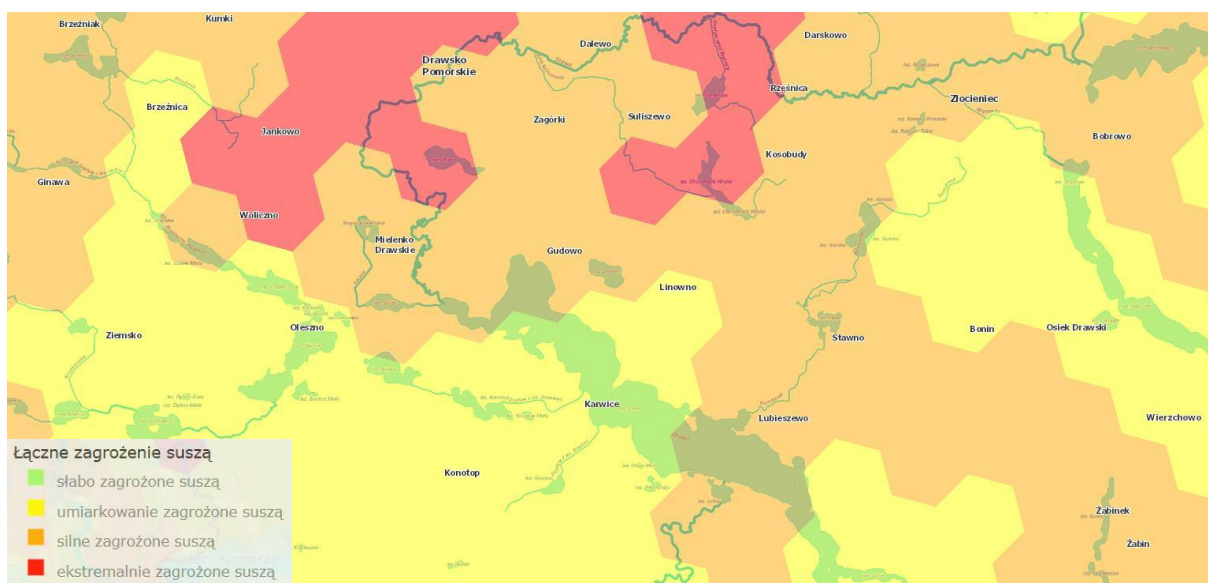
wody. Kluczowa jest również edukacja mieszkańców i współpraca lokalnych instytucji, co pozwala lepiej zarządzać zasobami wodnymi i minimalizować skutki suszy.

W gminie Drawsko Pomorskie występuje ekstremalne zagrożenie suszą rolniczą i atmosferyczną, zagrożenie suszą hydrologiczną jest silne, a suszą hydrogeologiczną umiarkowane.

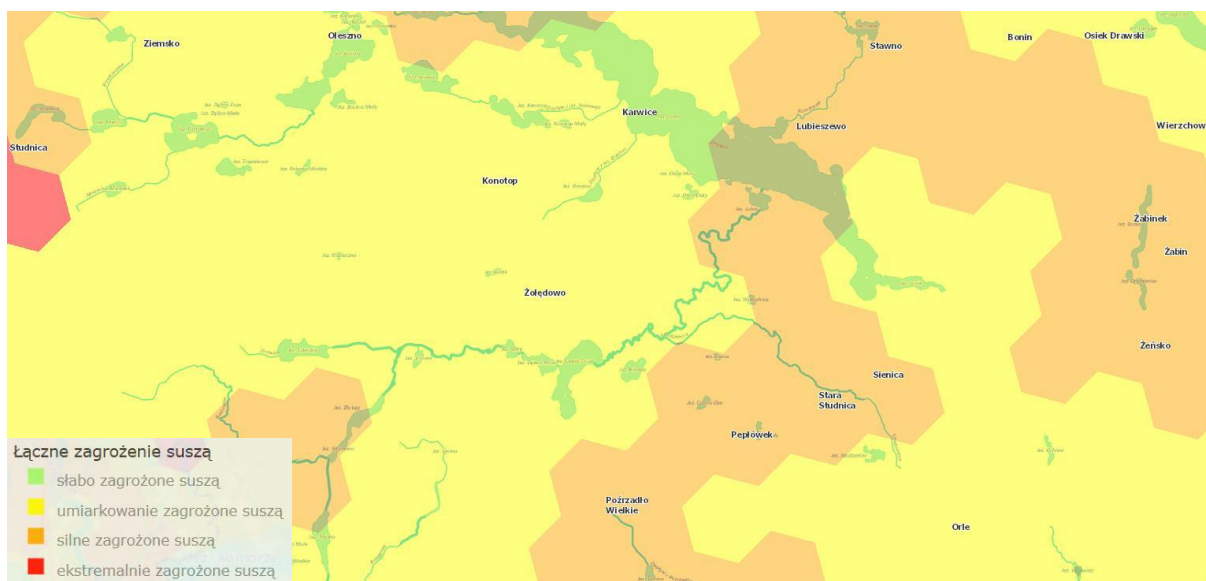
Poniższa mapa prezentuje ocenę zagrożenia suszą przez wszystkie analizowane typy suszy i pozwala na podjęcie optymalnych racjonalnych decyzji przez odpowiednie organy i ośrodki decyzyjne w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, w tym na podstawie zapisów katalogu działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy dla efektywnego wdrażania poszczególnych działań.

Rysunek 29 Zagrożenie suszą w powiecie drawskim na podstawie Planu przeciwdziałania skutkom suszy
Źródło: Hydroportal Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie wody.isok.gov.pl. [dostęp: 13.08.2025].

Rysunek 30 Zagrożenie suszą w powiecie drawskim na podstawie Planu przeciwdziałania skutkom suszy
Źródło: Hydroportal Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie wody.isok.gov.pl. [dostęp: 13.08.2025].

Rysunek 31 Zagrożenie suszą w powiecie drawskim na podstawie Planu przeciwdziałania skutkom suszy
Źródło: Hydroportal Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie wody.isok.gov.pl. [dostęp: 13.08.2025].

A stack of gold coins is the central focus, resting on a document with various numerical values. In the background, a calculator and a pen are visible, suggesting a financial or accounting context. The lighting is warm and focused on the coins.

6. FINANSE GMINY

\$127,53

\$92,10

\$98,40

\$88,36

\$87,1

\$78,77

\$69,73

\$60,67

\$51,61

\$118,

\$85,7

\$91,5

\$82,2

\$81,0

6.1. Dochody budżetu gminy Drawsko Pomorskie

Dochody budżetu gminy Drawsko Pomorskie na przestrzeni lat 2019–2023 nie rosły w sposób ciągły. Jednak na przestrzeni pięciu lat nastąpił wzrost o 16,74%. Wśród dochodów budżetowych najwyższy udział stanowią dochody bieżące. Na kształtowania dochodów bieżących mają wpływ m.in.:

- ❖ podatki od nieruchomości,
- ❖ podatki dochodowe od osób fizycznych i od osób prawnych,
- ❖ subwencje ogólne z budżetu państwa,
- ❖ dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie ustawami,
- ❖ dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone gminom, związane z realizacją świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowywaniu dzieci (800+).

Najważniejszym źródłem dochodów Drawska Pomorskiego w 2023 roku były wpływy z podatków, stanowiące 28,41% wszystkich dochodów gminy.

Na kształtowanie dochodów majątkowych mają wpływ m.in.:

- ❖ dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich,
- ❖ wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości,
- ❖ środki otrzymane z rządowych programów strategicznych (np. Rządowy Fundusz Polski Ład),
- ❖ dotacje otrzymane z państwowego funduszu celowego na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji,

Najwyższy udział w dochodach ogółem w 2023 roku zajmowały dochody własne 57,49% a następnie subwencje 20,93%.

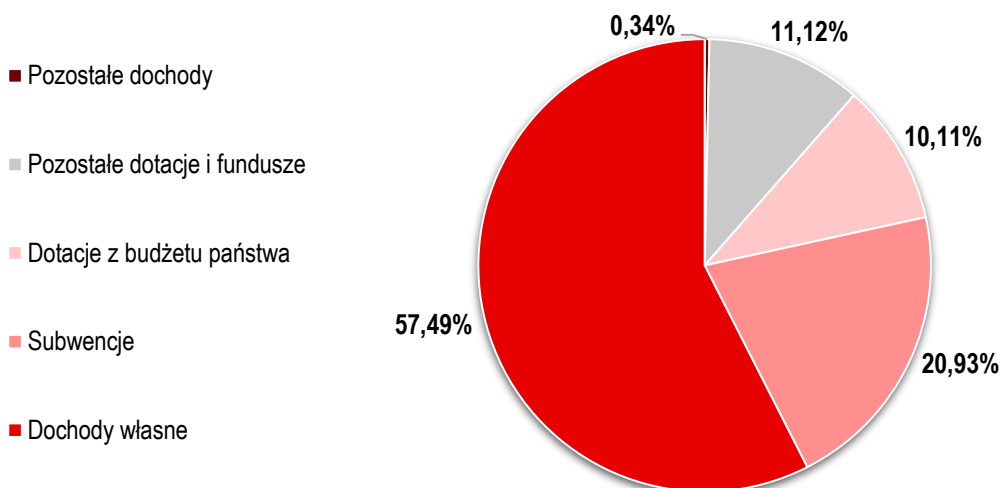
- ❖ dotacje celowe otrzymane z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych.

Tabela 26 Dochody gminy Drawsko Pomorskie w latach 2022–2023.

	2022	2023
<i>Dochody gminy ogółem</i>	107,54 mln zł	105,04 mln zł
<i>Dochody majątkowe</i>	9,08 mln zł	12,14 mln zł
<i>Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem</i>	8,4%	11,56%
<i>Dochody bieżące</i>	98,51 mln zł	92,90 mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie gminy Drawsko Pomorskie za lata 2022–2023.

W 2023 roku w porównaniu do roku 2022 r. zanotowano znaczny wzrost dochodów majątkowych, przy procentowym spadku udziału dochodów bieżących. Dochody bieżące są źródłem finansowania zadań własnych i to na ich wysokość gmina ma możliwość oddziaływania. Im większy ich udział w budżecie, tym łatwiejszy i bardziej przewidywalny jest proces prognozowania budżetu. Wzrostowi dochodów bieżących sprzyja wzrost lokalnej bazy ekonomicznej, co w dłuższym okresie zwiększa bazę podatkową. Warto jednak zauważyć, że dochody majątkowe w 2023 roku w niewielkiej części pochodzą z tytułu sprzedaży majątku, a w zdecydowanej większości stanowią je dotacje i środki przeznaczone na inwestycje, co świadczy o zwiększaniu się skuteczności gminy w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych.

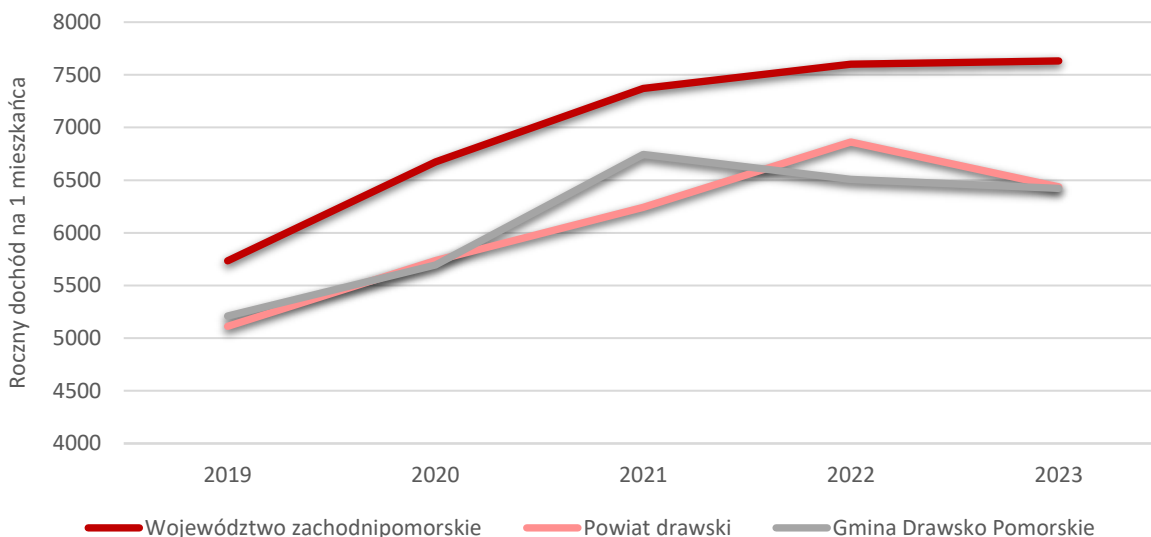

Wykres 5 Główne źródła dochodów gminy Drawsko Pomorskie w 2023 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie gminy Drawsko Pomorskie za rok 2023.

Na przestrzeni badanego okresu wskaźnik dochodów na 1 mieszkańca corocznie wzrasta tylko na poziomie województwa. Niestety w powiecie drawskim w 2023 r. zanotowano spadek w dochodach na 1 mieszkańca, a w gminie Drawsko Pomorskie spadek zanotowano zarówno w 2022 r. jak i w 2023 r. Jest to negatywna

tendencja, ponieważ może prowadzić do ograniczenia inwestycji, gorszej jakości usług publicznych oraz trudności w utrzymaniu infrastruktury. Dochód na mieszkańca gminy Drawsko Pomorskie w 2023 r. był niższy zarówno od wyników w województwie jak i w powiecie.

Wykres 6 Dochód ogółem na 1 mieszkańca w gminie Drawsko Pomorskie na tle powiatu drawskiego i województwa zachodniopomorskiego w latach 2019–2023.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

6.2. Wydatki budżetu gminy Drawsko Pomorskie

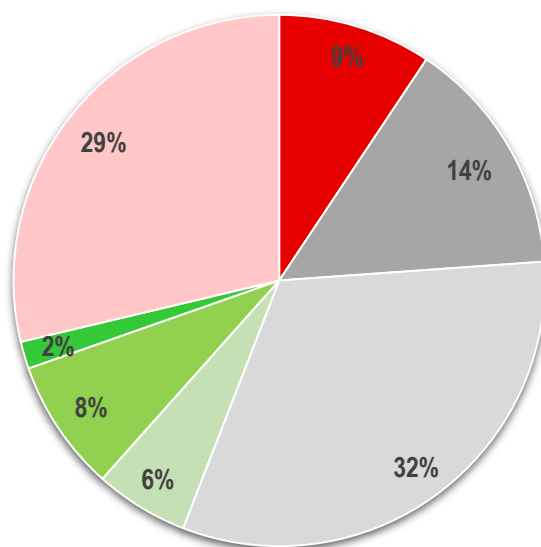
Wraz ze spadkiem dochodów w 2023 r., zauważalny jest również spadek wydatków, jednak porównując rok 2019, wydatki wzrosły 27,41%.

W 2023 r. najwięcej środków budżetowych przeznaczono na realizację wynagrodzeń, co stanowiło 32% wszystkich nakładów w Drawsku Pomorskim.

Tabela 27 Wydatki gminy Drawsko Pomorskie w latach 2022–2023.

	2022	2023
Wydatki gminy ogółem	113,89 mln zł	109,38 mln zł
Wydatki majątkowe	17,71 mln zł	15,87 mln zł
Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	15,55%	14,51%
Wydatki bieżące	96,18 mln zł	93,50 mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie gminy Drawsko Pomorskie za lata 2022–2023.

- Dotacje udzielone przez gminę
- Wydatki majątkowe
- Wynagrodzenia
- Pochodne od wynagrodzeń
- Wydatki na zadania zlecone
- Wydatki na obsługę długu
- Pozostałe wydatki

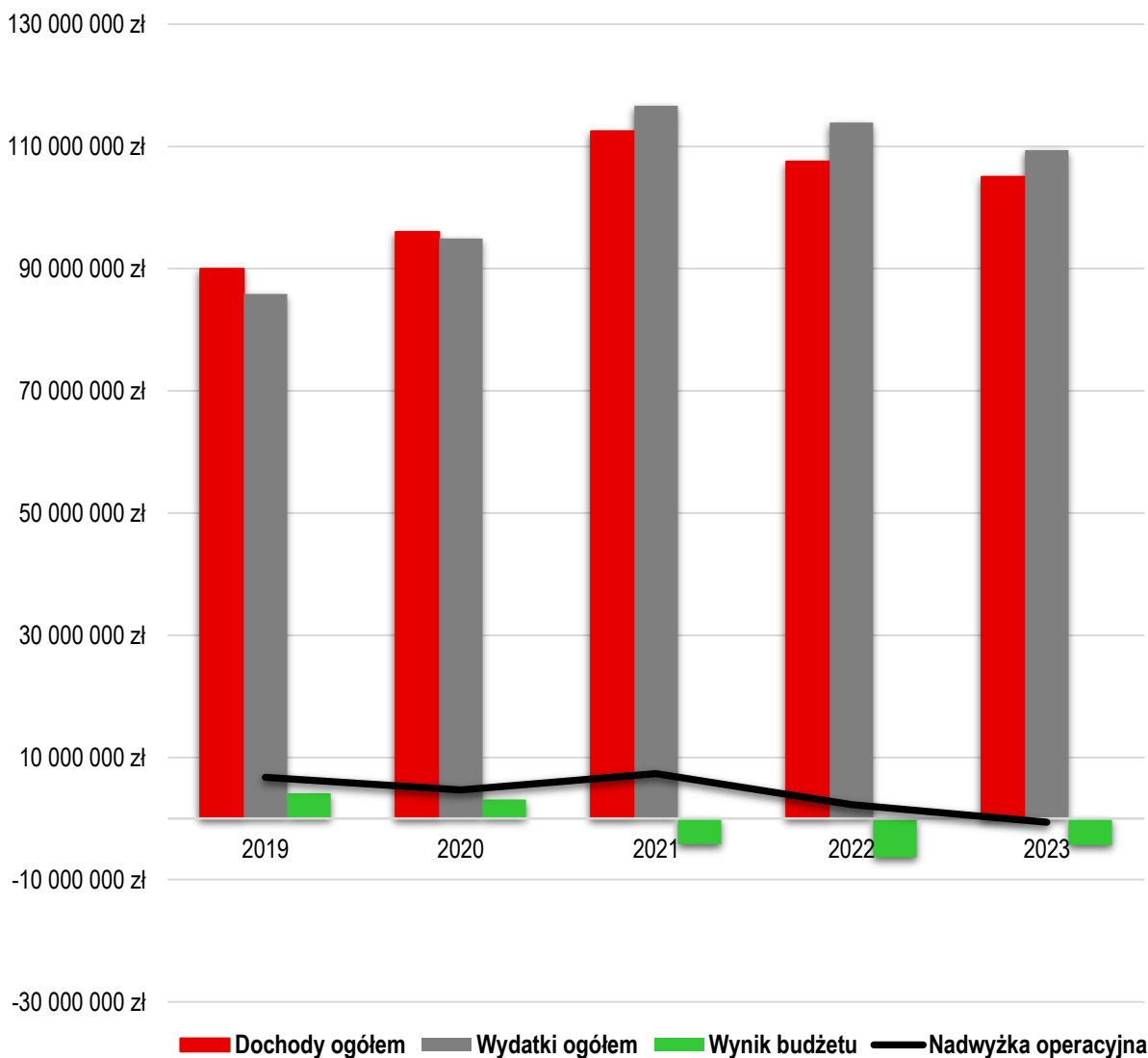
Wykres 7 Główne działy wydatkowe w gminie Drawsko Pomorskie w roku 2023.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie gminy Drawsko Pomorskie za rok 2023.

6.3. Wykonanie budżetu

Od 2021 roku w gminie Drawsko Pomorskie notuje się ujemny wynik budżetu gminy. Wartość nadwyżki operacyjnej od 2021 r. charakteryzuje się trendem malejącym. Nadwyżka operacyjna występuje wówczas, gdy dochody bieżące są wyższe od wydatków bieżących. Jest ona wyznacznikiem kondycji finansowej gminy. Wskaźnik ten informuje o tym, co zostaje po

pokryciu najważniejszych i obligatoryjnych wydatków związanych z bieżącym funkcjonowaniem gminy. Im wyższa jest nadwyżka operacyjna, tym większe są możliwości realizacji nowych przedsięwzięć inwestycyjnych lub dokonanie spłaty wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Wykres 8 Wykonanie budżetu gminy Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie gminy Drawsko Pomorskie za lata 2019–2023.

7. BADANIE ANKIETOWE

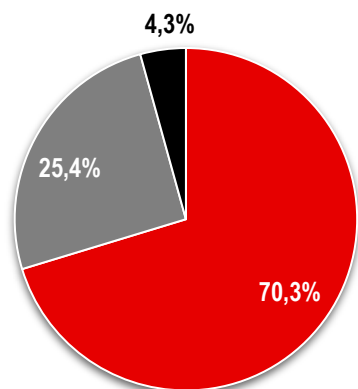
W celu określenia potrzeb mieszkańców oraz poznania opinii o poszczególnych dziedzinach funkcjonowania gminy Drawsko Pomorskie przeprowadzono ankietę wśród mieszkańców. Badanie ankietowe doprowadziło również do rozpoznania występujących problemów oraz wskazania priorytetów i kierunków rozwoju gminy, z punktu widzenia mieszkańców. Ankieta przeprowadzana była w terminie od 27 stycznia do 24 lutego 2025 r. Ankieta miała formę e-ankiety, która została umieszczona na stronach internetowych gminy.

Najliczniejszą grupą wśród respondentów były osoby w przedziale wiekowym 25–44 lat (62,3%). Kolejną grupę stanowiły osoby w wieku 45–64 lat (29,7%).

Największą grupę wśród respondentów stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (63,8%), po nich osoby z wykształceniem średnim (29,0%) i zawodowym (4,3%).

Z profilu respondentów wynika, że największy udział wśród ankietowanych miały osoby pracujące (73,2%). Drugą grupę pod względem liczebności stanowiły osoby mające własną działalność gospodarczą (13,0%).

Pierwsze pytania w ankiecie dotyczyły satysfakcji z bycia mieszkańcem gminy Drawsko Pomorskie. Zdecydowana większość respondentów czuje zadowolenie z mieszkania w gminie Drawsko Pomorskie (70,3%).

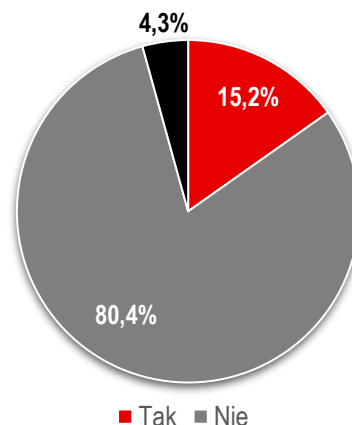

■ Tak ■ Nie ■ Nie jestem mieszkańcem

Wykres 10 Pytanie: Czy czuje Pani/Pan zadowolenie z mieszkania w gminie Drawsko Pomorskie?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Niepokojącym zjawiskiem jest natomiast chęć wyprowadzenia się z gminy Drawsko Pomorskie przez 15,2% respondentów.

■ Tak ■ Nie

Wykres 9 Pytanie: Czy planuje Pani/Pan zmienić miejsce zamieszkania na dłuższy czas lub na stałe poza teren Gminy Drawsko Pomorskie?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Następne pytania zawarte w ankiecie dotyczyły oceny poszczególnych obszarów funkcjonowania w gminie, gdzie możliwa była ocena w skali od 1 do 5 poszczególnych aspektów, gdzie 1 oznaczało bardzo źle, a 5 bardzo dobrze.

W obszarze społeczeństwa mieszkańcy najlepiej ocenili Działalność Urzędu Miejskiego w Drawsku Pomorskim, gdzie średnia ocena wyniosła 3,14. Respondenci dość dobrze ocenili również bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy (3,04). W obszarze społeczeństwa ankietowani są najmniej zadowoleni ze wsparcia osób starszych oferowanego przez gminę (2,66) oraz z dostępu do opieki medycznej (2,43).

3,14

Działalność Urzędu Miejskiego w Drawsku Pomorskim

Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy

Działalność pomocy społecznej

Wsparcie osób niepełnosprawnych oferowane przez gminę

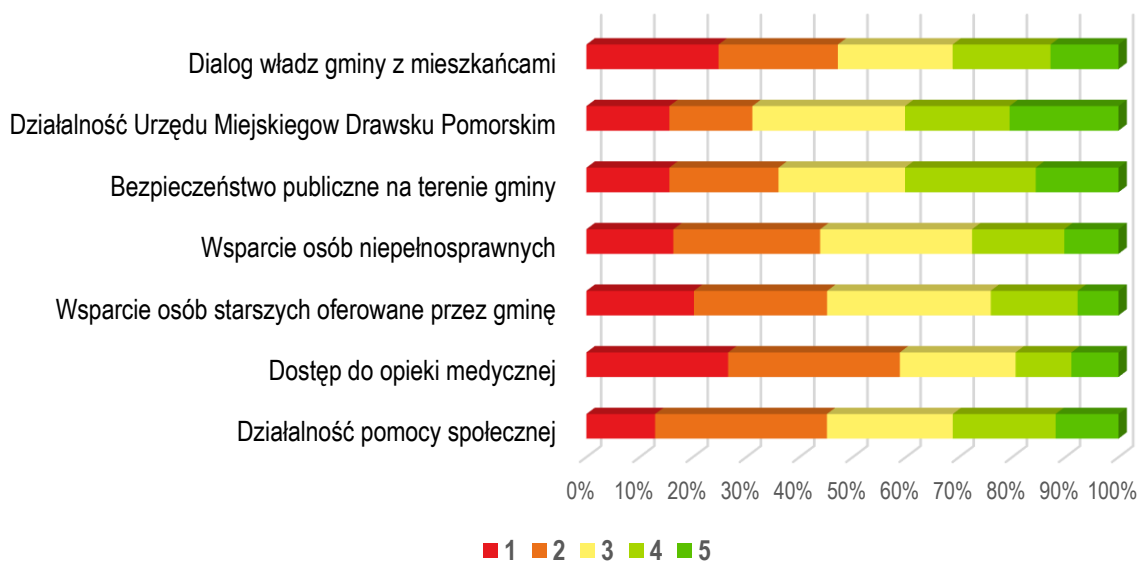
Dialog władz gminy z mieszkańcami

Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę

2,43

Dostęp do opieki medycznej

Wykres 11 Ocena sfery społecznej w skali od 1 do 5.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Do obszarów z zakresu środowiska i przestrzeni, które zostały najwyżej ocenione przez mieszkańców gminy Drawsko Pomorskie należą estetyka gminy (3,37) oraz czystość jezior i rzek (3,07). Najniżej przez

respondentów został oceniony rozwój odnawialnych źródeł energii (2,68) oraz świadomość ekologiczna mieszkańców (2,51).

3,37

Estetyka gminy

Czystość jezior i rzek

Czystość terenów zielonych (lasów, parków)

Działania wspierające ochronę środowiska

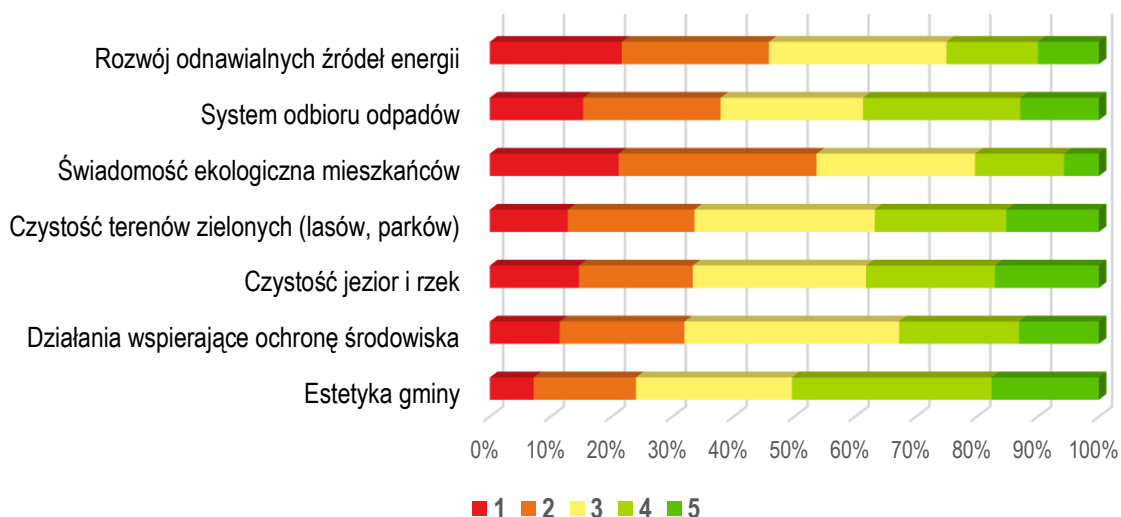
System odbioru odpadów

Rozwój odnawialnych źródeł energii

2,51

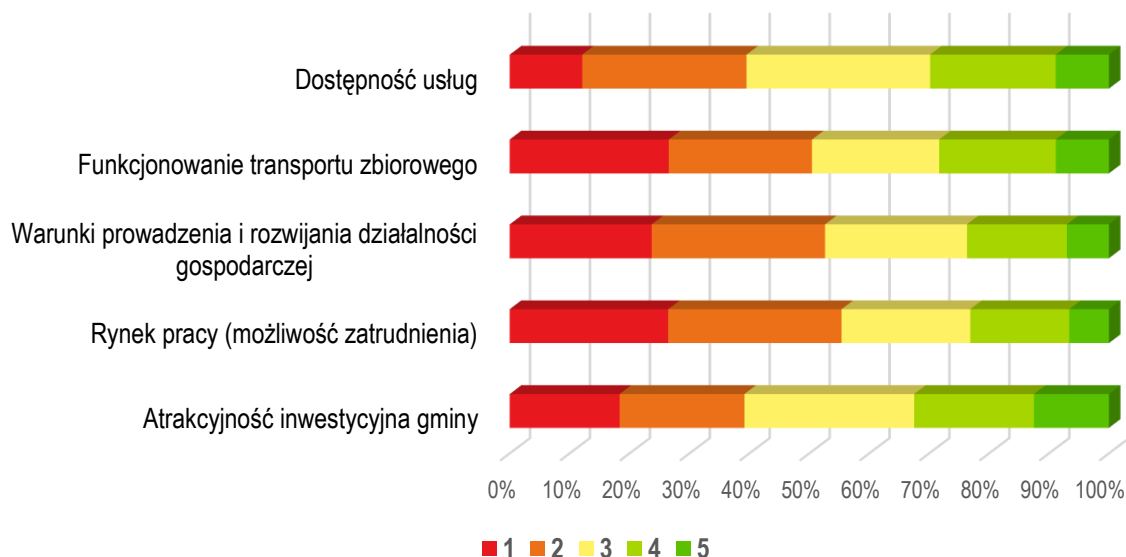
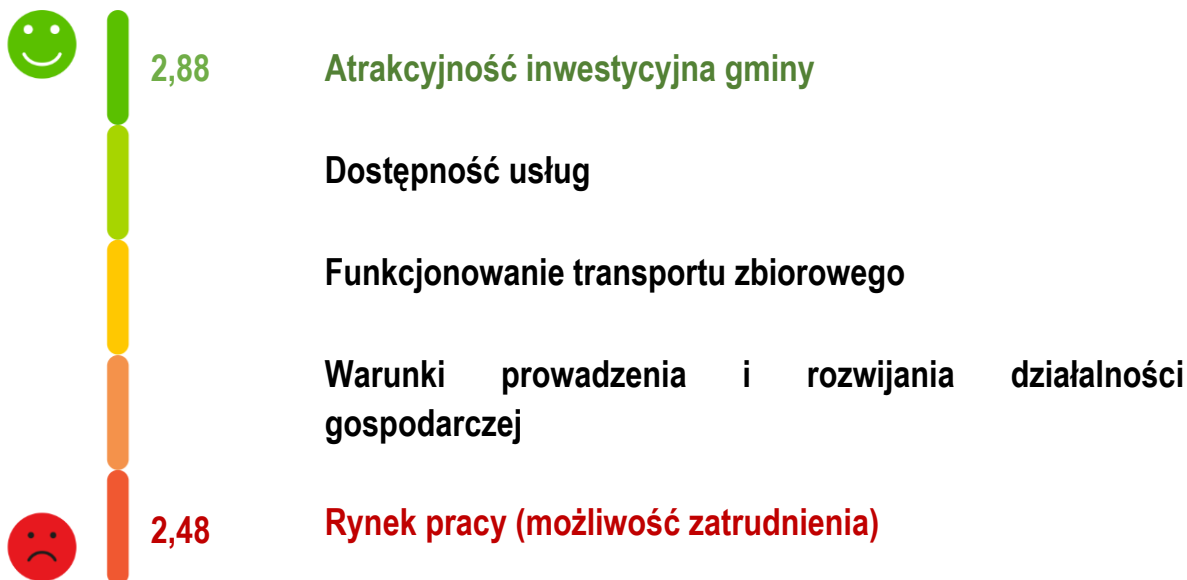
Świadomość ekologiczna mieszkańców

Wykres 12 Ocena sfery środowiskowej i przestrzennej w skali od 1 do 5.
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

W obszarze sfery gospodarczej mieszkańcy najlepiej ocenili atrakcyjność inwestycyjną gminy, gdzie średnia ocena wyniosła 2,88, jednak nie jest to zadowalający wynik. Respondenci dostatecznie ocenili również

dostępność usług (2,87). Pozostałe aspekty zostały jeszcze niżej nisko. Ankietowani są najmniej zadowoleni z rynku pracy, przez co rozumie się możliwość zatrudnienia (2,48).

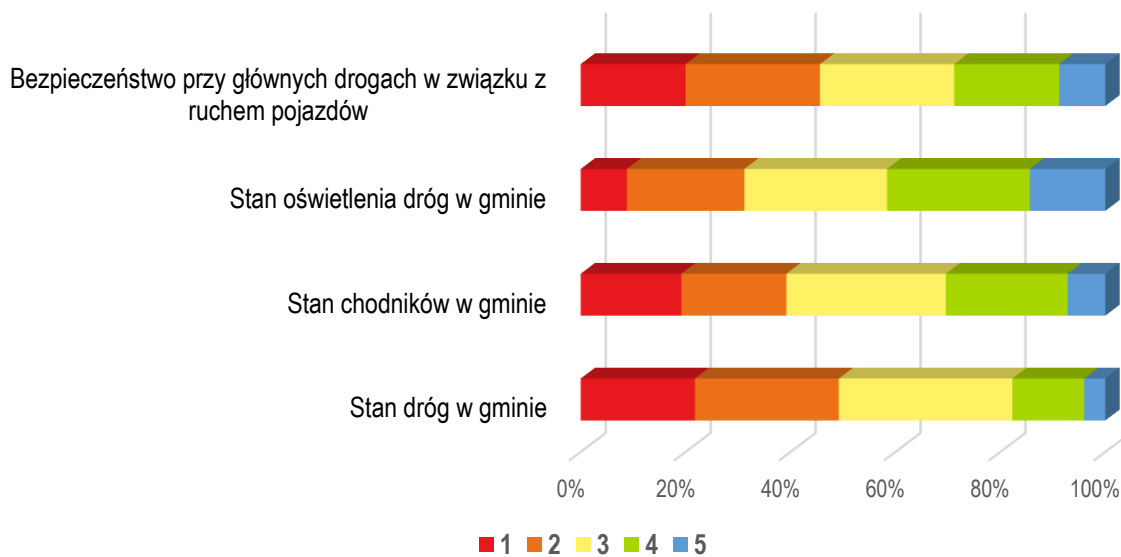
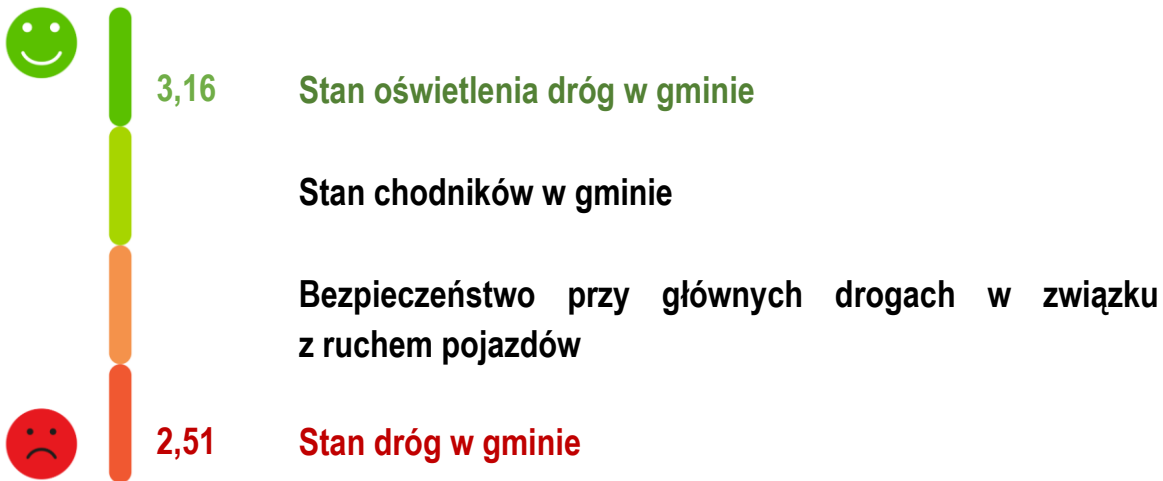

Wykres 13 Ocena sfery gospodarczej w skali od 1 do 5.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Do obszarów z zakresu infrastruktury drogowej, które zostały najwyżej ocenione przez mieszkańców gminy

Drawsko Pomorskie należy stan oświetlenia dróg w gminie (3,16) Najniżej przez respondentów został oceniony stan dróg w gminie (2,51).

Wykres 14 Ocena sfery infrastruktury drogowej w skali od 1 do 5.
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Opinia mieszkańców na temat poszczególnych aspektów funkcjonowania gminy zawarta w odpowiedziach na pytania zamknięte pozwala ocenić, które z nich działają najlepiej, a które należałoby poprawić. Jednak dopiero pytania otwarte pozwalają wypowiedzieć się na temat konkretnych potrzeb mieszkańców.

W pytaniach otwartych respondenci mieli możliwość wskazania miejsc wymagających poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i pieszym. Najczęściej mieszkańcy wskazywali:

- ❖ Osiedle Toruńska,
- ❖ ul. Dworcowa,
- ❖ ul. 11-go Pułku Piechoty,
- ❖ Przejścia dla pieszych przy ul. Złocienieckiej,
- ❖ Brak ciągu pieszo-rowerowego na odcinku Borne – Ostrowice,
- ❖ Doświetlenie przejść dla pieszych,
- ❖ Skrzyżowanie ul. Piłsudskiego z ul. Pocztową.

W obszarze turystyki i rekreacji mieszkańcy zdecydowanie najlepiej ocenili atrakcyjność położenia gminy, gdzie średnia ocena wyniosła 4,17, na dość dobrym poziomie wypadła również atrakcyjność turystyczna gminy (3,82). Mieszkańcy dość wysoko ocenili dostępność placów zabaw (3,40). W sektorze turystyki i rekreacji respondenci najgorzej ocenili działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów (2,63) i ofertę spędzania wolnego czasu dla dorosłych (2,55).

4,17 **Atrakcyjność położenia gminy**

Atrakcyjność turystyczna gminy

Dostępność placów zabaw

Poziom infrastruktury sportowej

System ścieżek rowerowych

Poziom bazy gastronomicznej

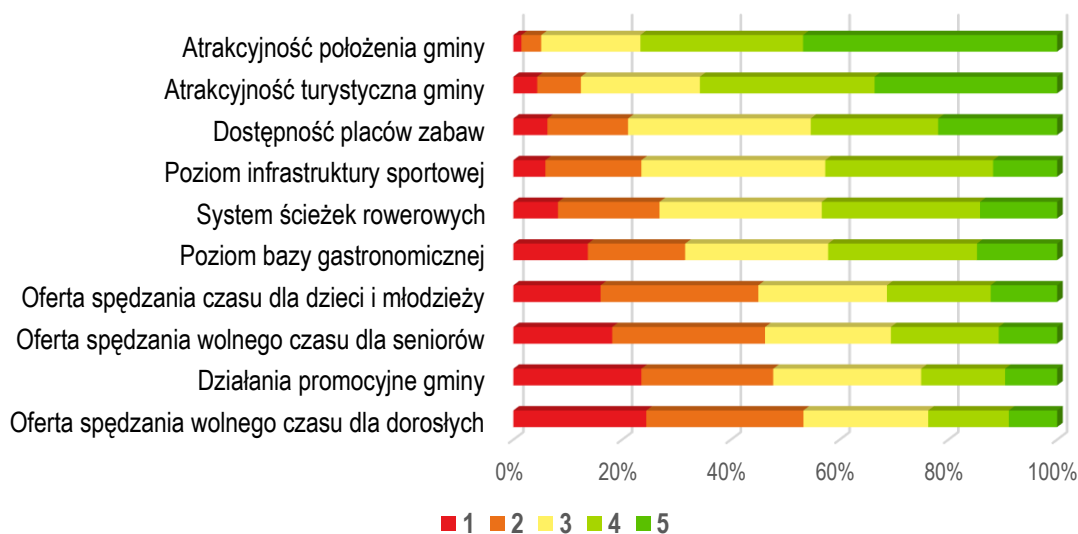
Oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży

Oferta spędzania wolnego czasu dla seniorów

Działania promocyjne gminy

2,55 **Oferta spędzania wolnego czasu dla dorosłych**

Wykres 15 Ocena sfery turystyki i rekreacji w skali od 1 do 5.
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Poproszono również mieszkańców o wskazanie obiektów/wydarzeń/walorów przyrodniczych na terenie

gminy Drawsko Pomorskie, które stanowią największe atrakcje turystyczne. Mieszkańcy wskazywali głównie:

**Rzeka Drawa/
spływy kajakowe**

Jeziora

Lasy

**Ścieżki rowerowe
i spacerowe**

Mieszkańcy gminy Drawsko Pomorskie mieli również możliwość oceny obszaru edukacji i kultury. Respondenci najwyżej ocenili dostęp do edukacji w szkołach podstawowych (4,04), działalność OK

i bibliotek (43,94) oraz jakość edukacji przedszkolnej (3,82). W tym obszarze ankietowani najmniej byli usatysfakcjonowani dostępem do żłobków (2,76).

4,04

Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych

Działalność OK i bibliotek

Jakość edukacji przedszkolnej

Dostęp do edukacji przedszkolnej

Jakość infrastruktury w szkołach i w przedszkolach

Działalność świetlic

Jakość edukacji w szkołach podstawowych

Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych

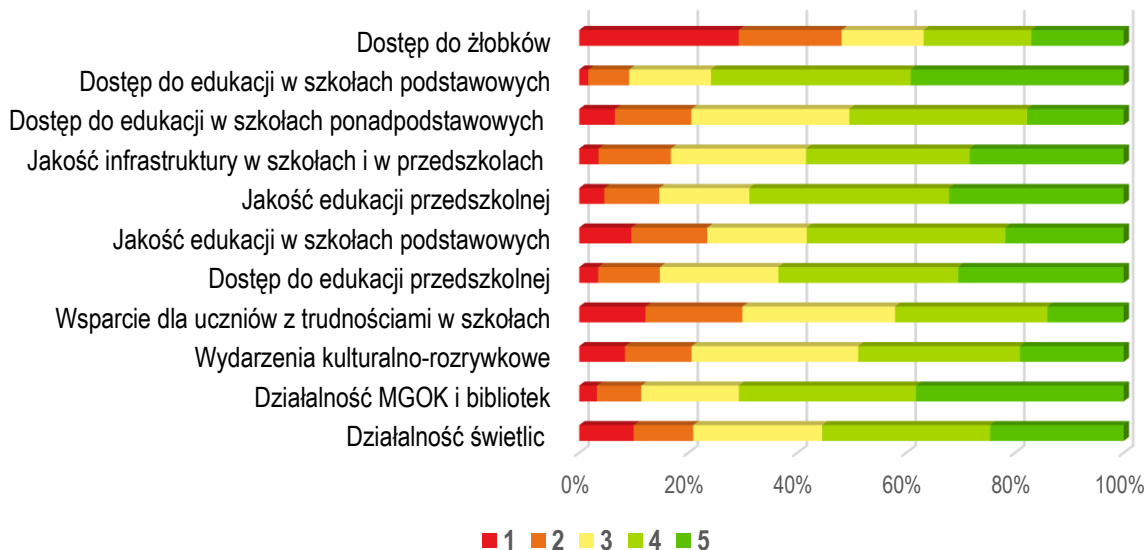
Wydarzenia kulturalno-rozrywkowe

Wsparcie dla uczniów z trudnościami w szkołach

2,76

Dostęp do żłobków

Wykres 16 Ocena sfery edukacji i kultury w skali od 1 do 5.
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Mieszkańcy gminy Drawsko Pomorskie w pytaniu otwartym wskazali również najpoważniejsze problemy wpływające na jakość życia na terenie gminy, należą do nich:

- ❖ brak atrakcyjnych miejsc pracy,
- ❖ brak miejsc spędzania wolnego czasu,
- ❖ słaby rynek mieszkaniowy,
- ❖ niedostateczny dostęp do lekarzy,
- ❖ brak obwodnicy miasta,
- ❖ słaba jakość dróg i chodników,
- ❖ dostęp do komunikacji publicznej,
- ❖ brak dostępu do jeziora przez prywatyzację działek wokół,
- ❖ słaba oferta gastronomiczna,
- ❖ brak komunikacji między mieszkańcami a władzami gminy,
- ❖ brak perspektyw dla młodych, wykształconych osób.

Kolejne pytanie otwarte zadane mieszkańcom dotyczyło najważniejszych atutów/potencjału gminy Drawsko Pomorskie, które mogłyby przyczynić się do rozwoju gminy. Mieszkańcy wskazywali najczęściej:

- ❖ atrakcyjność terenów zielonych,
- ❖ bliskość jezior i rzeki Drawa,
- ❖ turystyka,
- ❖ zrewitalizowany park F. Chopina,
- ❖ status miasta powiatowego,

- ❖ bliskość poligonu,
- ❖ lokalna społeczność,
- ❖ ścieżki rowerowe.

Mieszkańcy gminy Drawsko Pomorskie w odpowiedzi na kolejne pytanie otwarte wskazali duże przedsięwzięcie/inwestycję, które mogłyby radykalnie zmienić gminę (poprawić sytuację mieszkańców, zwiększyć atrakcyjność gminy). Najczęściej wśród odpowiedzi znajdowały się takie przedsięwzięcia jak:

- ❖ stworzenie atrakcyjnych miejsc pracy,
- ❖ budowa basenu,
- ❖ poprawa bazy noclegowej i gastronomicznej,
- ❖ rozwój ścieżek rowerowych,
- ❖ budowa kina,
- ❖ stworzenie miejsca opieki nad starszymi osobami.

Następnym z pytań w ankiecie było wybranie maksymalnie pięciu aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat. Za najbardziej priorytetowe kierunki rozwoju gminy mieszkańcy wskazali: poprawę dostępu do usług medycznych, poprawę infrastruktury drogowej, zmniejszenie bezrobocia, sprowadzenie do gminy dużego inwestora oraz inwestycje w rozwój turystyki.

W następnym pytaniu otwartym mieszkańcy gminy Drawsko Pomorskie zostali poproszeni o wymienienie trzech najważniejszych inwestycji/przedsięwzięć/remontów, które powinny być priorytetowo realizowane na terenie gminy. Mieszkańcy najczęściej wskazywali poniższe rzeczy:

- ❖ poprawa bazy noclegowej,
- ❖ stworzenie miejsc dla spędzania wolnego czasu (basen, kręgielnia, kryte lodowisko),
- ❖ światła na przejściach dla pieszych,
- ❖ poprawa czystości rzeki Drawa,
- ❖ ciąg pieszo-rowerowy Zarańsko-Ostrowice,
- ❖ remont kamienic należących do gminy,
- ❖ lepiej zagospodarowana plaża miejska,
- ❖ zagospodarowanie pustostanów,
- ❖ rozbudowa dróg osiedlowych,

- ❖ przebudowa ul. Piłsudskiego,
- ❖ chodnik w miejscowości Suliszewo,
- ❖ poprawa skomunikowania transportem publicznych zakładów pracy,
- ❖ remont „Ścieżki zdrowia”,
- ❖ rozwój życia lokalnego na wsiach.

Ostatnim z pytań w ankiecie przygotowanej specjalnie na potrzeby mieszkańców gminy Drawsko Pomorskie było wskazanie, z czym chciano by, aby gmina była utożsamiana w 2031. Ponad połowa mieszkańców chciałaby, aby gmina Drawsko Pomorskie była kojarzona z gminą przedsiębiorczą, atrakcyjną dla inwestorów i tworzącą nowe miejsca pracy. 25% osób wskazało, że chcieliby, aby Drawsko Pomorskie było gminą atrakcyjną dla turystów.

A close-up photograph of a hand placing a grey block with the letter 'S' on top of a stack of other grey blocks. The stack below it has blocks with 'W' and 'O' visible. Other blocks with letters like 'A', 'D', and 'T' are scattered in the background. A white rectangular box is overlaid on the center of the image, containing the text '7. ANALIZA SWOT'.

7. ANALIZA SWOT

SFERA SPOŁECZNA

Silne strony

- Potencjał lokalnych stowarzyszeń i organizacji.
- Potencjał terenów rowerowych i pieszych.
- Potencjał do rozwoju lokalnych wydarzeń sportowych.
- Plaża miejska.
- Kluby piłkarskie.
- Orliki.
- Programy profilaktyczne w zakresie zdrowia.
- Świetlice wiejskie.
- Baza sportowa i rekreacyjna.
- Duża liczba instytucji świadczących pomoc.
- Szeroka oferta edukacyjno-rehabilitacyjna dla dzieci z niepełnosprawnościami.
- Centrum kultury wraz z kinem.
- Park Miejski im. Fryderyka Chopina.

Słabe strony

- Spadek liczby mieszkańców.
- Niewystraszająca oferta spędzania wolnego czasu w szczególności dla młodzieży i młodych dorosłych.
- Niska aktywność społeczna.
- Niewystarczająca komunikacja na poziomie gmina - mieszkańcy i informacja o bieżących wydarzeniach.
- Ograniczenia finansowe w podejmowanych inicjatywach.
- Uzależnienie codziennego bytu części mieszkańców od świadczeń pomocy społecznej.
- Brak wykwalifikowanej obsługi bazy sportowej.
- Utrudniony dostęp do lekarzy POZ i specjalistów.
- Niewystraszająca oferta gastronomiczna.
- Niewystarczająca oferta wsparcia seniorów (opieka wytchnieniowa).

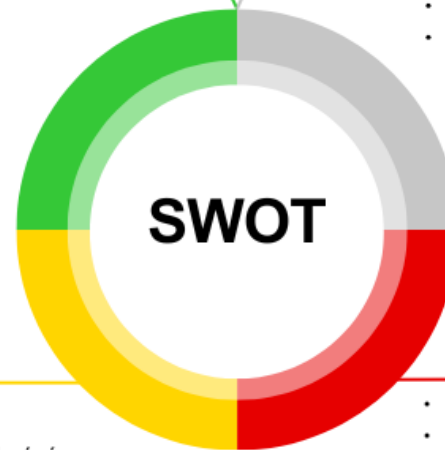
Szanse

- Napływ nowych mieszkańców.
- Rosnąca aktywność i poziom integracji mieszkańców w wyniku realizowanych projektów.
- Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na zapobieganie wykluczeniu społecznemu.
- Zmiany w krajowej polityce społecznej.

Zagrożenia

- Postępujący proces starzenia się społeczeństwa.
- Bierność osób objętych pomocą społeczną i nasilanie się postaw roszczeniowych.
- Zjawisko „dziedziczenia bezrobocia” i wyuczonej bezradności.
- Utrzymujący się trend ucieczki ludzi młodych z obszaru gminy do większych miast.
- Niż demograficzny.
- Obciążanie gminy zadaniami na skutek polityki krajowej bez zabezpieczenia środków finansowych.

SFERA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA

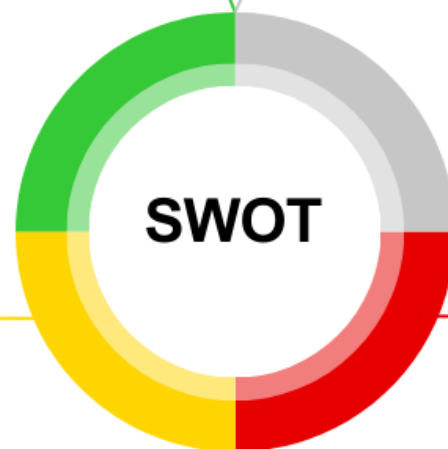
Silne strony

- Atrakcyjny klimat sprzyjający rekreacji.
- Bogactwo środowiska naturalnego – lasy, jeziora, rzeki, obszary chronione.
- Różnorodność siedlisk.
- Duża liczba jezior o wysokiej czystości wód.
- Mnogość obszarów objętych różnymi formami ochrony przyrody.
- Dobra jakość powietrza i stosunkowo niski poziom zanieczyszczeń przemysłowych.
- Wysoki udział terenów zielonych i leśnych – wpływa korzystnie na mikroklimat i bioróżnorodność.
- Wzrastający udział OZE.

Słabe strony

- Brak rozbudowanego systemu gospodarowania wodami opadowymi.
- Niewystarczająca infrastruktura do monitorowania i przeciwdziałania zagrożeniom klimatycznym (np. susze, powodzie).
- Ogrzewanie budynków nieekologicznymi źródłami ciepła.
- Duże natężenie ruchu komunikacyjnego.
- Spora ilość zbiorników bezodpływowych.

Szanse

- Możliwość pozyskania środków na zieloną transformację – m.in. z KPO, Funduszy Europejskich i NFOŚiGW.
- Rozwój OZE: instalacje fotowoltaiczne, biogazownie, pompy ciepła w gospodarstwach i instytucjach publicznych.
- Inwestycje w retencję wodną i adaptację do zmian klimatu – mała retencja, zalesienia, odnawianie mokradeł.
- Zwiększanie świadomości i edukacji ekologicznej – kampanie, programy w szkołach, lokalne inicjatywy.

Zagrożenia

- Zagrożenia dla stanu czystości i trofii wód jeziornych.
- Obniżenie poziomu wód gruntowych.
- Nasilające się zmiany klimatyczne.
- Występowanie zjawiska suszy.
- Występowanie powodzi oraz podtopień.
- Degradacja ekosystemów przez niekontrolowaną działalność inwestycyjną.
- Zanieczyszczenia wód powierzchniowych z rolnictwa i gospodarstw domowych.

8. SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW

9.1. Spis tabel

Tabela 1 Liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach gminy Drawsko Pomorskie w 2024 r.....	13
Tabela 2 Ruch naturalny i wędrowniczy na obszarze gminy Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023.....	14
Tabela 3 Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty uzyskanych na terenie gminy Drawsko Pomorskie, powiatu drawskiego i województwa zachodniopomorskiego w latach 2021–2024.....	17
Tabela 4 Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych w latach 2019–2023 w gminie Drawsko Pomorskie w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju	18
Tabela 5 Liczba zgłoszeń Niebieskich Kart w latach 2021, 2022 i 2023.	37
Tabela 6 Opieka zdrowotna na terenie gminy Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023.....	39
Tabela 7 Środki budżetowe przeznaczone na realizację zadań publicznych w otwartych konkursach ofert w latach 2020–2022.	39
Tabela 8 Liczba stowarzyszeń i organizacji działających na terenie gminy Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023	40
Tabela 9 Frekwencja wyborcza na terenie gminy Drawsko Pomorskie w latach 2019–2024.....	43
Tabela 10 Akcje ratownicze prowadzone przez jednostki Straży Pożarnej w gminie Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023.	44
Tabela 11 Podmioty gospodarcze w gminie Drawsko Pomorskie według sekcji własności PKD 2007 w 2023 r... ..	47
Tabela 12 Klasy wielkości podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023.	48
Tabela 13 Największe przedsiębiorstwa i pracodawcy na terenie gminy Drawsko Pomorskie.	48
Tabela 14 Bezrobocie w gminie Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023.	49
Tabela 15 Powierzchnia gminy Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023.....	54
Tabela 16 Zasoby mieszkaniowe w gminie Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023.....	58
Tabela 17 Struktura zasobów mieszkaniowych na terenie gminy Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023.....	58
Tabela 18 Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne w Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023.	58
Tabela 19 Sieć wodociągowa na terenie gminy Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023.....	59
Tabela 20 Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023.....	60
Tabela 21 Sieć gazowa na terenie gminy Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023.	61
Tabela 22 Wykaz podstawowej sieci drogowej na terenie gminy Drawsko Pomorskie.	63
Tabela 23 Autobusowe linie komunikacyjne, których organizatorem jest gmina Drawsko Pomorskie.	66
Tabela 24 Największe jeziora w gminie Drawsko Pomorskie.	70
Tabela 25 Stopień zagrożenia suszą w obszarze dorzecza Odry (procent powierzchni obszaru dorzecza)	79
Tabela 26 Dochody gminy Drawsko Pomorskie w latach 2022–2023.....	83
Tabela 27 Wydatki gminy Drawsko Pomorskie w latach 2022–2023.....	85

9.2. Spis rysunków

Rysunek 1 Położenie Gminy Drawsko Pomorskie.....	7
Rysunek 2 Placówki, których organem prowadzącym jest gmina Drawsko Pomorskie.....	15
Rysunek 3 Kino Drawa	21
Rysunek 4 Festiwal Teatrów Ulicznych PARK.....	21
Rysunek 5 Kościół pw. Zmartwychwstania Pana Naszego Jezusa Chrystusa.....	23
Rysunek 6 Kościół p.w. św. Barbary w Gudowie.....	23
Rysunek 7 Kościół pw. Matki Boskiej Królowej Polski	25
Rysunek 8 Kościół ewangelicki pw. Chrystusa Króla	26
Rysunek 9 Stadion Miejski w Drawsku Pomorskim.....	28
Rysunek 10 Euroboisko w Drawsku Pomorskim.	28
Rysunek 11 Kort tenisowy w Drawsku Pomorskim.....	28
Rysunek 12 Skatepark.....	28
Rysunek 13 Boisko "Orlik 2012" Park Chopina	29
Rysunek 14 Boisko wielofunkcyjne w Gudowie	29
Rysunek 15 Boisko wielofunkcyjne w Nętynie	29
Rysunek 16 Punkt Informacji Turystycznej w Drawsku Pomorskim.	30
Rysunek 17 Park Miejski im Fryderyka Chopina	30
Rysunek 18 Śródmieście Drawska Pomorskiego	31
Rysunek 19 Plaża miejska nad jeziorem Okra	31
Rysunek 20 Strzelnica w Ostrowicach	34
Rysunek 21 Zadania priorytetowe realizowane na terenie Gminy Drawsko Pomorskie	40
Rysunek 22 Wybrane organizacje pozarządowe i ich działania w 2024 r.	42
Rysunek 23 Obszar gminy Drawsko Pomorskie objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.	53
Rysunek 24 Formy ochrony przyrody w gminie Drawsko Pomorskie.	71
Rysunek 25 Mapy zagrożenia powodziowego dla gminy Drawsko Pomorskie z uwzględnieniem Q0,2%, Q1% oraz Q10%	77
Rysunek 26 Mapy zagrożenia powodziowego dla gminy Drawsko Pomorskie z uwzględnieniem Q0,2%, Q1% oraz Q10%	77
Rysunek 27 Mapy zagrożenia powodziowego dla gminy Drawsko Pomorskie z uwzględnieniem Q0,2%, Q1% oraz Q10%	78
Rysunek 28 Mapy zagrożenia powodziowego dla gminy Drawsko Pomorskie z uwzględnieniem Q0,2%, Q1% oraz Q10%	78
Rysunek 29 Zagrożenie suszą w powiecie drawskim na podstawie Planu przeciwdziałania skutkom suszy	80
Rysunek 30 Zagrożenie suszą w powiecie drawskim na podstawie Planu przeciwdziałania skutkom suszy	80
Rysunek 31 Zagrożenie suszą w powiecie drawskim na podstawie Planu przeciwdziałania skutkom suszy	81

9.3. Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności w Gminie Drawsko Pomorskie w latach 2019-2024.....	12
Wykres 2 Zmiany struktury ludności w gminie Drawsko Pomorskie w latach 2003-2024.....	14
Wykres 3 Podmioty gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON na terenie Gminy Drawsko Pomorskie w latach 2019-2023.	46
Wykres 4 Kierunki wykorzystania powierzchni gminy Drawsko Pomorskie.	55
Wykres 5 Główne źródła dochodów gminy Drawsko Pomorskie w 2023 roku.	84

Wykres 6 Dochód ogółem na 1 mieszkańca w gminie Drawsko Pomorskie na tle powiatu drawskiego i województwa zachodniopomorskiego w latach 2019–2023.	84
Wykres 7 Główne działy wydatkowe w gminie Drawsko Pomorskie w roku 2023.	85
Wykres 8 Wykonanie budżetu gminy Drawsko Pomorskie w latach 2019–2023.	86
Wykres 9 Pytanie: Czy planuje Pani/Pan zmienić miejsce zamieszkania na dłuższy czas lub na stałe poza teren Gminy Drawsko Pomorskie?	88
Wykres 10 Pytanie: Czy czuje Pani/Pan zadowolenie z mieszkania w gminie Drawsko Pomorskie?	88
Wykres 11 Ocena sfery społecznej w skali od 1 do 5.	89
Wykres 12 Ocena sfery środowiskowej i przestrzennej w skali od 1 do 5.	90
Wykres 13 Ocena sfery gospodarczej w skali od 1 do 5.	91
Wykres 14 Ocena sfery infrastruktury drogowej w skali od 1 do 5.	92
Wykres 15 Ocena sfery turystyki i rekreacji w skali od 1 do 5.	94
Wykres 16 Ocena sfery edukacji i kultury w skali od 1 do 5.	96